

RECHTSPRAAK

JAARVERSLAG 2025

Inhoudsopgave

Jaarbericht	3	5 Maatschappelijke rechtspraak	29
		5.1 Innovatie en maatschappelijk effectieve rechtspraak	29
		5.2 Mediation	30
1 Rol in de rechtsstaat	6	6 Onze mensen en omgeving	32
1.1 Democratische rechtsstaat	6	6.1 Onze mensen	32
1.2 Samenwerken in netwerken	7	6.2 Veiligheid	34
1.3 Trends in wetgeving en beleid	8	6.3 Duurzaamheid	35
1.4 Knelpunten in wetgeving en uitvoering	10	7 De Rechtspraak in cijfers	38
2 Rechtvaardige en kwalitatief hoogwaardige rechtspraak	16	7.1 Het rechtspreken	38
2.1 Kwaliteit en professionaliteit	16	7.2 Werken bij de Rechtspraak	59
2.2 Aandacht voor onbewuste vooroordelen	17	7.3 Bedrijfsvoering	70
2.3 Vernieuwing Wetboek van Strafvordering	18	7.4 Risico's en beheersmaatregelen	76
3 Toegankelijke en transparante rechtspraak	20	8 Geconsolideerde jaarrekening 2025	82
3.1 Digitale toegang tot de rechter	20	9 Overige gegevens	107
3.2 Artificial Intelligence (AI)	21	9.1 Resultaatbestemming	107
3.3 Publiceren van meer uitspraken	21	9.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	108
3.4 Online zittingen	22		
3.5 Begrijpelijke en mensgerichte communicatie	22		
3.6 De Rechtspraak en wetenschappelijk onderzoek	23		
4 Tijdige en voorspelbare rechtspraak	26		
4.1 Resultaten	26		
4.2 Borging van het programma Tijdige rechtspraak	27		

JAARBERICHT

Beste lezer,

Dit jaarverslag is een van de manieren waarop de Rechtspraak verantwoording aflegt aan de samenleving. We zijn natuurlijk niet de enige organisatie die in een jaarverslag vertelt wat ze het voorgaande jaar heeft gedaan. Toch vind ik de publicatie van zo'n terugblik altijd een belangrijk moment. Voor de Rechtspraak is het namelijk veel meer dan alleen een wettelijke verplichting.

Waar de wetgevende en uitvoerende macht via verkiezingen door de samenleving worden gecontroleerd en bijgestuurd, geldt dit niet voor de rechtsprekende macht. Rechters zijn onafhankelijk en voor het leven benoemd. Dit wapent hen tegen invloed van buitenaf als zij worden gevraagd een objectief oordeel te geven over de zaak die voor hen ligt. Het is een noodzakelijke bescherming van de maatschappelijke rol van de rechter, maar het betekent ook dat de samenleving een deel van haar controle uit handen geeft. Dat is niet zonder betekenis. Het is daarom belangrijk dat iedereen weet dat rechters en de Rechtspraak als organisatie hun bijzondere verantwoordelijkheid zeer serieus nemen en transparant willen zijn over hoe zij deze invullen. Ons jaarverslag is een mooi voorbeeld van hoe we dit als organisatie doen. Daarnaast zijn wij natuurlijk gewoon erg trots op ons werk en laten we graag zien hoe we omgaan met het vertrouwen dat de samenleving in ons stelt.

In de eerste plaats draait het werk van iedereen bij de Rechtspraak natuurlijk om het mogelijk maken van onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak. Daarnaast is de rode draad in dit jaarverslag dat wij op allerlei manieren bezig zijn om rechtspraak beter aan te laten sluiten op wat de samenleving nodig heeft. We verbeteren niet alleen de digitale toegang tot de rechter, we zijn met wijkrechtspraak in wijkcentra en buurthuizen ook fysiek dicht bij de mensen die een beroep op ons doen. We voorkomen escalatie van conflicten en een onnodige gang naar de rechter door de inzet van mediation, waardoor partijen duurzaam met elkaar in gesprek blijven.

Het zijn initiatieven die ooit zijn ontstaan omdat iemand in onze organisatie hoorde dat er behoefte aan was. Bijvoorbeeld van mensen in de zittingszaal,

tijdens een overleg met ketenpartners of gewoon op een familiebijeenkomst. We geven in onze organisatie veel ruimte voor innovatieve ideeën vanuit de gedachte dat ze ons helpen om aansluiting te blijven houden bij de wensen van de samenleving. Soms hoor ik dat de Rechtspraak wel érg veel nieuwe plannen heeft. Hoewel we oog moeten houden voor het verder implementeren van succesvolle innovaties, vind ik het juist positief dat het er veel zijn. Het laat zien dat we luisteren en beter willen worden. Neem het online platform voor Rechtspraak, uitgeroepen tot beste overheidsinnovatie van het jaar, waar met een verkenners en chatbot jurisprudentie, tips en andere informatie wordt ontsloten. Een initiatief dat ooit is begonnen om hulp te bieden bij conflicten en problemen binnen VVE's, maar inmiddels ook informatie biedt rondom het thema (ver)bouwen en op termijn voor nog meer onderwerpen.

Bijna 1,5 miljoen keer per jaar beslist de rechter of iets wel of niet mag, of iemand schuldig is of vrijuit gaat, of een vordering wordt toe- of afgewezen. Je kunt zeggen dat de rechter die macht is toebedeeld, dat ons systeem nou eenmaal zo werkt en dat daarmee de kous af is. Zo werkt het gelukkig niet en ik denk dat het snel gedaan zou zijn met de rechtsstaat als dit wel zo was. Want hoewel de macht van de rechter is verankerd in onze Grondwet, hebben wij geen enkel middel om een rechterlijke uitspraak af te dwingen. Ons rechtssysteem werkt omdat ú ons de rechtsprekende macht gunt. U vertrouwt erop dat wij ons werk naar eer en geweten doen en dat ons werk acceptabele en rechtvaardige resultaten oplevert. We zien in de roerige wereld om ons heen hoe snel het kan gaan als het recht niet meer wordt gerespecteerd. Dan blijkt het recht snel tandeloos en een papieren werkelijkheid.

Gelukkig leven we in een van de sterkste democratische rechtsstaten ter wereld. Dat willen we graag zo houden en de Rechtspraak zal zich daar altijd voor blijven inzetten. Dit betekent in de eerste plaats dat we elke dag laten zien dat we ons uiterste best doen om onafhankelijke, onpartijdige en deskundige rechtspraak te leveren. En dat we transparant en duidelijk over ons werk communiceren en onze dienstverlening optimaliseren. Maar dat is niet genoeg. Om aan uw verwachtingen te kunnen voldoen, moeten we begrijpen wat in de samenleving leeft.

We moeten ons oor te luisteren leggen, zoals we bijvoorbeeld doen met ons klantonderzoek onder burgers en professionals. Zo krijgen we beter inzicht in wat voor hen belangrijk is in onze dienstverlening. Bij zogeheten spiegelbijeenkomsten vragen we professionals en rechtzoekenden wat zij van ons werk vinden en hoe het beter kan. We doen dit ook door, in de zittingszaal en daarbuiten, te blijven kijken of er knelpunten zijn in wetgeving en uitvoering van wetten en regels waardoor deze mogelijk tot onrechtvaardigheid leiden.

In dit jaarverslag belichten we bijvoorbeeld de effecten van het stikstofdossier. De problematische gevolgen voor direct betrokkenen zien we terug in de zittingszaal. Het gaat om mensen die getroffen worden door belemmeringen bij de bouw van woningen, bedrijven en boeren die vergunningen verliezen of in hun bedrijfsvoering worden beperkt, en de natuur die wordt getroffen door het uitblijven van doeltreffende maatregelen. Ook vragen we (weer) aandacht voor de aanhoudende tekorten in de jeugdketens. In het civiel jeugdrecht, het familie-recht en het jeugdstrafrecht zien rechters dat jongeren niet de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Toen wij een paar jaar geleden begonnen met het benoemen van dit soort knelpunten, vonden we dat best spannend. Traden we hiermee niet buiten onze verantwoordelijkheid als staatsmacht? Die angst bleek ongegrond. Onze adviezen leiden geregeld tot constructief overleg met de andere staatsmachten. We spannen ons in om de rechtsstaat beter te laten werken voor burgers, organisaties en bedrijven. Zo wordt onrecht aangepakt, of in ieder geval in beeld gebracht, zonder dat we de grenzen van de trias politica overschrijden.

Want dat is uiteindelijk waar het om draait: het voorkomen of herstellen van onrecht. Dat betekent óók dat we in de spiegel moeten kijken en het lef moeten hebben om zelf onze grootste criticus te zijn. Doen we dingen omdat we er écht achter staan, of vooral omdat we het altijd zo hebben gedaan? Die laatste gedachte was in mijn ogen een kiem voor de toeslagenaffaire en ik vind dat we de harde lessen die we daaruit hebben getrokken nog veel breder kunnen toepassen.

Om maar eens wat vragen op te werpen: Waarom worden in Nederland veel meer verdachten in voorlopige hechtenis geplaatst dan elders in Europa? Zijn korte gevangenisstraffen eigenlijk wel effectief? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we meer oog hebben voor zaken waarbij sprake is van intieme terreur of femicide? Moeten we ons niet veel kwetsbaarder opstellen en harder durven zeggen dat ook de onafhankelijke, onpartijdige en kundige rechter een mens van vlees en bloed is met onbewuste vooroordelen? Als we onszelf deze vragen durven stellen, denk ik dat we recht doen aan het vertrouwen dat de samenleving in ons heeft. Gelukkig voeren we binnen de Rechtspraak deze gesprekken steeds vaker, ook met hulp van mensen die niet in onze organisatie werken. Zo'n blik van buiten is erg behulpzaam.

Het vertrouwen in de rechter is nog altijd groot. Gelukkig maar, want ik ben ervan overtuigd dat vertrouwen in een stevige rechtsstaat een voorwaarde is voor een welvarende samenleving. En mensen die leven in een rechtsstaat leiden doorgaans een gelukkiger bestaan. Wij gaan door met het bieden van onafhankelijke rechtspraak en blijven verbeteren waar dat kan. Ik hoop dat dit jaarverslag u helpt om een beeld te krijgen van het werk dat wij elke dag met zeer veel toewijding doen. Weet dat wij ervan doordrongen zijn dat uw vertrouwen de legitimatie van ons werk vormt. Dank dat u de tijd neemt om dit jaarverslag te bekijken.

Henk Naves,
Voorzitter Raad voor de rechtspraak

1

ROL IN DE RECHTSSTAAT

1.1 Democratische rechtsstaat

Rol van de rechter

De rechter heeft als opdracht geschillen tussen partijen neutraal en op basis van het recht te beoordelen en een oordeel te vellen. De rechter onderzoekt de feiten, past de relevante (rechts)regels toe en neemt vervolgens een besluit.

In 2025 zijn bijna anderhalf miljoen zaken behandeld door ruim 2.700 rechters en meer dan 10.000 collega's.

De rechter spreekt zich uit over maatschappelijk beladen thema's, zoals klimaat- of asielbeleid als een zaak aanhangig wordt gemaakt. Een rechter moet dan een oordeel vellen hoe het juridisch in elkaar zit en doet dat onpartijdig, onafhankelijk en rolvast. Als de rechter een uitspraak doet die wellicht politieke gevolgen heeft, wil dat niet zeggen dat hij een politieke uitspraak doet.¹

Toegang tot de rechter

Burgers en bedrijven moeten altijd terechtkunnen bij een onafhankelijke en onpartijdige rechter als zij vinden dat hun rechten worden geschonden. Dit is een grondrecht. De rechter biedt rechtsbescherming in individuele gevallen, maar die bescherming overstijgt het individuele belang. Rechterlijke uitspraken normeren ook het gedrag van burgers, bedrijven, overheden en andere instanties. Rechtspraak geeft de rust en het vertrouwen dat regels voor iedereen gelden. Dat de wet aan iedereen rechten geeft, maar ook plichten met zich meebrengt. Rechtspraak maakt daarmee samenleven mogelijk en draagt bij aan een welvarend Nederland.

1 Zie ook de brief van de voorzitter van de Raad voor de rechtspraak aan de kabinetsinformatuur van 20 november 2025: ['Kabinetsformatie biedt uitgelezen kans om rechtsstaat te versterken'](#) | [Nieuws](#) | [Rechtspraak](#)

Rechtsstaatdialoog

Medio 2024 publiceerde de Staatscommissie rechtsstaat haar adviesrapport *De gebroken belofte van de rechtsstaat*. Een van de vele waardevolle aanbevelingen was om – kortgezegd – een structurele dialoog tussen de staatsmachten in te richten. De Rechtspraak is pleitbezorger van het inrichten van structureel overleg tussen de wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende macht en is dan ook verheugd dat in 2025 een bijeenkomst heeft plaatsgevonden. De Rechtspraak hoopt dat de rechtsstaatdialoog in 2026 wordt voortgezet.

Constitutionele toetsing

In afwijking van de meeste andere Europese democratieën is het de Nederlandse rechter verboden om te beoordelen of wetten in strijd zijn met de grondrechten van burgers zoals neergelegd in de Grondwet. De Rechtspraak is er voorstander van dat de rechter kan toetsen aan klassieke grondrechten in de Grondwet. Klassieke grondrechten zijn onder andere het kiesrecht, vrijheid van meningsuiting, recht op privacy, godsdienstvrijheid en het discriminatieverbod.

De Rechtspraak is daarom verheugd dat de regering in 2025 een voorstel heeft gedaan om de Grondwet te wijzigen, waardoor rechters wetten aan de grondrechten uit hoofdstuk 1 van de Grondwet zouden kunnen toetsen en hoopt dat de behandeling van dit wetsvoorstel in de nieuwe kabinetsperiode met voortvarendheid verder wordt gebracht.

Belang van burgerschapsonderwijs

In zijn advies over de Wet uitwerking burgerschapsonderwijs van 16 juli 2025 heeft de Raad voor de rechtspraak (de Raad) het belang van burgerschapsonderwijs benadrukt. Het is belangrijk dat jongeren leren dat eerlijke, onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak een noodzakelijke voorwaarde is voor een democratische

rechtsstaat. De Raad heeft geadviseerd om in het wetsvoorstel nadrukkelijk aandacht te besteden aan de rol van de rechtspraak in een democratische rechtsstaat.

Waarborgen voor de institutionele onafhankelijkheid van de Rechtspraak

In zijn nieuwjaarstoespraak² 2025 uitte de voorzitter van de Raad zijn zorgen over de wettelijke borging van de onafhankelijkheid van de Raad. Onze rechtsstaat is niet zo solide als hij misschien op het eerste oog lijkt. De Rechtspraak pleit er daarom voor om de rol van de minister bij de benoeming van leden van de Raad af te schaffen. Om de (institutionele) onafhankelijkheid van de Raad voor de rechtspraak verder te waarborgen, zou de positie van de Raad moeten worden opgenomen in de Grondwet. Het huidige kabinet geeft in zijn coalitieakkoord aan de benoeming van de leden van de Raad onafhankelijk te willen maken van de minister.

1.2 Samenwerken in netwerken

De Rechtspraak werkt actief samen met verschillende organisaties in de rechtsketen, denk aan partners in de strafrechtketen, de migratieketen of aan overleg met de advocatuur. Deze samenwerking vindt plaats op landelijk, regionaal en lokaal niveau, en is belangrijk en noodzakelijk om het rechtssysteem zo goed mogelijk te laten functioneren. De onderwerpen en thema's die tijdens de overleggen met partners worden besproken, lopen uiteen van praktische zaken tot kwesties over het bieden van rechtsbescherming. Ze gaan nooit over de inhoud van individuele zaken of beslissingen die rechters zouden moeten nemen. Binnen de samenwerking staan de rechterlijke onpartijdigheid en onafhankelijkheid altijd voorop.

² 'Schaf rol minister bij benoemingen Raad voor de rechtspraak af' | Nieuws | Rechtspraak

Internationale samenwerking

Belang van een sterke rechtsstaat

De Nederlandse Rechtspraak zet zich internationaal in voor rechtsstatelijke ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van rechtspraak. De Rechtspraak werkt door middel van deelname aan internationale netwerken en door internationale uitwisseling en projecten aan behoud en versterking van de democratische rechtsstaat en rechtsbescherming van burgers in de Europese Unie en omliggende landen.

Europese netwerken

De Rechtspraak is onder meer betrokken bij het Europees Netwerk voor Raden voor de rechtspraak (European Networks of Councils for the Judiciary, ENCJ), de European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ), de Consultative Council of European Judges (CCJE) en het European Judicial Network (EJN).

Internationale uitwisselingen en projecten

In 2025 hebben via de Raad internationale uitwisselingen plaatsgevonden in het kader van multilaterale en bilaterale projecten, studiebezoeken, internationale vergaderingen en congressen. In 2025 is de Rechtspraak gestart met een nieuw project Strengthening and advancing judicial reform UA. Het project ondersteunt, met financiering van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV), de Raad voor de rechtspraak van Oekraïne (HCJ) bij het ontwikkelen en uitvoeren van een meerjarenstrategie. Daarnaast richt het project zich op thema's als integriteit en leiderschap. Verder zijn projecten afgerond in Noord-Macedonië, Bosnië en Herzegovina en Suriname.

1.3 Trends in wetgeving en beleid

Zorgvuldigheid van het wetgevingsproces onder druk

Het jaar 2025 was een bijzonder jaar op wetgevingsgebied. Niet eerder bracht de Raad in een jaar zoveel wetgevingsadviezen uit: 73, tegen 43 in 2024 en 52 in 2023.

Bij de Raad leven zorgen over de zorgvuldigheid van het wetgevingsproces. De kwaliteit van het wetgevingsproces staat onder druk, waardoor ook de kwaliteit en de uitvoerbaarheid van wetgeving in het gedrang kunnen komen.

Ondanks de in artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie verankerde wettelijke adviestaak van de Raad, is het formeel consulteren van de Raad over wetgeving met gevolgen voor de rechtspleging in 2025 in de praktijk geen vanzelfsprekendheid gebleken. Adviezen van adviesorganen en uitvoeringsorganisaties zijn echter wél een extra waarborg voor de kwaliteit en uitvoerbaarheid van wetgeving.

De Raad bracht in 2025 ook een aantal spoedadviezen uit naar aanleiding van door Kamerleden ingediende amendementen. Via een amendement kan (een onderdeel van) een wetsvoorstel (ingrijpend) worden gewijzigd. De hierbij gehanteerde adviestermijnen zijn in de regel onverantwoord kort. Zo bedroeg de reactietermijn op de amendementen bij de Asielnoodmaatregelenwet en de Wet invoering tweestatusstelsel één dag.

Uitvoerbaarheid van wetgeving

Na de toeslagenaffaire werd de noodzaak van uitvoerbare wetgeving nog duidelijker. In zijn advies over de asielwetgeving in 2025 is de Raad dan ook uitvoerig op die (on)uitvoerbaarheid ingegaan. Ook heeft de Raad bij zijn advisering gewezen op de complexe samenhang en de samenloop met, en afwijkingen tussen, de verschillende nationale wetsvoorstellen (Asielnoodmaatregelenwet en Wet invoering Tweestatusstelsel) en het Europees Asiel- en migratiepact. De Rechtspraak hecht er daarom bijzonder sterk aan dat deze twee nationaal voorgestelde wetten, als ze worden aangenomen door de Eerste Kamer, niet in werking treden voordat het Europees Asiel- en migratiepact op 12 juni 2026 van toepassing wordt. Onzekerheid en onduidelijkheid, en veel inzet van capaciteit bij diverse organisaties op diverse niveaus, hadden voorkomen kunnen worden als voorrang was gegeven aan het opstellen van implementatiewetgeving van het Europees Asiel- en migratiepact.

RECHTSZAAK: RECHT OP EEN UITKERING?

Een vrouw krijgt geen WW-uitkering omdat ze voorafgaand aan haar werkloosheid onvoldoende weken heeft gewerkt. Ze kon die tijd niet werken door zwangerschapsklachten. Volgens haar is het discriminerend dat deze weken niet meetellen.

Lees ook de volledige uitspraak: [ECLI:NL:RBGEL:2025:7173](#)

DE EISERES

Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) past de wet onjuist toe en heeft haar aanvraag voor een WW-uitkering onterecht afgewezen. Ze kon een periode niet werken door medische klachten die direct te maken hadden met haar zwangerschap. Zwangerschap is geen ziekte en overkomt alleen vrouwen. Daarom vindt ze het onrechtvaardig dat deze weken niet meetellen als gewerkte weken bij de beoordeling van haar recht op een uitkering. Om een WW-uitkering te krijgen, moet iemand 36 weken voor de werkloosheid ten minste 26 weken hebben gewerkt. Dit wordt de wekeneis genoemd. Door haar zwangerschapsklachten voldeed ze niet aan die eis. Volgens de vrouw zorgt de manier waarop de wet wordt toegepast ervoor dat vrouwen systematisch slechter af zijn dan mannen. Dat is volgens haar in strijd met Europese regels over gelijke behandeling en met het VN-Vrouwenverdrag. Ze vindt daarom dat de weken waarin ze door zwangerschap niet kon werken, moeten meetellen als gewerkte weken.

HET UWV

Het UWV vindt dat het de wet correct heeft toegepast. De wet zegt dat iemand alleen recht heeft op WW als hij of zij in de 36 weken voor de eerste werkloosheidsdag minstens 26 weken heeft gewerkt. Weken waarin iemand ziek of arbeidsongeschikt is en daardoor niet kan werken, tellen niet mee als gewerkte weken. Wel wordt de periode van 36 weken verlengd met het aantal weken dat iemand ziek was. Dat wordt voorverlenging genoemd. Daardoor krijgt iemand als het ware extra tijd om alsnog aan de wekeneis te voldoen. Volgens het UWV is dit systeem eerlijk, omdat het voor iedereen geldt. Ook bij mannen die door ziekte niet kunnen werken, worden hun ziekteperiodes niet als gewerkte weken meegeteld. In dit geval heeft de vrouw, zelfs na toepassing van de verlenging, minder dan 26 weken gewerkt. Het UWV vindt dat er geen sprake is van discriminatie, omdat de regels formeel voor mannen en vrouwen gelijk zijn.

DE RECHTBANK GELDERLAND

De rechtbank geeft de vrouw gelijk. De wetgeving over de wekeneis leidt in dit geval tot discriminatie van (zwangere) vrouwen. De wettelijke regel maakt geen onderscheid tussen ziekte en arbeidsongeschiktheid door zwangerschap. Maar zwangerschap treft alleen vrouwen. Volgens de rechtbank wordt hierdoor onvoldoende rekening gehouden met het bijzondere karakter van klachten die verband houden met zwangerschap. De voorverlenging is in dit geval niet genoeg om het nadeel voor vrouwen op te heffen. De vrouw voldoet ondanks de voorverlenging alsnog niet aan de wekeneis, terwijl de reden dat zij niet kon werken direct samenhangt met haar zwangerschap. Dat betekent dat de toepassing van de wet in strijd is met Europese regels. Daarom mag deze wetsbepaling in dit geval niet worden toegepast. De weken waarin de vrouw door zwangerschap niet kon werken, moeten worden behandeld alsof ze heeft gewerkt. Het UWV moet een nieuw besluit nemen over haar recht op WW en moet ook besluiten of eiseres recht heeft op schadevergoeding.

Rechtspraak in twee instanties onder druk

De geconstateerde druk op rechtspraak in twee instanties was voor de voorzitter van de Raad aanleiding om de informateur op 20 november 2025 in een brief op te roepen het uitgangspunt van rechtspraak in twee instanties te blijven hanteren.³ Hieraan tornen om de urgente problemen van vandaag op te lossen, kan ertoe leiden dat de rechtsbescherming van morgen tekortschiet. In zijn brief aan de informateur waarschuwde de voorzitter van de Raad dat het hier gaat om spelregels voor de overheid met betrekking tot de rechtsbescherming van mensen met een zwakke positie.

Natuurlijk moeten rechterlijke procedures zo snel mogelijk verlopen, en daarin heeft de Rechtspraak onmiskenbaar een verantwoordelijkheid. Maar we moeten oppassen dat de begrijpelijke politieke wil om problemen op te lossen niet ten koste gaat van de rechtsbescherming van mensen. De Raad heeft de regering daarom opgeroepen een toetsingskader rechtsbescherming te maken, waarin heldere kaders worden opgenomen wanneer (tijdelijke) versobering van rechtspraak gerechtvaardigd is. Daarbij moet een balans worden gevonden van alle betrokken belangen.

Wetgeving die aan grondrechten raakt

De Rechtspraak zag in 2025 veel wetsvoorstellen passeren die aan grondrechten raken. De aan de Raad ter advisering voorgelegde wetsvoorstellen lieten een gemengd beeld zien.

Zo waren er wetsvoorstellen die naleving van grondrechten beogen te bevorderen. Een voorbeeld is het wetsvoorstel om de Grondwet te veranderen, zodat rechters wetten aan de Grondwet kunnen toetsen.

De Rechtspraak zag ook een aantal wetsvoorstellen langskomen waarbij sprake was van mogelijke spanning met grondrechten, vooral in het strafrecht. Een

voorbeeld hiervan is het initiatiefwetsvoorstel Wet zelfstandig gebiedsverbod. Het verplichte karakter van het gebiedsverbod en de uitgebreide omvang ervan zouden tot een ernstige inbreuk op de grondrechten van veroordeelden kunnen leiden.⁴

1.4 Knelpunten in wetgeving en uitvoering

Sinds een aantal jaren benoemt de Rechtspraak in haar jaarverslag knelpunten in wetgeving die ze bij het rechtspreken waarneemt. Hieronder staan die knelpunten per rechtsgebied opgesomd.

Bestuursrecht

Stikstof

Het stikstofdossier raakt de gehele maatschappij. Burgers worden getroffen door de belemmeringen voor woningbouw en infrastructuur. Bedrijven en boeren worden getroffen door het verlies van vergunningen en beperkingen in de bedrijfsvoering. De natuur (en indirect daardoor ook de maatschappij) wordt getroffen door het gebrek aan doeltreffende maatregelen om de crisis aan te pakken. Deze maatregelen moeten worden geïnitieerd door de wetgever. Het uitblijven daarvan leidt tot rechtszaken met grote gevolgen, zonder dat de rechter het onderliggende probleem kan oplossen.

Beroepen niet tijdig beslissen

Net als in eerdere jaren zag de Rechtspraak ook in 2025 de instroom van zaken waarin beroep wordt aangetekend tegen het uitblijven van een tijdige beslissing door de overheidsinstantie verder stijgen. Dit geldt met name bij het vreemdelingenrecht. Deze zaken vergen door de grote aantallen veel capaciteit. Het onderliggende probleem van uitvoeringsorganisaties die er steeds minder in slagen om binnen geldende termijnen besluiten te nemen, wordt er niet mee opgelost.

³ ['Kabinetformatie biedt uitgelezen kans om rechtsstaat te versterken' | Nieuws | Rechtspraak](#)

⁴ [Wetgevingsadvies 2025 | Raad voor de rechtspraak | Rechtspraak](#)

Vreemdelingenrecht

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) hoort de vreemdeling standaard niet bij visumbesluiten die zijn afgewezen in de bezwaarfase. Dit leidt in een aanzienlijk aantal zaken tot een gegrondverklaring van het beroep vanwege het schenden van de wettelijke hoorplicht. De IND moet vervolgens alsnog horen in de bezwaarfase en weer een beslissing op bezwaar nemen. Als dat een afwijzende beslissing is, komt de zaak vaak weer in beroep bij de rechtbank. Dit legt onnodig beslag op de behandelingscapaciteit bij de rechtbanken.

WOZ- en bpm-zaken

Voor Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm)-zaken werd op 1 januari 2024 wetgeving van kracht, waarmee de wetgever beoogde het verdienmodel van no cure, no pay-gemachtigden te ontmoedigen.⁵ Deze wetgeving heeft weliswaar tot enige verlaging van de instroom van deze zaken geleid bij de rechtbanken, maar nog niet bij de gerechtshoven. Bovendien wordt een beweging waargenomen waarbij no cure, no pay-gemachtigden hun werkterrein verleggen naar lokale heffingen waarop de nieuwe wetgeving niet van toepassing is.

Civiel recht

Erfprocesrecht

Erfrechtelijke geschillen worden steeds talrijker. Advocaten, notarissen én rechters worstelen in toenemende mate met versnipperd en onduidelijk procesrecht dat voor rechtzoekenden nauwelijks te doorgronden is.

Knelpunten die ten aanzien van het huidige erfprocesrecht worden ervaren zijn onder meer:

- onduidelijkheid over welke procedure moet worden gevolgd (dagvaarding of verzoekschrift);
- versnippering van bevoegdheden tussen rechtbank en kantonrechter, waardoor samenhangende kwesties vaak niet in één procedure kunnen worden beslist;
- ingewikkelde cumulatieproblemen bij procedures met meerdere belanghebbenden;
- lastige procesrechtelijke complicaties door wisselende rollen van executeur, vereffenaar en bewindvoerder;
- onduidelijkheid over toepasselijkheid van de regels van de Faillissementswet bij vereffening.⁶

Vervaltermijnen in het arbeidsrecht

De wettelijke vervaltermijnen van artikel 7:686a van het Burgerlijk Wetboek (BW) blijken bij een ontslag op staande voet nogal eens te kort. De vervaltermijn voor het aanvechten van een ontslag (op staande) voet bedraagt namelijk slechts twee maanden. In het bijzonder arbeidsmigranten die werken via uitzendbureaus komen hierdoor in de problemen. Deze groep werknemers heeft vaak geen idee van hun arbeidsrechtelijke positie en heeft slecht toegang tot rechtshulpverlening. Het komt in de praktijk dan ook nogal eens voor dat zij te laat zijn met het aanvechten van het ontslag bij de rechter, waardoor hun rechten verdampen.⁷ Verlenging van de wettelijke vervaltermijn zou mogelijk kunnen helpen om dit knelpunt op te lossen.

⁵ De Wet herwaardering proceskostenvergoedingen voor WOZ en bpm.

⁶ Voor een nadere duiding van de ervaren problematiek in het erfprocesrecht wordt verwezen naar het artikel 'Erfrecht en de toegang tot het recht (knelpunten in het erfprocesrecht)', *Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie (WPNR) 2025/7515*, waarin de knelpunten uitgebreid worden beschreven.

⁷ Ook de Arbeidsinspectie heeft aandacht voor deze problematiek gevraagd. Zie in dit verband: [Misbruik van ontslag op staande voet door uitzendbureaus | Nederlandse Arbeidsinspectie](#) en [Antwoorden op Kamervragen over ongerechtvaardigde ontslagen op staande voet arbeidsmigranten vleessector | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#).

Regeling beloning curatoren, mentoren en bewindvoerders

De Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren, die per 1 januari 2015 in werking is getreden, is gaan knellen. In deze regeling wordt de financiering van professionele uitvoerders (curatoren, mentoren en bewindvoerders) geregeld. De kantonrechter kan afwijken van de standaardbeloning wegens uitzonderlijke omstandigheden. Van die mogelijkheid wordt steeds vaker gebruikgemaakt. Dat leidt tot verschillen in interpretatie en tot vragen aan de Hoge Raad. Het verdient overweging om de open normen in de hierboven genoemde regeling te schrappen en een vaste (hogere) beloning op te nemen met een helder en duidelijk afwegingskader voor de uitvoerders en kantonrechters.

Diagnostiek ouders

Het knelpunt 'diagnostiek ouders' is eerder in het *Jaarverslag 2024* gesignaleerd. Dit knelpunt vraagt ook dit jaar om speciale aandacht omdat het verband kan houden met femicide en huiselijk geweld. Er is een gebrek aan goede diagnostiek (en behandeling) om te kunnen beoordelen wat er tussen ouders onderling en/of met hun kinderen speelt of heeft gespeeld. Regelmatig vallen de woorden 'complexe scheiding' of 'strijd tussen ouders', terwijl wellicht iets anders aan de hand is in de sfeer van huiselijk geweld of dwingende controle in huiselijke kring. Wil de rechter adequate uitspraken kunnen doen die de (thuis)situatie niet verergeren, dan zou hij in dit soort zaken beter geïnformeerd moeten worden door de betrokken instanties.

Algemeen: capaciteitstekorten in de jeugdketen

De capaciteitstekorten in de jeugdketen blijven de Rechtspraak zorgen baren, zoals ook in eerdere jaarverslagen is gesignaleerd. Dit speelt zowel in het civiel jeugdrecht, het familierecht als in het jeugdstrafrecht. Onderstaand een opsomming van geconstateerde tekorten:

- Te weinig capaciteit bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Hierdoor nemen de wachtlijsten voor een onderzoek door de RvdK toe, duren echtscheidingszaken en gezags- en omgangzaken langer, verschijnt een medewerker van de RvdK niet bij de rechter, is er maandenlang geen contact van minderjarigen met (één van) hun ouders in afwachting van het advies van de RvdK en is heel lang onzekerheid over beëindiging of wijziging van het gezag over het kind.
- Tekort aan capaciteit bij de gecertificeerde instelling (GI). Hierdoor zijn er zijn lange wachttijden voor hulptrajecten, stagneert onderzoek naar wat er aan de hand is in een gezin en wat nodig is om een kind weer thuis te laten wonen, zijn geen hulpverleners beschikbaar en krijgen ouders en kinderen met steeds wisselende hulpverleners te maken.
- Tekort aan bijzondere curatoren met een gedragswetenschappelijke achtergrond. Het kind ontbeert daardoor steun in de procedure, terwijl de zaken steeds complexer worden.
- Tekort aan gesloten jeugdzorgplekken. Jongeren worden daardoor in alternatieve instellingen geplaatst die niet aansluiten bij hun problematiek.
- Tekort aan hulp voor jeugdigen in een gesloten of open omgeving. Ze moeten daardoor langer wachten op een mogelijke schorsing van voorlopige hechtenis.
- Tekort aan jeugdpsychiaters, waardoor jongeren langer op behandeling van hun zaak moeten wachten.
- Tekort aan jeugdreclasseerders. In de fase van de voorlopige hechtenis lukt het daarom niet om (tijdig) een plan van aanpak te maken, waardoor de voorlopige hechtenis niet geschorst kan worden. Dit heeft weer gevolgen voor plaatsingsmogelijkheden in een justitiële jeugdinstantie, voor de doorlooptijden en voor de jongere zelf. Als de voorlopige hechtenis wel wordt geschorst, blijkt vaak na maanden op de zitting dat door gebrek aan jeugdhulp of een jeugdreclasseerder niets van de grond is gekomen.

- Geringe beschikbaarheid van Kleinschalige Voorzieningen Justitiële Jeugd (KVJJ's). Jongeren die vanwege hun persoonlijkheid en de aard van het gepleegde feit wel in aanmerking zouden komen, kunnen niet in een KVJJ worden geplaatst omdat ze te ver weg wonen.
- Ook het tekort aan passende woningen werkt door in het familie- en jeugdrecht. Het belemmert niet zelden terugplaatsing bij (een van de) ouders en/of staat een contact(regeling) tussen een ouder en het kind in de weg.

Registratie van non-binaire personen

De Hoge Raad is twee keer verzocht om prejudiciële vragen te beantwoorden over de registratie van non-binaire personen (artikel 1:28 BW) in de registers van de burgerlijke stand. De Hoge Raad heeft afgezien van de beantwoording van deze vragen. Wetgeving op dit punt is gewenst.

Draagmoederschap

Zaken die gaan over draagmoederschap zijn complex. Ook voor de rechtzoekende. Via constructies en het afzien van termijnen moet het ouderschap uiteindelijk vorm krijgen. Allerlei procedures worden gecombineerd – ontkenning vaderschap, erkenning, gezagsoverdracht, adoptie – en moeten in één zaak leiden tot ouderschap van de wensouders. De Rechtspraak heeft in de loop van de tijd een route ontwikkeld waarlangs deze zaken worden behandeld en afgedaan. Het zou passender zijn als dit alles wordt ondervangen in wetgeving rondom draagmoederschap.

Hoogtechnologisch draagmoederschap

Ouderschap en nationaliteitsverkrijging bij hoogtechnologisch draagmoederschap zijn niet afdoende geregeld. Hierdoor ontstaan juridische en praktische problemen met toelating en verblijf, die tot uitdrukking komen in paspoort- of laissez-passerzaken.⁸ Op grond van de Nederlandse wet is de draagmoeder de juridische moeder (artikel 1:198 BW), terwijl het kind dat de draagmoeder draagt biologisch volledig afstamt van de Nederlandse ouders. Deze kinderen worden in het buitenland geboren omdat deze constructie in Nederland niet is toegestaan.

Omdat het wettelijk niet mogelijk is om het kind als Nederlander te beschouwen, komt het ook niet in aanmerking voor een Nederlands paspoort of een laissez-passer. Het kind kan daardoor niet met de ouders naar huis reizen. Ouders zijn hierdoor gedwongen om een voorlopige voorziening bij de rechtbank te vragen. Dit knelpunt kan worden opgelost met wetgeving gericht op deze vorm van draagmoederschap.

Termijn herroeping adoptie

De termijn voor herroeping van adoptie op grond van artikel 1:231 lid 2 BW is drie jaar. Door herroeping van de adoptie is een kind niet langer het kind van de adoptieouders en wordt het weer kind van de oorspronkelijke ouder. De geadopteerde moet minimaal 20 en maximaal 23 jaar oud zijn. Deze leeftijds grenzen worden in nagenoeg alle zaken die aan de rechter worden voorgelegd overschreden. De rechter kan de termijneis met een beroep op artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) terzijde schuiven. Herroepingsverzoeken worden in nagenoeg alle gevallen ook toegewezen. De leeftijdsgrenzen zouden uit de wet geschrapt moeten worden.

Meerderjarigenadoptie

Het te adopteren kind moet minderjarig zijn (artikel 1:228 lid 1 onder a BW). In de rechtspraak komen echter zeer geregeld verzoeken voor van meerderjarigen. De rechter wijst deze voor een groot deel toe met een beroep op artikel 8 EVRM, maar er zijn ook afwijzingen. Het verdient overweging de adoptiemogelijkheid van meerderjarigen in de wet te regelen.

Gezag

De huidige manier waarop het ouderlijk gezag is geregeld in Boek 1 BW leidt tot een wirwar van gezagsregels. De aanvullingen die er in de loop der jaren aan zijn toegevoegd, zoals het gezamenlijk ouderlijk gezag (1:253sa BW) en gezamenlijk gezag door erkenning (1:251b BW) maken het afleiden van gezag steeds complexer. Hier zijn veel voorbeelden van te geven die het bestek van het jaarverslag te buiten gaan. De complexiteit wordt mede veroorzaakt door de

⁸ Zie voor voorbeelden van zaken waarin dit probleem speelt ECLI:NL:RBDHA:2025:20752 en ECLI:NL:RBNNE:2023:5347.

wijze waarop het centraal gezagsregister is vormgegeven. Alleen beslissingen over gezag worden aangetekend. Gezag van rechtswege wordt niet geregistreerd en moet dus worden afgeleid uit de bestaande gegevens. Door het ontstaan van steeds meer verschillende vormen van gezinnen, is het afleiden van het gezag steeds complexer geworden. Een wettelijke herstructurering zou de praktijk helpen.

Strafrecht

Onduidelijkheden over de gedragsbeïnvloedende maatregel

Het eerder gesignaleerde knelpunt met betrekking tot de complexiteit en onduidelijkheden rond de maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige (artikel 77w van het Wetboek van Strafrecht) is nog steeds actueel.⁹ Indien een jeugdige zich niet aan een gedragsbeïnvloedende maatregel houdt, zijn er niet alleen onduidelijkheden per traject maar is het ook onhelder wanneer voor welk type terugmelding moet worden gekozen.

Generiek

De aangekondigde wijzigingen in het Postbesluit en de Postregeling 2009, die de bezorgtijd van niet-zakelijke post verlengen, hebben gevolgen voor post van burgers, advocaten en bedrijven zonder zakelijk contract naar de gerechten. Zakelijke post van de Rechtspraak valt onder de rijksbrede postdienstverlening en volgt de aangepaste bezorgtijden. Dit heeft gevolgen voor de gerechten. De langere bezorgtijden veroorzaken (rechts)onzekerheid rondom fatale termijnen, vooral in het bestuursrecht, waar dit de ontvankelijkheid van procedures kan beïnvloeden. Vertragingen betekenen dat rechtzoekenden oproepen of beslissingen te laat ontvangen, met name bij bewindstelling, familie-, jeugd- en faillissementszaken.

⁹ Zie [Jaarverslag Rechtspraak 2023](#) p. 17 en [Jaarverslag Rechtspraak 2024](#) p. 18.

¹⁰ [Advies Besluit tot wijziging Postbesluit 2009 en Postregeling 2009](#)

¹¹ Opgenomen in het [Jaarverslag Rechtspraak 2023](#) en in [Jaarverslag Rechtspraak 2024](#) gesignaleerd dat het nog niet is opgelost.

¹² Opgenomen in het [Jaarverslag Rechtspraak 2024](#) p. 11.

¹³ Opgenomen in het [Jaarverslag Rechtspraak 2024](#) p. 16 onder BNTB en in samenhang met kanton.

Ook het aangetekend versturen van post (vanuit de gerechten) biedt geen soelaas, nu de Rechtspraak signalen en klachten ontvangt dat ook deze post vertraging in de bezorging kent. Door deze vertragingen wordt de toegang tot de rechter en de betrouwbaarheid van de rechtsgang bedreigd.

Het is van belang te realiseren dat, hoewel digitalisering voortgang boekt, fysieke post voor veel rechtzoekenden nog essentieel is door een gebrek aan digitale vaardigheden. De Rechtspraak doet ook daarom een dringend beroep op het ministerie van Economische Zaken om postverkeer tussen procespartijen en gerechten prioriteit te geven, gelijk aan rouw- en medische post.¹⁰

Eerder gesignaleerde knelpunten

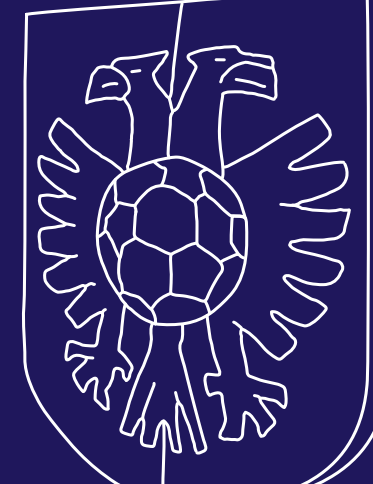
De Rechtspraak vraagt in dit jaarverslag wederom aandacht voor knelpunten die eerder in jaarverslag(en) zijn opgenomen en niet zijn opgelost:

- het wettelijk mogelijk maken dat gemachtigden binnen het belastingrecht en het bestuursrecht geweigerd kunnen worden conform de regeling van de kantonrechter in artikel 81 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;¹¹
- maatwerkvoorziening opvang (weigering noodopvang);¹²
- tekort aan verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen.¹³

RECHTSZAAK: VITESSE WIL TERUG IN DE COMPETITIE

Voetbalclub Vitesse vraagt het gerechtshof in kort geding om toelating tot de competitie na intrekking van haar proflicentie. De KNVB vindt dat Vitesse structureel regels heeft overtreden.

Lees ook de volledige uitspraak: ECLI:NL:GHARL:2025:5371

| VITESSE

Vitesse vindt dat de KNVB haar proflicentie ten onrechte heeft ingetrokken. Volgens de voetbalclub is de procedure bij de licentiecommissie en de beroepscommissie van de KNVB veel te snel gegaan, omdat voor de start van het nieuwe seizoen een definitief besluit moest worden genomen. Daardoor is onzorgvuldig gekeken naar de situatie van de Arnhemse club. Vitesse wijst erop dat belangrijke veranderingen zijn doorgevoerd, zoals de overname door de zogenoemde 'Sterkhouders' en een nieuwe opzet van de cluborganisatie. Deze ontwikkelingen zijn volgens de club onvoldoende door de KNVB meegewogen. Vitesse erkent dat fouten zijn gemaakt in de informatievoorziening aan de KNVB, maar bestrijdt dat sprake is van een structureel patroon van misleiding en ondermijning van het licentiesysteem. De sanctie – het volledig intrekken van de proflicentie – vindt de club veel te zwaar. Vitesse vraagt daarom om schorsing van de besluiten en om toelating tot de betaald voetbalcompetitie.

| DE KNVB

De KNVB vindt de intrekking van de proflicentie terecht. Volgens de licentiecommissie heeft Vitesse jarenlang de regels overtreden en de KNVB onvolledig en incorrect geïnformeerd. Er is sprake van een patroon van misleiding, het omzeilen van regels en ondermijning van het licentiesysteem. Daarbij gaat het niet alleen om oude kwesties, maar ook om recente gebeurtenissen, zoals de verkoop van een vordering en de omzetting daarvan in aandelen. Volgens de KNVB is transparantie essentieel binnen het betaald voetbal. Clubs moeten openheid geven over hun financiële situatie en eigendomsstructuur. Als dat niet gebeurt, kan de competitie niet eerlijk en betrouwbaar verlopen. De KNVB vindt dat de licentiecommissie en de beroepscommissie zorgvuldig hebben gehandeld binnen de regels van het licentiereglement. Daarom moet het besluit om de licentie in te trekken in stand blijven, zoals de voorzieningenrechter Midden-Nederland in een eerder vonnis ook bepaalde.

| HET GERECHTSHOF ARNHEM-LEEWARDEN

Vitesse krijgt (voorlopig) gelijk. Het is aannemelijk dat een rechter in een gewone bodemprocedure later kan oordelen dat de besluiten van de KNVB geen stand houden. De procedures bij de licentiecommissie en de beroepscommissie zijn onder grote tijdsdruk gevoerd, waardoor belangrijke beginselen van zorgvuldigheid mogelijk in het gedrang zijn gekomen. Vooral recente ontwikkelingen bij Vitesse, zoals de overname en de nieuwe organisatie, zijn onvoldoende meegenomen. Het gerechtshof erkent dat Vitesse op meerdere punten haar informatieplicht heeft geschonden. Toch vindt het gerechtshof niet dat vaststaat dat sprake is van een blijvend patroon van misleiding dat de zwaarste sanctie rechtvaardigt. De intrekking van de proflicentie is de meest verstrekkende maatregel en moet zeer zorgvuldig worden genomen. Daarom schorst het gerechtshof de besluiten en moet de KNVB Vitesse toelaten tot de competitie, in afwachting van een definitieve uitspraak in de bodemprocedure.

2

RECHTVAARDIGE EN KWALITATIEF HOOGWAARDIGE RECHTSPRAAK

2.1 Kwaliteit en professionaliteit

De Rechtspraak heeft voortdurend aandacht voor haar kwaliteit en de organisatie blijft zich hierin continu ontwikkelen. Iedereen vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid. Bestuurders en rechters in de gerechten belast met kwaliteit in hun portefeuille (de kwaliteitscoördinatoren), zorgen ervoor dat binnen elk rechtsgebied aandacht is voor verdere ontwikkeling van de kwaliteit van werken en voor de professionele ontwikkeling van de medewerkers. Voortdurend reflecteren, leren en verbeteren zijn cruciaal als het gaat om de begrijpelijkheid, leesbaarheid en tijdigheid van rechtspraak.

Om de kwaliteit van rechtspraak verder te bevorderen, zet de Rechtspraak kwaliteitsmeetinstrumenten in zoals het klantonderzoek, het medewerkersonderzoek en de visitatie. De uitkomsten hiervan zijn de basis voor analyses en gerichte verbeterprogramma's. Daarnaast waarborgen kwaliteitsnormen (de professionele standaarden) die rechters gezamenlijk hebben opgesteld de kwaliteit en eenheid van het werk binnen de Rechtspraak.

Het opvolgingstraject van het laatste visitatierapport *Kwaliteit van rechtspraak: versterking door samenwerken* uit 2023 is in 2025 gevorderd en wordt naar verwachting in 2026 afgerond. Een eenduidig landelijk kwaliteitsbegrip, met een daarop gebaseerd prioriteringskader, wordt in 2026 opgeleverd dankzij bijdragen van binnen én buiten de Rechtspraak. In tal van trajecten wordt expliciet stilgestaan bij de versterking van het samenspel tussen het rechterlijke domein en het organisatiedomein.

Landelijk klantonderzoek naar tevredenheid

De Rechtspraak heeft in september 2025 de resultaten gepresenteerd van het landelijk klantonderzoek onder burgers en professionals die als partij te maken hebben (gehad) met de Rechtspraak.¹⁴ Het onderzoek is met een nieuwe

¹⁴ [Klantonderzoek Rechtspraak: burger en professional willen zich gehoord en gezien voelen | Rechtspraak](#)

meetmethode uitgevoerd en daarmee een nulmeting. Het doel van het onderzoek was om beter inzicht te krijgen in wat burgers en professionals belangrijk vinden in de dienstverlening van de Rechtspraak én om te meten hoe zij wordt ervaren.

Uit het onderzoek blijkt dat burgers de Rechtspraak een algemeen tevredenheidscijfer geven van 6,8. De deskundigheid van de rechter wordt door burgers het hoogst gewaardeerd. De uitleg van beslissingen, de onpartijdigheid van de rechter en het nakomen van afspraken worden ook relatief goed beoordeeld. Er is minder waardering voor het op de hoogte houden, het gevoel dat de rechtbank oog heeft voor de mens achter de zaak, zich gehoord en gezien voelen door de rechter en de mogelijkheid tot het opnemen van contact op een manier die bij iemand past.

Professionals (advocaten, officieren van justitie, bewindvoerders) geven een algemeen tevredenheidscijfer van 7,4 en zijn over het algemeen tevreden over de inhoudelijke aspecten van het rechterlijk functioneren. De deskundigheid van de rechter, de onpartijdigheid van de rechter, het serieus genomen worden door de rechtbank en de voorbereiding van de rechter krijgen de hoogste scores. Er zijn ook verbeterpunten. Professionals zijn minder tevreden over de manier waarop rechtbanken mensen op de hoogte houden, de mogelijkheid om contact op te nemen, het nakomen van afspraken door de rechtbanken en de toegankelijkheid van informatie.

In 2026 worden de uitkomsten van het landelijk klantonderzoek door een aantal gerechten verdiept om vervolgens te komen tot concrete verbeteringen voor alle gerechten. Voortdurend meten, leren en verbeteren wordt zo een vaste werkwijze voor de Rechtspraak.

Kennishuis

Met de activiteiten in de jaarlijks geactualiseerde Agenda Kennishuis zorgt de Rechtspraak ervoor dat medewerkers optimaal gebruik kunnen blijven maken van (elkaars) kennis. Goede uitwisseling van kennis draagt rechtstreeks bij aan

de kwaliteit van het werk, en daarmee aan het gezag van de Rechtspraak. Het kennishuis is de paraplu waaronder alle juridische kennis binnen en buiten de Rechtspraak beschikbaar is. Via het platform MijnKennisOmgeving is het digitaal doorzoekbaar, vindbaar, goed geborgd en kan het op diverse niveaus met elkaar worden gedeeld.

Om kennis actiever onder de aandacht van gebruikers binnen en buiten de Rechtspraak te brengen, zijn in het kader van het Onderzoek- en Kennisprogramma 2023-2028 onderzoeksresultaten gedeeld via onderzoeksmiddagen, podcasts, het tijdschrift *Rechtstreeks* en Research Memoranda.

2.2 Aandacht voor onbewuste vooroordelen

Onderzoek van het journalistenplatform Investico, *De Groene Amsterdammer* en *NOS op 3* wijst op verschillen in opgelegde straffen tussen groepen mensen en de mogelijke rol die vooroordelen daarin spelen.¹⁵ Dit onderzoek is in lijn met eerdere onderzoeken, en geeft een belangrijk signaal: er moet meer aandacht komen voor de invloed van onbewuste vooroordelen binnen de Rechtspraak. Sinds de publicatie van het Investico-onderzoek in 2024 is op veel plekken binnen de Rechtspraak gesproken over het onderzoek en de gevolgen daarvan voor het werk van de rechter.

In 2025 heeft de Rechtspraak verder gewerkt aan vergroting van bewustwording en gerichte acties ondernomen. Denk aan workshops en trainingen waarbij medewerkers reflecteren op vooroordelen en open gesprekken worden georganiseerd tussen rechters over mogelijke patronen in oordeelsvorming. Zo is door het Studiecentrum Rechtspleging (SSR) een gespreksinstrumentarium ontwikkeld voor het herkennen van onbewuste vooroordelen met praktische interventies die in het werk kunnen worden ingezet. Tot slot, maar zeker niet onbelangrijk, is in de opleiding tot rechter ruime aandacht ingebouwd voor het onderwerp vooroordelen.

15 [Klassenjustitie in Nederland | Investico Onderzoeksjournalisten](#)

2.3 Vernieuwing Wetboek van Strafvordering

De Rechtspraak is in 2025, net als in de voorgaande jaren, intensief betrokken geweest bij de advisering over, en voorbereiding van, de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (NWvSv) op 1 april 2029. Het programmteam NWvSv van de Rechtspraak heeft een centrale rol gespeeld bij het bespreken van de aanstaande wetgeving, bij de voortgang van aanpassingen van de informatievoorziening (IV), opleidingen, primaire (werk)processen, consequenties voor huisvesting, humanresourcesmanagement (hrm), besteding van toegekend budget en de externe samenwerking.

In 2025 zijn intern de eerste wetgevingsberichten voorbereid, evenals aanpassing van bouwstenen en sjablonen. Bijstelling van de juridische modellen, werkprocessen en handreikingen staat in de steigers.

De Rechtspraak heeft in 2025 ook een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de Tweede Kamerbehandeling van de eerste twee Vaststellingswetten (boeken 1 t/m 8) van het nieuwe wetboek, die op 1 april werden aangenomen. In 2025 heeft de Rechtspraak daarnaast geadviseerd over de Verlengingswet Innovatiewet Strafvordering en zijn een aantal onderliggende regelingen (algemene maatregelen van bestuur) voor consultatie aan de Rechtspraak voorgelegd. In september 2025 heeft het programmteam van de Rechtspraak leden van de Eerste Kamer geïnformeerd over de consequenties van de zogenoemde 'beweging naar voren' met het oog op de behandeling van de Vaststellingswetten begin 2026. De bedoeling van de 'beweging naar voren' is dat zaken beter voorbereid bij de zittingsrechter komen, waardoor de kwaliteit van de zitting en de doorlooptijden worden verbeterd.

Het nieuwe wetboek heeft ook grote gevolgen voor de informatievoorziening (IV) en de IT-systemen. Daarom is de Rechtspraak een aantal jaren geleden begonnen met grootschalige vernieuwing op deze twee punten. Voor de realisatie werkt de Rechtspraak nauw samen met het Openbaar Ministerie (OM).

Voor opleidingen stelde SSR in 2025 een opleidingsplan op met daarin cursussen en andere opleidingsinspanningen om in april 2029 helemaal voorbereid te zijn op het nieuwe wetboek.

Tot slot heeft de Rechtspraak ook in 2025 veelvuldig de wenselijkheid van een tijdelijke beleidsluwte benadrukt bij het ministerie van JenV en bij leden van de Tweede Kamer.

RECHTSZAAK: MEEWEGEN HUISELIJK GEWELD BIJ GEZAG EN ONGANG

Vader en moeder zijn in 2022 uit elkaar gegaan. De rechtbank heeft een co-ouderschapsregeling vastgesteld voor hun twee kinderen. Het gezamenlijk ouderlijk gezag is in stand gelaten.

Lees ook de volledige uitspraak: [ECLI:NL:GHARL:2025:5305](#)

MOEDER

Moeder vraagt het gerechtshof om alleen haar het gezag over de kinderen te geven. Ook wil zij dat de co-ouderschapsregeling wordt beëindigd en dat de kinderen eens in de twee weken een weekend naar de vader gaan. Volgens moeder werkt gezamenlijk gezag niet, omdat de communicatie met vader altijd uitloopt op ruzie. Bovendien lijkt de rechtbank uit het oog te hebben verloren dat er huiselijk geweld heeft plaatsgevonden, waarvan ook de kinderen de dupe waren. Vader heeft moeder in 2022 mishandeld, waar de kinderen bij waren. Vader heeft haar vaker bedreigd en geïntimideerd. Hierdoor voelt moeder zich nog steeds onveilig. De rechtbank heeft bij de beslissing onvoldoende rekening gehouden met dit geweld, en met de gevolgen daarvan voor haar en de kinderen. De huidige regeling, waarbij de kinderen evenveel tijd bij beide ouders doorbrengen, zorgt voor veel stress. De kinderen hebben volgens moeder vooral behoefte aan rust, stabiliteit en een veilige omgeving.

VADER

Vader verzet zich tegen het verzoek van moeder en wil dat het gezamenlijk ouderlijk gezag in stand blijft. Volgens hem hebben de kinderen recht op een gelijkwaardige relatie met hun ouders. De co-ouderschapsregeling functioneert goed en biedt de kinderen duidelijkheid. Vader vindt dat moeder onvoldoende heeft onderbouwd waarom zij meer zorgtijd zou moeten hebben dan hij. Vader erkent dat er spanningen zijn, maar vader en moeder zijn wel in staat om te communiceren als dat nodig is. Om conflicten te beperken, zou parallel ouderschap een oplossing kunnen zijn. Ouders hoeven elkaar dan zo min mogelijk te ontmoeten. Op die manier kan ook een gelijkwaardige zorgverdeling blijven bestaan. Als het gerechtshof besluit om het gezamenlijk gezag te beëindigen, dan zou hij het gezag moeten krijgen. Ook wil hij dat overdracht via school plaatsvindt, zodat de ouders elkaar minder hoeven te zien. (De Raad voor de Kinderbescherming en de gezinsvoogd adviseren het gezamenlijk gezag en de co-ouderschapsregeling in stand te laten.)

HET GERECHTSHOF ARNHEM-LEEUWARDEN

Als er huiselijk geweld speelt, moet nadrukkelijk worden gekeken naar het Verdrag van Istanbul. Dit verdrag is bedoeld om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden. Het hof verwijst ook naar een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Het EHRM gaf in 2021 in de zaak Kurt/Oostenrijk richtlijnen voor gevallen van huiselijk geweld: onmiddellijke actie, adequate inschatting van de risico's en het nemen van adequate maatregelen. Verder volgt uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind dat signalen van partnergeweld moeten worden onderzocht, omdat zij een belangrijke aanwijzing zijn dat de kinderen ook risico lopen. Het gerechtshof stelt vast dat in deze zaak ten onrechte niet is getoetst aan de criteria uit Kurt/Oostenrijk. De hulpverlening heeft onvoldoende recht gedaan aan de bescherming van moeder en de kinderen. Het hof beëindigt het gezamenlijk gezag en bepaalt dat het gezag voortaan aan moeder toekomt. De kinderen verblijven eenmaal in de veertien dagen een weekend bij vader.

3

TOEGANKELIJKE EN TRANSPARANTE RECHTSPRAAK

3.1 Digitale toegang tot de rechter

Continuïteit van het primaire proces is en blijft prioriteit nummer één. Om de continuïteit te waarborgen, is betrouwbare informatievoorziening (IV) noodzakelijk, vooral omdat de Rechtspraak steeds meer digitaal werkt. Daarom is in 2025 ook geïnvesteerd in informatiebeveiliging en vernieuwing van oude systemen. Daarnaast is met het oog op geopolitieke ontwikkelingen het cloud-beleid herzien en streeft de Rechtspraak naar meer digitale onafhankelijkheid.

Digitaal procederen

Digitalisering van toegang tot de rechter is essentieel voor transparantie, rechtsgelijkheid en efficiëntie. In 2025 zijn belangrijke stappen gezet om rechtzoekenden en hun procesvertegenwoordigers in meer verschillende soorten zaken laagdrempelige digitale toegang tot de Rechtspraak te bieden. Digitaal procederen is inmiddels ook mogelijk in belastingzaken en volksverzekeringzaken en in kort geding bij handels- en familiezaken.

Diverse pilots zijn uitgevoerd om nieuwe werkwijzen en digitale voorzieningen te testen. Belangrijke functionaliteiten zoals het Aansluitpunt Rechtspraak (een systeemkoppeling waarmee juridische professionals gegevens en documenten kunnen uitwisselen met de Rechtspraak), en digitale aangifteformulieren F zijn in gebruik genomen. Burgers kunnen sinds december 2025 ook in civiele zaken zonder advocaat via Mijn Rechtspraak digitaal communiceren en in sommige gevallen zelf een zaak starten. Verder is de analyse voor digitale toegang bij kantonzaken afgerond. Ook de analyses voor de aanpassingen in de informatievoorziening voor het migratiepact zijn voltooid, zodat het Europees Asiel- en migratiepact op 12 juni 2026 bij de Rechtspraak kan worden ingevoerd.

Europa

In september 2025 is de Rechtspraak gestart met het digitaal uitwisselen van justitiële gegevens over bewijsverkrijging met gerechten in andere EU-lidstaten.

Dit gebeurt op basis van de herziene Europese verordening voor bewijsverkriging en is een belangrijke stap in de digitalisering van het justitiedomein in Europa.

Daarnaast is in 2025 begonnen met uitvoering van de Europese digitaliseringsverordening.¹⁶ Deze verordening heeft als doel om de samenwerking tussen rechtbanken in de Europese Unie verder te digitaliseren en de toegang tot de rechter in grensoverschrijdende zaken te verbeteren. Uiteindelijk moeten 24 (grensoverschrijdende) juridische procedures standaard digitaal verlopen.

Invoering van deze verordening gebeurt in vier fasen. In 2025 is gestart met de eerste fase. Over de praktische uitwerking van twee procedures – de Europese procedure voor geringe vorderingen en de Europese betalingsbevelprocedure – zijn intensieve gesprekken gevoerd met andere EU-lidstaten. Deze afspraken zijn de basis onder de invoering van deze digitale procedures in 2026.

3.2 Artificial Intelligence (AI)

Artificiële intelligentie (AI) is overal in de samenleving en dus ook binnen de Rechtspraak, dat sinds begin 2025 een eigen AI-programma heeft. De Rechtspraak heeft in 2025 grote stappen gezet om de tien doelstellingen uit haar AI-strategie¹⁷ te realiseren. Er is beleid ontwikkeld voor het gebruik van (generatieve) AI en er is een afwegingskader opgesteld om AI-projecten te beoordelen en te prioriteren.

De nadruk lag in 2025 op opleidingen en communicatie. Talrijke presentaties en webinars zijn georganiseerd en is een webcollegereeks en een AI-community opgezet om rechters en Rechtspraakmedewerkers te informeren over AI en de gevolgen voor het rechtspreken.

In december 2025 is RechtspraakGPT (een interne ChatGPT-variant voor tekstwerk) beschikbaar gesteld aan alle Rechtspraakmedewerkers. Vanuit deze basis wordt de komende jaren verder doorgebouwd. Dat doet de Rechtspraak, met oog voor haar onafhankelijke positie, in samenwerking met andere overheidspartijen en de wetenschap.

3.3 Publiceren van meer uitspraken

De Rechtspraak wil een grotere openbaarheid van rechtspraak bereiken door zoveel mogelijk uitspraken te publiceren. Het programma Meer en verantwoord publiceren realiseert de juridische, organisatorische en technische fundamenten voor een zo hoog mogelijk aantal publicaties van uitspraken. Het behalen van de ambitie is een lange termijnopgave van ongeveer tien jaar, gerekend vanaf de start in 2021.

Het uitgangspunt voor publicaties van uitspraken wordt: 'publiceren, tenzij'. Om dit uitgangspunt verder in te vullen, is onderzoek gestart naar de juiste publicatievorm per type uitspraak.

Het uitgangspunt van 'publiceren, tenzij' heeft ook gevolgen voor de organisatie in de gerechten. In 2025 ontwikkelde het programma Meer en verantwoord publiceren concrete handvatten voor de gerechten om deze veranderingen in gang te zetten, bijvoorbeeld een analyse van publicatiecijfers, advies over het stroomlijnen van het publicatieproces, advies over haalbare doelstellingen en het organiseren van informatiebijeenkomsten.

Een substantiële toename van het aantal uitspraakpublicaties vraagt om een andere, meer geautomatiseerde, werkwijze. Daarvoor worden nieuwe publicerhulpmiddelen ontwikkeld. In 2025 is gewerkt aan een publiceermiddel dat op

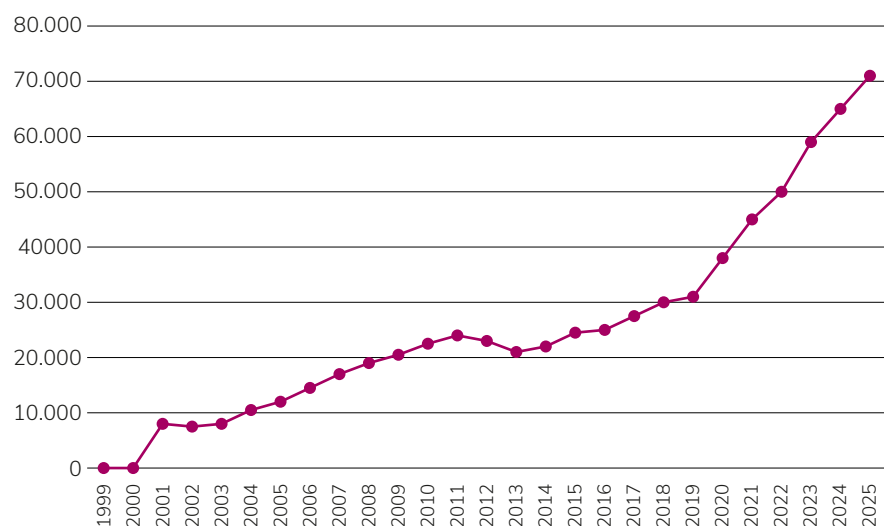
¹⁶ [Verordening \(EU\) 2023/2844 van het Europees Parlement en de Raad](#)

¹⁷ [AI voor een rechtvaardige Rechtspraak | Rechtspraak](#)

termijn automatisch publiceren mogelijk moet maken. Ook startten vier gerechten met een experimenteel AI-hulpmiddel voor het pseudonimiseren van te publiceren uitspraken.

Het aantal gepubliceerde uitspraken op rechtspraak.nl blijft ieder jaar stijgen. In 2025 steeg het aantal gepubliceerde uitspraken door bewustwording en procesoptimalisatie naar 71.300.¹⁸

Figuur 1 Stijging aantal gepubliceerde uitspraken 1999-2025

¹⁸ Niet alle zaken die worden afgehandeld leveren een te publiceren uitspraak op. Zie ook paragraaf 7.1 Kwaliteitsindicatoren voor meer informatie over het aantal gepubliceerde uitspraken.

3.4 Online zittingen

In 2025 heeft de Rechtspraak stappen gezet in de verdere digitalisering van de zittingspraktijk. Naast de ontwikkeling van een afwegingskader en spelregels voor online zittingen – waarbij uitgangspunten en relevante factoren voor de keuze tussen fysiek en online zijn vastgelegd – is de aanbesteding voor een online zittingsplatform afgerond. De eerste testen zijn succesvol uitgevoerd en de eerste zaak heeft inmiddels via het nieuwe platform plaatsgevonden.

Verdere invoering van dit online zittingsplatform gebeurt in nauwe samenwerking met ketenpartners en andere betrokken partijen. Praktijkervaringen zijn een belangrijke basis om online zittingen zorgvuldig en verantwoord in te voeren. Daarbij wordt ook rekening gehouden met maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de toenemende digitalisering van dienstverlening en de behoefte aan toegankelijkheid en efficiëntie van de Rechtspraak.

3.5 Begrijpelijke en mensgerichte communicatie

De Rechtspraak stelt de behoeften van burgers centraal in de communicatie. Door voortdurend te luisteren naar en te leren van de ervaringen van burgers, verbetert de Rechtspraak stapsgewijs haar communicatie: digitaal, in geschreven woord, aan de telefoon en in de gerechten. De Rechtspraak biedt praktische en begrijpelijke informatie over de stappen in de procedure en wat op welk moment van iedere procespartij wordt verwacht.

In 2025 is gewerkt aan vernieuwing van de website rechtspraak.nl, zowel de overstap naar een nieuw beheersysteem als de vormgeving. De overstap was begin 2026. Deze belangrijke stap draagt bij aan de strategische doelstelling om de Rechtspraak digitaal toegankelijk te maken.

De Rechtspraak voert klantreisonderzoeken uit om inzicht te krijgen in de informatiebehoeften van burgers tijdens de verschillende stappen van hun procedure. In 2025 is bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar de klantreis bewind. Ook worden data over het gebruik van de communicatiekanalen van de Rechtspraak over het onderwerp bewind, zoals de informatie op rechtspraak.nl voor bewindvoerders en de digitale formulieren, voortdurend geanalyseerd. Deze onderzoeksinzichten worden allemaal gebruikt om de communicatie te verbeteren.

Persrichtlijn

Evaluatie van de persrichtlijn uit 2013 heeft geleid tot een nieuwe persrichtlijn. Op 1 juni 2025 is de vernieuwde persrichtlijn ingegaan met het daarbij horende accreditatiebeleid. Ook is in 2025 een aanbestedingstraject gestart om te komen tot verrijkte zittingsinformatie voor de pers en het publiek.

Brieven en berichten

De Rechtspraak werkt aan begrijpelijke en uniforme communicatie, waarbij de rechtzoekende centraal staat. Brieven worden herschreven en opgemaakt zodat ze beter aansluiten bij de lezers. Dit zorgt voor overzichtelijke, heldere en goed leesbare brieven waarin duidelijk is wat rechtzoekenden kunnen verwachten en wat van hen wordt gevraagd.

3.6 De Rechtspraak en wetenschappelijk onderzoek

De Raad zet in op effectieve samenwerking tussen Rechtspraak en wetenschap met als doel bij te dragen aan werkprocessen, waarbij wetenschappelijke kennis en praktijkervaring worden gecombineerd. Met het oog op dit doel is in 2025 een meta-analyse van evaluatiestudies afgerond en gepubliceerd.¹⁹ Deze analyse versterkt de wetenschappelijke basis voor de evaluatie van innovatieve projecten.

In het kader van het Onderzoek- en Kennisprogramma 2023-2028²⁰ zijn de onderzoeken naar digitale kindgesprekken en het Barnahus-model²¹ gepubliceerd. Beide onderzoeken informeren over mogelijkheden om de toegang tot de kinderrechter te vergroten. Een ander groot onderzoek betreft veranderingen in maatschappelijke waarden en de mogelijke gevolgen daarvan voor de Rechtspraak. In dit onderzoek worden onder meer de verschillende en veranderende verwachtingen van burgers geanalyseerd. Dit onderzoek stelt de Rechtspraak in staat om in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen die de organisatie voor nieuwe uitdagingen stellen.

In 2025 zijn de resultaten van afgeronde onderzoeksprojecten gepubliceerd in acht Research Memoranda.²² Daarnaast zijn onderzoeken opgestart onder de thema's van het Onderzoek- en Kennisprogramma 2023-2028. Deze onderzoeken zijn gericht op rechterlijke oordeelsvorming en belangenafweging, ambtshalve toetsing, de rechter en de deskundige, klassenjustitie en zittingscultuur.

19 [Research Memoranda 3 2025: Maatschappelijk effectieve rechtspraak](#)

20 [Onderzoek en Kennisdeling Programma Rechtspraak 2023-2028 | Rechtspraak](#)

21 Het Barnahus-model vindt zijn oorsprong in IJsland. Daar is in 1998 het eerste Barnahus geopend voor minderjarige slachtoffers van (seksueel) geweld. De letterlijke vertaling van Barnahus is kindershuis. Het is een kindvriendelijk kantoor dat is ontstaan uit het 'alles-onder-één-dak-principe'. Het is de bedoeling dat alle professionals uit de medische sector, geestelijke gezondheidszorg, kinderscherming en strafrecht het kind daar bezoeken. De minderjarige hoeft dan niet naar verschillende locaties en bij iedere instantie opnieuw zijn of haar verhaal te vertellen. Binnen dit model staat het belang van het kind voorop en wordt secundaire victimisatie en (her)traumatisering binnen de, voor het kind ingewikkelde, procedures voorkomen.

22 [Research Memoranda | Wetenschappelijk onderzoek | Rechtspraak](#)

Extern onderzoek

Jaarlijks komen veel aanvragen binnen bij de Raad voor medewerking van de Rechtspraak aan extern wetenschappelijk onderzoek. Zulke verzoeken hebben vaak betrekking op het verkrijgen van informatie in de vorm van gegevens, zoals uitspraken of kwantitatieve data. Soms wordt gevraagd om rechters of andere medewerkers van de Rechtspraak te kunnen interviewen. In 2025 kwamen in totaal 35 aanvragen binnen. Dit is een daling ten opzichte van 2024, maar nog altijd meer dan in 2023. Deze 35 aanvragen zijn ook allemaal in 2025 afgehandeld, waarbij er 30 werden toegewezen en vijf afgewezen. Daarnaast zijn in 2025 ook nog een aantal resterende aanvragen uit 2024 afgehandeld en allemaal toegekend.

De Rechtspraak verleent dus meestal medewerking aan extern wetenschappelijk onderzoek. In een beperkt aantal gevallen lukt dat niet. Redenen om medewerking of datalevering af te wijzen zijn bijvoorbeeld dat de gevraagde data überhaupt niet of niet voldoende betrouwbaar voorhanden zijn of dat rechters in het kader van het onderzoek wordt gevraagd op de stoel van de wetgever te gaan zitten. Het komt de laatste tijd vaker voor dat de opgevraagde data zo gedetailleerd zijn dat ze niet beschikbaar zijn of dat de onderzoeksvragen onvoldoende duidelijk zijn. Ook kan niet altijd aan het aantal gewenste respondenten (voor interviews of focusgroepen) worden voldaan.

RECHTSZAAK: MARCO BORSATO VRIJGESPROKEN

Het Openbaar Ministerie verdenkt zanger Marco Borsato ervan dat hij ontucht met een minderjarig meisje heeft gepleegd. Volgens Borsato zijn de beschuldigingen onterecht.

Lees ook de volledige uitspraak: ECLI:NL:RBMNE:2025:6495

DE OFFICIER VAN JUSTITIE

Marco Borsato heeft volgens het Openbaar Ministerie tussen september 2014 en januari 2015 ontucht gepleegd met een minderjarig meisje (de aangeefster). Het OM verdenkt hem ervan dat hij meerdere keren de billen, borsten en vagina van het toen 15-jarige meisje heeft betast, zowel over als onder haar kleding. Volgens het OM is er voldoende wettig en overtuigend bewijs. De verklaring van de aangeefster vindt het OM betrouwbaar. Een betrouwbare verklaring is echter niet genoeg, er moet ook bewijs zijn dat deze verklaring ondersteunt. In deze zaak bestaat dat bewijs onder andere uit geluidsopnames. Op deze opnames confronteren de aangeefster en haar moeder Borsato met de beschuldigingen. Uit zijn reactie leidt het OM af dat hij de beschuldigingen (deels) bekend. Het OM vindt de beschrijvingen van ontuchtige handelingen door het meisje in haar dagboek betrouwbaar. In de visie van het OM was Borsato de grens tussen goed en fout in zijn relatie met de aangeefster volledig kwijt. Alles overwegende eist het OM vijf maanden onvoorwaardelijke gevangenisstraf.

DE ADVOCATEN

Marco Borsato vindt dat hij niets verkeerd heeft gedaan en ontkent alle beschuldigingen. Hij is, naar eigen zeggen, altijd voorzichtig geweest in de omgang met het gezin van het meisje. De ontuchtige handelingen die de aangeefster beschrijft, kunnen volgens de advocaten van Borsato niet worden bevestigd door steunbewijs. Getuigen uit de vriendengroep of de familie hebben geen ontuchtige handelingen gezien en opgenomen gesprekken of dagboekfragmenten zijn niet concreet of dateren van na de beschuldigde periode. Het dagboek kan niet dienen als steunbewijs, want de aangeefster is de bron. De advocaten wijzen erop dat sommige vermeende gedragingen deel uitmaakten van een spel of context waarbij fysiek contact normaal was. Ook een opgenomen telefoongesprek tussen de moeder van het meisje en Marco Borsato wordt door de verdediging uitgelegd als informeel en niet als bekentenis. De beschuldigingen zijn gebaseerd op interpretaties, dagboeknotities en achteraf aangehaalde emoties, en vormen geen concreet bewijs. Omdat de beschuldigingen onvoldoende wettig en overtuigend bewezen kunnen worden, zou Marco Borsato volledig vrijgesproken moeten worden.

DE RECHTBANK MIDDEN-NEDERLAND

Volgens de wet kan een beschuldiging niet alleen op grond van de verklaring van één getuige worden bewezen, ook niet als de rechtbank deze verklaring betrouwbaar vindt. Er moet altijd ander bewijs (steunbewijs) in het dossier zitten. In een stiekem opgenomen gesprek confronteert de moeder Borsato met de vondst van het dagboek waarin de vermeende ontucht beschreven staat. De rechtbank meent dat Borsato in dit gesprek nergens een bekentenis aflegt en het niet als steunbewijs kan worden gebruikt. Dat geldt ook voor het dagboek. Een handgeschreven passage waarin de aangeefster ontuchtige handelingen beschrijft, kan in beginsel geen steunbewijs zijn, omdat het om dezelfde bron gaat. Bovendien plaatst de rechtbank kanttekeningen bij het dagboek. Deskundigen hebben bijvoorbeeld niet kunnen vaststellen wanneer passages daadwerkelijk zijn opgeschreven. Er zijn meerdere getuigen gehoord, maar ook hun verklaringen kunnen niet als steunbewijs worden gebruikt. Geen van hen heeft ontuchtige handelingen van Borsato gezien. Gezien al deze punten, is het bewijs onvoldoende en spreekt de rechtbank Marco Borsato vrij van alle beschuldigingen.

4

TIJDIGE EN VOORSPELBARE RECHTSPRAAK

Goede rechtspraak gaat niet alleen over deskundige rechters en de inhoudelijke kwaliteit van het vonnis, maar ook over het tijdig behandelen van zaken en het voorspelbaar maken van het proces. Het is belangrijk dat rechtzoekenden weten wat ze wanneer kunnen verwachten. Betere doorlooptijden en grotere voorspelbaarheid zijn daarom belangrijke prioriteiten van de Rechtspraak.

Sinds de start van het programma Tijdige rechtspraak in 2020 zijn belangrijke stappen gezet om deze doelen te bereiken. Er is gewerkt aan een beter en voorspelbaarder planningssysteem, betere communicatie met rechtzoekenden en het beschikbaar stellen van betrouwbare informatie over de voortgang van zaken. De landelijke inloopkamer heeft gerechten ondersteund bij de afhandeling van achterstanden en het leveren van capaciteit.

4.1 Resultaten

Het oorspronkelijke doel om gedurende het programma Tijdige rechtspraak de doorlooptijden te verkorten en de werkvoorraden flink terug te dringen, is maar gedeeltelijk gerealiseerd. Toch zijn de afgelopen jaren in programmaverband en in samenwerking met de gerechten concrete verbeteringen behaald.

Er is gewerkt aan verbetering van de voorspelbaarheid voor rechtzoekenden. Ongeveer 700 brieven en digitale berichten zijn herschreven in duidelijke en begrijpelijke taal. Daarnaast zijn trainingen en online leermiddelen ingezet om medewerkers beter te laten inspelen op de verwachtingen van rechtzoekenden.

Er is een basis gelegd voor verbetering van het rooster- en planproces en het inzetten van capaciteit binnen de gerechten. Alle gerechten hebben verbeteringen doorgevoerd en zijn hulpmiddelen ontwikkeld om de inzet van capaciteit beter te volgen en hieraan sturing te geven. Ook zijn lokale planningsfuncties versterkt en medewerkers hebben landelijk kennis gedeeld over werkwijzen om de processen rond roosteren en plannen te verbeteren.

Er zijn nieuwe systemen op het gebied van managementinformatie geïntroduceerd, waarmee gerechten nu duidelijker inzicht krijgen in hun werkvoorraad en doorlooptijden. Door het gebruik van actuele data kunnen betere keuzes worden gemaakt over hoe zaken snel en efficiënt behandeld kunnen worden.

De teams van de landelijke inloopkamer hebben de afgelopen jaren bijgedragen aan het ondersteunen van gerechten bij het afhandelen van oude werkvoorraden. Omdat de inloopkamer uiteindelijk niet heeft gebracht wat werd beoogd, is besloten om de huidige vorm van de landelijke inloopkamer te beëindigen. De Rechtspraak onderzoekt nu hoe de ervaringen en lessen uit de landelijke inloopkamer kunnen worden benut om gerechtsoverstijgende samenwerking per rechtsgebied vorm te geven.

Verandering in een grote organisatie kost (veel) tijd. Het programma Tijdige rechtspraak was niet alleen bedoeld om te zien of de doorlooptijden konden worden teruggedrongen, maar ook om de bereidheid om als organisatie te veranderen en mee te bewegen te vergroten. De Rechtspraak is er meer van doordrongen geraakt dat moet worden samengewerkt en dat van elkaar kan worden geleerd. Er is een verandering op gang gekomen en er is veel geïnvesteerd in het leren van elkaar om het wiel niet steeds opnieuw uit te hoeven vinden.

4.2 Borging van het programma Tijdige rechtspraak

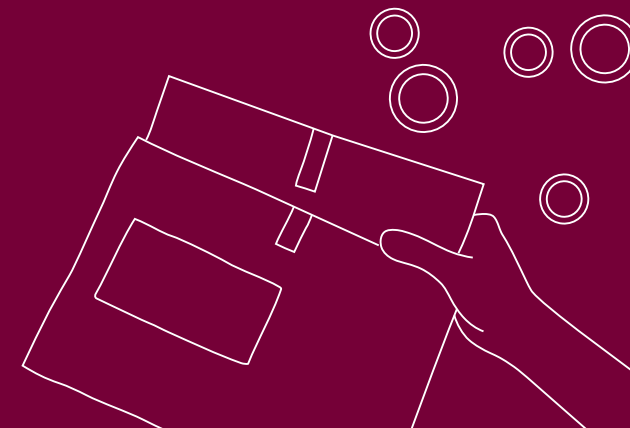
Eind 2025 is het programma Tijdige rechtspraak afgerond. De Rechtspraak zal zich echter blijven inzetten voor het verbeteren van tijdigheid en voorspelbaarheid. De opbrengsten van het programma worden geïntegreerd in de werkprocessen van de Rechtspraak, waardoor verbeteringen zich verder kunnen ontwikkelen. Daarnaast wordt geïnvesteerd in gerechtsoverstijgende samenwerking en toepassing van nieuwe werkwijzen en hulpmiddelen, zodat de Rechtspraak zich kan blijven aanpassen aan de veranderende behoeften van rechtzoekenden.

Na de formele beëindiging van het programma Tijdige rechtspraak gaan verschillende initiatieven door. Een team uit de landelijke inloopkamer gaat tijdelijk door met ondersteuning van de gerechten bij achterstanden. Gerechtsoverstijgende samenwerking op andere zaakstromen wordt nader onderzocht. Het werk rondom het plannen en roosteren van zaken wordt voortgezet, met de nadruk op verdere professionalisering en samenwerking tussen gerechten. Ook de ontwikkeling van gestandaardiseerde brieven en berichten gaat door.

RECHTSZAAK: TE VEEL BELASTING BETAALD?

Een Nederlandse vennootschap wil dat belastingaanslagen en boetes over 2008–2016 worden verminderd of vernietigd. De Belastingdienst vindt dat de verdisconteerde winstcorrecties en opgelegde boetes in stand moeten blijven.

Lees ook de volledige uitspraak: [ECLI:NL:GHAMS:2025:2377](#)

DE BELANGHEBBENDE

Belanghebbende is een Nederlandse vennootschap binnen een internationaal concern. Ze betwist de aanslagen voor de vennootschapsbelasting over de jaren 2008–2016 en de opgelegde boetes over 2010 en 2012–2016. Voor alle jaren is in geschil of de vergoedingen (verrekenprijzen) die diverse in het buitenland gevestigde concernvennootschappen voor leveringen en diensten aan belanghebbende in rekening hebben gebracht als zakelijk kunnen worden aangemerkt. De inspecteur heeft volgens belanghebbende niet aannemelijk gemaakt dat de gehanteerde verrekenprijzen onzakelijk zijn en heeft zich daarom ten onrechte beroepen op het bewijsvermoeden van onzakelijkheid van artikel 8b van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. De boetes zijn eveneens ten onrechte opgelegd. Volgens de vennootschap waren de verrekenprijzen die buitenlandse concernvennootschappen in rekening brachten volledig zakelijk, en had ze recht op aftrek van de betaalde kosten, zoals zekerheidsstellingen voor obligaties en royalty's voor licenties. De vennootschap vindt dat sommige boetes alleen bij opzet mogen worden opgelegd. Belanghebbende vindt dat ze redelijk en transparant heeft gehandeld binnen de regels van het concern en de wet.

DE BELASTINGDIENST

De belanghebbende heeft de winst te laag aangegeven. De Belastingdienst vindt dat de verrekenprijzen voor leveringen en diensten, zoals factoringkosten en zekerheidsstellingen voor obligaties, tussen de concernvennootschappen onzakelijk hoog waren. Ook meent de Belastingdienst dat de beëindiging van licentierechten zonder vergoeding in 2016 een onzakelijke onttrekking van vermogen was. Op basis van artikel 8b van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 gaat men dan uit van het bewijsvermoeden dat de nadelige gevolgen van de transacties met gelieerde partijen moeten worden gecorrigeerd omdat zij worden veroorzaakt door de gelieerdheid van belanghebbende met die partijen, tenzij belanghebbende dit bewijsvermoeden kan ontzenuwen. De Belastingdienst vindt dat belanghebbende daar niet in is geslaagd. Hierdoor is sprake van te lage aangiften. De inspecteur houdt ook vast aan de correcties op winstdeling, kostprijs-plus-prijsstelling en royalty's. De Belastingdienst baseert zich op het zogenoemde zakelijkheidsbeginsel en vindt dat de vennootschap door niet zakelijk handelen een te laag bedrag aan winst heeft verantwoord. De opgelegde boetes waren daardoor terecht.

HET GERECHTSHOF AMSTERDAM

Veel correcties die de Belastingdienst heeft gemaakt, waren terecht, zoals bij factoringtarieven en garantievergoedingen. Het gerechtshof vindt dat de inspecteur aannemelijk heeft gemaakt dat de daarvoor in rekening gebrachte verrekenprijzen onzakelijk hoog waren. Ook acht het hof het onzakelijk dat belanghebbende bij de beëindiging van de licentierechten geen vergoeding voor de waarde van die rechten heeft gekregen. Volgens het hof heeft dat geleid tot een onzakelijke onttrekking aan het vermogen van ruim 1,3 miljard euro. Tegelijk vernietigt het hof wel enkele boetes, bijvoorbeeld voor winstverdeling en kostprijs-plus-aanpassingen. De inspecteur heeft niet overtuigend aangetoond dat sprake was van (voorwaardelijk) opzet. Ook vindt het gerechtshof dat de inspecteur niet het vereiste bewijs heeft geleverd dat belanghebbende voorwaardelijk opzettelijk een onjuiste aangifte heeft gedaan met betrekking tot de beëindiging van licentierechten in 2016. De daarvoor opgelegde boete van 125 miljoen euro is daarom vernietigd. De winstbijtellingen die volgens het hof terecht zijn aangebracht belopen in totaal ruim 1,9 miljard euro. De boetes die volgens het hof verschuldigd zijn, bedragen ruim 2 miljoen euro.

5 MAATSCHAPPELIJKE RECHTSPRAAK

5.1 Innovatie en maatschappelijk effectieve rechtspraak

De Rechtspraak draagt met innovatieve projecten en maatschappelijk effectieve rechtspraak bij aan het oplossen van concrete problemen. Vanuit het perspectief van de burger wil de Rechtspraak de toegang tot de rechter vergroten met laagdrempelige procedures en bijdragen aan het (duurzaam) oplossen van juridische problemen en multiproblematiek. Dat betekent niet altijd (alleen) een vonnis van de rechter.

Wijkrechtspraak is gericht op het effectief oplossen van meervoudige problemen van mensen, dicht bij huis – in hun eigen wijk. In nauwe samenwerking met onder andere het OM, gemeenten, advocatuur, politie, reclassering en hulpverlenende instanties wordt gezocht naar duurzame oplossingen. Waar mogelijk wordt aangesloten bij de landelijke aanpak Preventie met gezag. Binnen wijkrechtspraak worden verschillende typen zaken behandeld, zoals strafzaken, schuldenproblematiek, schoolverzuim, familiezaken en bestuursrechtelijke zaken. Inmiddels is er wijkrechtspraak in Eindhoven, Rotterdam, Amsterdam Zuidoost, Amsterdam Nieuw-West, Heerlen, Tilburg, Den Haag en Arnhem. Naar verwachting komen daar in 2026 Enschede en Zaandam bij. De verkenning in Utrecht loopt nog.

De Rechtspraak experimenteert ook met vormen van voorportalen om rechtzoekenden in een vroeg stadium te ondersteunen in hun keuze voor een oplossingsrichting. VoorRecht-rechtspraak.nl biedt een onlineplatform waar burgers in eigen woorden het probleem kunnen omschrijven en in begrijpelijke taal oplossingen krijgen aangereikt door middel van een chatbot die jurisprudentie op een toegankelijke manier deelt.²³ Mochten burgers er zelf of samen niet uitkomen, dan kan een medewerker van de Rechtspraak ondersteuning bieden. VoorRecht-rechtspraak werd eind 2025 uitgeroepen tot Beste Overheidsinnovatie

²³ Met de pilot voorRecht-rechtspraak biedt de Rechtspraak een vernieuwende en alternatieve manier voor het oplossen van conflicten, in eerste instantie voor problemen binnen Verenigingen van Eigenaren (VvE's), maar op termijn ook voor andere rechtsgebieden. Het project is als pilot begonnen bij de rechtbank Noord-Holland en wordt uitgebreid naar andere rechtbanken in het land.

van het Jaar 2025, omdat het volgens de jury een 'schitterende innovatie is die echt werkt, inspireert en een grote publieke meerwaarde heeft'.²⁴

Naast deze voorbeelden zijn er ook innovatieve werkwijzen die toegepast worden in één rechtsgebied. In het civiel recht zijn dat de inzet van schuldenfunctionarissen en de regelrechter. In het jeugd- en familierecht gaat het om communicatie met jeugdigen via de procedure gezamenlijke toegang ouders en Richting Anders Procederen in Amsterdam. Voor wat betreft het bestuursrecht is dat Cascade, waardoor zaken sneller afgedaan kunnen worden door vroeg regie te voeren en de rechtzoekende naar de voor die situatie juiste afdoeningswijze te geleiden. Op rechtspraak.nl zijn meer voorbeelden van innovatieve projecten binnen de Rechtspraak te vinden.

5.2 Mediation

Mediation is bij uitstek een vorm van maatschappelijk effectieve rechtspraak. Tijdens een mediation staat de menselijke maat centraal en gaan partijen met elkaar in gesprek aan de hand van hun wensen en behoeften. Mediation blijft zich bewijzen als effectieve methode voor conflictoplossing (mediation naast rechtspraak, voor alle rechtsgebieden) of herstel (mediation in strafzaken). Daarom blijft de Rechtspraak oog houden en zich inzetten voor verwijzing van rechtszaken naar mediation waar dat gepast is.

In 2025 is in het bestuursrecht gestart met de landelijke introductie van het project Wachttijd is Hersteltijd (Wish). Dit project biedt partijen de mogelijkheid om vroeg in de procedure in mediation te gaan, terwijl men in afwachting is van de zitting. Deze mogelijkheid is waardevol voor zowel de conflictoplossing voor partijen als de doorlooptijden van de rechtszaken.

In 2025 is het wetsvoorstel Verlengingswet Innovatiewet Strafvordering ingediend. Dit maakt het mogelijk om een eindezaakverklaring uit te spreken bij een geslaagde mediation in een strafzaak. De verwachting is dat de Verlengingswet in de loop van 2026 van kracht zal worden.

²⁴ [VoorRecht-rechtspraak is beste overheidsinnovatie van het jaar | Rechtspraak](#)

RECHTSZAAK: WEG VOOR JE BENT BEGONNEN?

Een internationaal opererende inkooporganisatie wil een schadevergoeding van een werknemer die voor de startdatum afzag van zijn nieuwe baan. De werknemer vindt dat hij correct opzegde.

Lees ook de volledige uitspraak: [ECLI:NL:RBOBR:2025:3256](#)

DE INKOOPORGANISATIE

De werknemer heeft zich niet aan de gemaakte afspraken gehouden. Volgens het bedrijf is een geldige arbeidsovereenkomst gesloten, zonder proeftijd en met een opzegtermijn van drie maanden. De werknemer heeft maandenlang onderhandeld, expliciet gezegd dat hij wilde overstappen en zelfs gevraagd om geen proeftijd op te nemen. Dat gaf de inkooporganisatie het vertrouwen dat hij echt zou beginnen. Maar hij besloot toch bij zijn oude werkgever te blijven. De inkooporganisatie meent dat de opzegtermijn pas ingaat op de startdatum van het dienstverband (1 mei 2025). Omdat de werknemer al in november 2024 aangaf niet te zullen beginnen, heeft hij volgens de inkooporganisatie de opzegtermijn niet in acht genomen. Volgens het bedrijf is het onzorgvuldig en in strijd met goed werknemerschap dat de werknemer zich terugtrok terwijl hij wist dat kosten waren gemaakt en verwachtingen waren gewekt. Daarom eist het bedrijf een schadevergoeding ter hoogte van drie maandsalarissen.

DE WERKNEMER

De werknemer vindt dat hij niets verkeerd heeft gedaan. Volgens hem mag een arbeidsovereenkomst ook voor de startdatum worden opgezegd, zolang de afgesproken opzegtermijn maar wordt gerespecteerd. Hij zegt dat hij op 29 november 2024 heeft opgezegd, ruim vijf maanden voor de geplande startdatum van 1 mei 2025. Daarmee heeft hij ruimschoots voldaan aan de contractuele opzegtermijn van drie maanden. Hij ontkent dat hij de inkooporganisatie bewust heeft benadeeld. Toen hij het contract tekende, was er nog geen concreet promotieaanbod van zijn oude werkgever. Dat aanbod kwam pas later, op initiatief van die werkgever. Hij had aanvankelijk echt de bedoeling om bij het bedrijf te beginnen, maar veranderde van gedachten toen hij een aantrekkelijke functie met meer verantwoordelijkheden kreeg aangeboden. De inkooporganisatie heeft bovendien geen daadwerkelijke schade geleden, omdat al voor 1 mei 2025 een andere werknemer in dezelfde functie begon.

DE RECHTBANK OOST-BRABANT

De kantonrechter geeft de werknemer gelijk. Een arbeidsovereenkomst bestaat vanaf het moment dat deze is getekend, ook als het werk nog niet is begonnen. Dat betekent dat de arbeidsovereenkomst ook voor de startdatum kan worden opgezegd en dat de regels over opzegging dan al gelden. De opzegtermijn mag volgens de rechter dus al voor de eerste werkdag gaan lopen. Omdat de werknemer op 29 november 2024 heeft opgezegd en de startdatum pas 1 mei 2025 was, heeft hij de opzegtermijn van drie maanden volgens de rechter correct en tijdig in acht genomen. Er is daarom geen sprake van een onregelmatige opzegging en hoeft geen schadevergoeding te worden betaald. Ook vindt de rechter niet dat de werknemer onrechtmatig of maatschappelijk onzorgvuldig heeft gehandeld. Er is geen bewijs dat hij het contract tekende om zijn oude werkgever onder druk te zetten of de inkooporganisatie te misleiden.

6

ONZE MENSEN EN OMGEVING

6.1 Onze mensen

Werken bij de Rechtspraak betekent deel uitmaken van een professionele organisatie die zich inzet voor rechtvaardige, toegankelijke, tijdige en transparante rechtspraak, en die voortdurend inspelt op maatschappelijke veranderingen. De medewerkers vormen het hart van de Rechtspraak. De Rechtspraak investeert daarom in vergroting van hun professionaliteit. Ze versterkt het leiderschap om de organisatie toekomstbestendig te maken en houdt aandacht voor het beheersen van werkdruk. Met een gerichte arbeidsmarktstrategie zorgt de Rechtspraak ervoor dat talent wordt aangetrokken en behouden. Diversiteit en inclusie staan centraal in het beleid, net als het waarborgen van integriteit en sociale veiligheid. Zo wil de Rechtspraak ervoor zorgen dat iedere medewerker zich veilig en gewaardeerd voelt en optimaal kan bijdragen aan de kwaliteit van de Rechtspraak.

Versterken leidinggevenden

Leidinggevenden vervullen een essentiële rol bij het boeien, behouden en ontwikkelen van Rechtspraakmedewerkers en bij het in gang zetten van veranderingen die bijdragen aan het realiseren van de organisatiedoelstellingen, nu en in de toekomst. In de landelijke hrm-strategie zijn de volgende doelstellingen voor de periode 2025-2027 opgenomen:

- leidinggeven wordt gewaardeerd en gezien als een vak;
- de Rechtspraak vult de randvoorwaarden in die leidinggevenden nodig hebben.

Een belangrijk onderdeel hiervan is de ontwikkeling van een landelijke set aan middelen voor leidinggevenden. Hierin bevinden zich onder meer e-learnings en beknopte handreikingen die in één oogopslag basiskennis, relevante regelgeving en verdiepende bronnen bieden. Leidinggevenden worden op die manier snel en praktisch ondersteund. Communicatiemiddelen zoals een nieuwsbrief en een magazine ondersteunen de zichtbaarheid en verspreiding van de beste werkwijzen en nieuwe ontwikkelingen op het gebied van leiderschap.

De Visie op leiderschap Rechtspraak is het fundament onder diverse (nieuw ontwikkelde) producten. In 2025 is de visie verder uitgewerkt. Per pijler van het

(NIM)) uitgevoerd, waarmee ze toetsten of hun D&I-beleid sedert de vorige rapportage tot verbeteringen had geleid. Voor leidinggevendenden was er ondersteuning via handreikingen, bijeenkomsten en een e-learning. Samen met Bridges Network wordt gewerkt aan het aantrekken van biculturele en eerste-generatiestudenten. Daarnaast is erop ingezet om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen bij de Rechtspraak. Ook is samen met de ministeries van JenV en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een werkagenda voor het VN-verdrag Handicap opgesteld.

Selectie en opleiding

In 2025 zijn evaluatierapporten gepubliceerd over de selectie van rechters en raadsheeren in opleiding en over de opleiding van rechters en raadsheeren. Twee werkgroepen hebben adviezen voorbereid over de opvolging van de aanbevelingen. Vrijwel alle aanbevelingen van deze externe commissies zijn overgenomen.

Zo wordt op dit moment de aanbestedingsprocedure voor de analytische test en het assessmentcenter afgerond. Bij de aanbesteding zijn de aanbevelingen uit het evaluatierapport geïntegreerd in de uitvraag. Er wordt gewerkt aan het verder standaardiseren van de landelijke eindgesprekken. De aanbevelingen ten aanzien van de briefselectie en de lokale gesprekken worden ook opgevolgd. Op deze manier wordt gewerkt aan verdere objectiviteit in de selectieprocedure.

6.2 Veiligheid

Een integer en sociaal veilig werkklimaat

De Rechtspraak werkt aan een integere en sociaal veilige werkcultuur. In een open cultuur durft iedereen zich uit te spreken en is ruimte voor dialoog. Dit draagt bij aan de integriteit en kwaliteit van de Rechtspraak en bevordert een plezierige werkomgeving.

De aanpak die de Rechtspraak hanteert, is gericht op voorlichting en bewustwording, hulp en ondersteuning en een eenduidig systeem voor het afhandelen van meldingen en klachten. Deze drie, met elkaar verweven, domeinen worden de komende jaren verder versterkt.

De Rechtspraak heeft in 2025 geïnvesteerd in de ontwikkeling van trainingen voor leidinggevendenden op het gebied van sociale veiligheid. Ook is gewerkt aan versterking van het meldlandschap. Voor medewerkers is inzichtelijk gemaakt waar ze terecht kunnen met vragen en zorgen. Er is een uniforme klachtenregeling ongewenste omgangsvormen ontwikkeld. Gerechtsambtenaren kunnen sinds het najaar van 2025 terecht bij de Integriteitscommissie Rijk, een onafhankelijke voorziening voor meldingen over integriteit en misstanden. Daarnaast vonden verschillende activiteiten plaats, gericht op kennisdeling en bewustwording, waaronder een landelijke Dag van de Integriteit en de Week van de Integriteit.

Integrale beveiliging

In 2025 is de extra beveiligde zittingszaal in Vught in gebruik genomen. De Rechtspraak heeft door het aantal gehouden zittingen inmiddels goede ervaring kunnen opdoen met de geboden faciliteiten in en rond de zittingszaal en verhoorruimtes. De ervaringen zijn inmiddels geëvalueerd en hebben niet geleid tot aanzienlijke aanpassingen of wensen daartoe.

De ervaringen die in de praktijk zijn opgedaan in onder meer de zittingszaal Vught zijn meegenomen in de plannen voor de andere nog te realiseren hoogbeveiligde zittingslocaties (HBZ) in Lelystad en Vlissingen. Voor beide locaties zijn functionaliteiten en ontwerpen verder doorontwikkeld.

Ter ondersteuning van de zaken met een bijzonder karakter, heeft de Rechtspraak inmiddels de beschikking over de kennis van een Landelijk Expertisecentrum Bijzondere Zittingen (LEBZ). Lokale gerechten worden, waar nodig, geholpen bij het vinden van de juiste zaal voor de ingeschatte omstandigheden en het organiseren van de nodige randvoorwaardelijke zaken.

Ten aanzien van de veiligheid van de gerechten en kantoren wordt erop toegezien dat bij lopende ver- of nieuwbouwlocaties wordt voldaan aan de geldende normen en geactualiseerde dreigingsscenario's. Dit geldt in het bijzonder voor maatregelen die in het kader van de weerbaarheid tegen hybride dreigingen worden getroffen. Hybride dreigingen zijn activiteiten die onze open samenleving en democratische rechtsstaat ondermijnen met behulp van bijvoorbeeld politieke ondermijning, cyberactiviteiten, desinformatie, economische destabilisatie, financiële malversaties of concrete aanvallen op de vitale infrastructuur.

De Rechtspraak heeft geïnvesteerd in beschikbare expertise, bewustwording en een routekaart om ervoor te zorgen dat tijdens uitval, schaarste en verstoring als gevolg van crisissituaties toegang tot onafhankelijke rechtspraak mogelijk blijft. De lessen die zijn geleerd van de inbreuk op de ICT bij het OM in 2025, en de ervaringen die door de Rechtspraak zijn opgedaan in de ondersteuning van het OM, waren hierbij een extra stimulans.

Binnen het curriculum van trainingen en opleidingen was ook aandacht voor integriteit. Naast trainingen gericht op het omgaan met ongewenst gedrag in de rechtszaal, was specifiek oog voor de mentale en praktische ondersteuning van medewerkers die als gevolg van de uitoefening van hun functie dreiging ervaren. Dit geldt ook voor de beveiliging bij thuisbezoeken in het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd).

Aan de hand van het ontwikkelde risicoraamwerk zijn risicobeoordelingen uitgevoerd en incidenten geëvalueerd om informatiegestuurde beheersmaatregelen toe te passen. Belangen, kwetsbaarheden, dreigingen en maatregelen werden in 2025 nog meer met elkaar in lijn gebracht door grondige herziening van alle onderkende dreigingsscenario's. De Rechtspraak heeft in het verlengde daarvan goede fundamenten gelegd voor een geïntegreerd en meer geautomatiseerd proces voor incidenten- en risicobeheer. Ten aanzien van militaire en hybride dreigingen is nadrukkelijk gewerkt aan bewustwording, zelfredzaamheid en de ontwikkeling van een kader waarbinnen de uitdagingen op dit vlak de komende jaren verder worden ingevuld.

26 [Duurzame Rechtspraak | Raad voor de rechtspraak | Rechtspraak](#)

In 2025 was tevens aandacht voor de samenhang van de verschillende veiligheidsdomeinen. Deze zijn bestuurlijk en praktisch nog beter met elkaar in verbinding gebracht om het proces van risicobeheersing verder te versterken. De voorbereidingen zijn getroffen voor de oprichting van een landelijk expert-team dat de gerechten en diensten gaat ondersteunen.

6.3 Duurzaamheid

In 2021 heeft de Rechtspraak een visie en strategie duurzame rechtspraak vastgesteld, met als uitgangspunt de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. Binnen de brede waaier aan doelstellingen in de Sustainable Development Goals kiest de Rechtspraak ervoor de visie en strategie middels enkele pijlers vorm te geven. Hierbij wordt gewerkt aan de doelen klimaatneutraal, circulair en versterking van de biodiversiteit. In het Actieplan Klimaatneutrale Rechtspraak staan 33 maatregelen, die zijn verdeeld over negen thema's, om te komen tot een klimaatneutrale organisatie: energie, papier, ICT, vervoer, afval, catering, inkoop, biodiversiteit en water. Het uitgangspunt bij het nemen van deze maatregelen is: minder en groener.

In november 2025 is de Rechtspraak gecertificeerd voor de CO₂-Prestatieladder, niveau 3. Deze ladder is ontwikkeld door de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen (SKAO) en ondersteunt organisaties bij het verminderen van de CO₂-uitstoot en het bevorderen van duurzaamheid. In 2025 zijn de CO₂-voetafdruk van de Rechtspraak, de gekwantificeerde kortetermijndoelen en een samenvatting van het Actieplan Klimaatneutrale Rechtspraak extern gepubliceerd.²⁶

In 2025 was energie een speerpunt. De Rechtspraak heeft in samenwerking met het Rijksvastgoedbedrijf 65 energiebesparende maatregelen genomen. Denk hierbij aan vervanging van tl-verlichting door ledverlichting, het plaatsen van warmtepompen of vervanging van sterk verouderde cv-installaties.

Daarnaast zijn vervolgstappen gezet bij de ontwikkeling van interne energie-dashboards zodat het energieverbruik per gerechtsgebouw inzichtelijk is.

Ten slotte werkt de Rechtspraak verder aan duurzame energieopwekking en spant ze zich onverminderd in om in 2030 op 22 daken van gebouwen zonnepanelen te hebben liggen.

In 2025 is opnieuw veel aandacht aan interne communicatie over duurzaamheid besteed. Zo was er een landelijke Dag van de Duurzaamheid rond het thema huisvesting. Bij aanbestedingen en inkoop blijft duurzaamheid een belangrijk onderdeel van de gunningscriteria. De Rechtspraak maakt hiervoor onder meer gebruik van het maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI), een criteriahulpmiddel van de rijksoverheid. Uitgangspunten zijn: waar het kan minder inkopen, en als dat niet kan groener inkopen. Dit is in 2025 toegepast bij de aanbestedingen van dienstkleding, meubilair en printers.

In 2025 zijn onder meer de onderstaande concrete acties, verdeeld over de drie pijlers, uitgevoerd.

Tabel 1 Resultaten acties duurzaamheid

Concrete actie 2025	Dit leverde een positieve bijdrage aan		
	Klimaat	Circulair	Biodiversiteit
Afval. Op drie locaties is een afvalscan uitgevoerd.			
Biodiversiteit. In Alkmaar is in samenwerking met het naastgelegen Tolland-college gestart met een schetsontwerp voor een herinrichting van de ruimte naast de rechtbank. Er komt meer groen en de waterberging wordt verbeterd.			
Energie. Inkoop van 100 procent duurzame elektriciteit (wind- of zonne-energie) van Nederlandse bodem (middels garanties van oorsprong).			

Concrete actie 2025	Dit leverde een positieve bijdrage aan		
	Klimaat	Circulair	Biodiversiteit
Energie. Als verlichting of installatie-onderdelen zijn vervangen, is dit in alle gevallen door ledverlichting en zijn installatieonderdelen vervangen voor energiezuinige varianten.			
Inkoop. Voor het inkopen van printers is een duurzaam contract afgesloten.			
Inkoop. Voor dienstkleding is een duurzame uitvraag op de markt gezet.			
Inkoop. In 2025 is vanuit de rijksoverheid een nieuw contract circulaire werkplekinrichting afgesloten, waarvan de Rechtspraak deelnemer is. Het contract is grotendeels uitgevoerd en er zijn voorbereidingen getroffen voor een Rechtspraakbrede meubelinventarisatie, waardoor beheer en onderhoud in het kader van het verlengen van de levensduur inzichtelijk worden.			
Mobiliteit. De Rechtspraak heeft 158 dienstauto's (incl. leaseauto's). Dit zijn er dertien minder dan in 2024.			
Mobiliteit. Het totale aandeel elektrische dienstauto's binnen de Rechtspraak was in 2025 50 procent. In 2024 was dit 39 procent.			

Tabel 2 Duurzaamheid: energieverbruik

	2025
Elektriciteitsverbruik (kWh)	27.424.461
Gasverbruik (m ³)	1.517.781
Verbruik warmtenet (GJ)	38.617
CO ₂ -uitstoot energieverbruik (ton)	4.723

RECHTSZAAK: BESCHERMT DE STAAT DE NATUUR GENOEG?

Greenpeace vindt dat de Staat te weinig doet tegen de uitstoot van stikstof en de kwetsbare natuur onvoldoende beschermt. De Staat zegt dat maatregelen worden genomen en dat de politiek beleid maakt, niet de rechter.

Lees ook de volledige uitspraak: [ECLI:NL:RBDHA:2025:578](#)

GREENPEACE

De Staat beschermt de kwetsbare natuur onvoldoende tegen de uitstoot van stikstof. In veel zogeheten Natura 2000-gebieden gaat de natuur al jaren achteruit. Dit leidt tot verlies van biodiversiteit en verslechtering van ecosystemen. Wetenschappelijk onderzoek laat ook zien dat sommige natuurtypen op korte termijn bescherming nodig hebben. Gebeurt dat niet, dan raken ze onherstelbaar beschadigd. Volgens Europese regels (neergelegd in artikel 6 van de Habitatrichtlijn) moet de Staat voorkomen dat de natuur verslechtert en actief werken aan herstel. De Staat heeft evenwel geen effectief stikstofreductiebeleid opgesteld dat hierop is gericht. De wettelijke stikstofdoelen (40 procent in 2025 en minimaal 50 procent in 2030) zullen daarom zeker niet worden gehaald. Omdat de Staat zich niet aan zijn zorgplicht houdt, zou de rechtbank moeten beslissen dat hij onrechtmatig handelt en hem, op straffe van een dwangsom, moeten verplichten om de stikstofneerslag op de Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarden (KDW) te brengen.

DE STAAT

Het is aan de politiek en niet aan de rechter om te bepalen welke maatregelen nodig zijn om de stikstofproblemen in de kwetsbare natuurgebieden aan te pakken. Het beleid is erop gericht om de wettelijke reductiedoelen te halen, maar daarbij moet wel een complexe afweging worden gemaakt van ecologische, economische, sociale en regionale belangen. Er zijn trouwens al veel maatregelen genomen om de stikstofuitstoot terug te dringen, zoals beëindigingsregelingen voor veehouderijen, snelheidsverlagingen voor het verkeer en subsidieregelingen. Daarnaast worden nieuwe maatregelen voorbereid en wordt gewerkt aan een structurele aanpak, onder meer via het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering 2022-2035. Doelen kunnen niet van vandaag op morgen worden gerealiseerd. De stikstofaanpak vereist een langjarige en integrale aanpak, mede vanwege internationale invloeden en de complexiteit van stikstofuitstoot. Omdat wordt gewerkt aan stikstofreductie en herstel van de kwetsbare natuur, kan de rechtbank niet zeggen dat de Staat onrechtmatig handelt.

DE RECHTBANK DEN HAAG

De Staat handelt onrechtmatig door de verslechtering van de stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden niet tijdig te stoppen. De Europese Habitatrichtlijn verplicht de Staat om verslechtering te voorkomen en ervoor te zorgen dat de natuur in een goede staat komt. De Staat heeft onvoldoende maatregelen genomen om verslechtering tegen te gaan. Uit verschillende rapporten blijkt dat de aanpak op het moment van de uitspraak onvoldoende is en dat de wettelijke doelen voor 2025 sowieso niet, en voor 2030 waarschijnlijk ook niet, worden gehaald. Daarmee voldoet de Staat niet aan zijn verplichtingen. De zogeheten gevorderde verklaring voor recht wordt daarom gedeeltelijk toegewezen. De rechtbank beveelt de Staat om het wettelijke doel voor 2030 te halen: 50 procent van de stikstofgevoelige natuur moet uiterlijk eind 2030 onder de kritische depositiewaarden zijn gebracht. Daarbij moet de Staat prioriteit geven aan de kwetsbaarste natuur. Als de Staat dit niet haalt, wordt een dwangsom van tien miljoen euro opgelegd.

7

DE RECHTSPRAAK IN CIJFERS

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van een aantal belangrijke cijfers van de Rechtspraak in 2025. Paragraaf 7.1 gaat over het rechtspreken, met onder meer aantallen inkomende en afgehandelde zaken, kwaliteitsindicatoren en werkvoorraden. Paragraaf 7.2 behandelt het werken bij de Rechtspraak, zoals de samenstelling van het personeel. Paragraaf 7.3 zoomt in op de bedrijfsvoering, inclusief financiën, risico's en datalekken.

7.1 Het rechtspreken

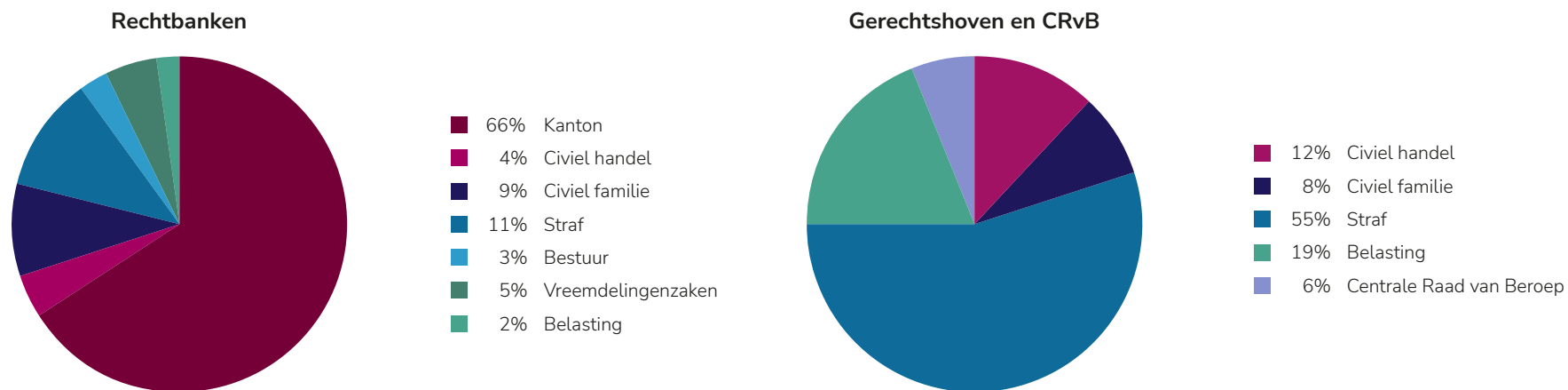
Inkomende zaken

In 2025 kwamen bij de gerechten bijna 1,47 miljoen nieuwe zaken binnen²⁷, ongeveer gelijk aan het aantal in 2024. Bij de rechtbanken ging het om 1,42 miljoen zaken, waarvan 66 procent kantonzaken. De gerechtshoven en de Centrale Raad van Beroep (CRvB) ontvingen samen 45.500 zaken, waarvan de meeste (55 procent) strafzaken (Figuur 2).

De grootste stijging in inkomende zaken was te zien bij vreemdelingenzaken bij de rechtbanken (+23 procent). De sterkste daling was bij belastingzaken bij de rechtbanken (-32 procent) (Figuur 3 en Tabel 3). Hieronder worden de opvallendste ontwikkelingen per rechtsgebied toegelicht.

²⁷ Een klein deel van het aantal ingekomen en afgedane zaken valt buiten de gepresenteerde overzichten omdat aangesloten is op de zaken die tellen als output voor de bekostiging (de zogeheten Lamicie zaakcategorieën). Het betreft zaken bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb), de bijzondere kamers, megazaken in het stafrecht en het werk van de rechter-commissaris strafzaken. Ook akten en verklaringen zijn buiten beschouwing gelaten.

Figuur 2 Ingekomen zaken in 2025 naar rechtsgebied bij de rechtbanken en gerechtshoven en CRvB

Figuur 3 Procentuele ontwikkeling van ingekomen zaken 2025 t.o.v. 2024

Tabel 3 Aantal ingekomen zaken in 2021-2025 (afgerond op tientallen)

		2021	2022	2023	2024	2025	Groei 2025
Rechtbanken	Kanton	850.020	879.560	859.370	926.320	932.860	1%
	Civiel handel	53.450	50.230	54.740	59.290	59.520	0%
	Civiel familie	177.220	173.190	149.690	131.570	129.170	-2%
	Straf	168.900	153.470	160.140	161.300	159.040	-1%
	Bestuur	32.560	32.400	39.900	39.660	41.370	4%
	Vreemdelingenzaken	25.350	29.870	44.400	55.960	68.860	23%
	Belasting	27.560	27.780	37.300	45.950	31.090	-32%
Gerechtshoven	Civiel handel	6.210	6.070	5.860	5.880	5.660	-4%
	Civiel familie	5.700	4.560	4.160	3.490	3.590	3%
	Straf	26.510	26.370	26.560	25.620	25.220	-2%
	Belasting	6.620	9.160	7.980	9.100	8.510	-6%
Bijzonder college	Centrale Raad van Beroep	4.640	4.110	3.540	2.940	2.650	-10%
Totaal		1.384.740	1.396.770	1.393.640	1.467.080	1.467.540	0%

Rechtbanken

Kantonzaken

Bij kantonzaken daalde het aantal strafzaken in 2025 met zes procent tot ongeveer 54.000. Het aantal handelszaken nam licht af (min twee procent, ongeveer 248.000 zaken), terwijl het aantal Mulderzaken²⁸, en familiezaken licht steeg met respectievelijk drie procent (88.000) en twee procent (543.000).

Curatele, bewind en mentorschap (CBM)

Onder familiezaken kanton vallen voornamelijk beslissingen en handelingen die gaan over de zogeheten beschermingsmaatregelen: curatele, bewind en mentorschap.

Nadat de rechter een verzoek tot het instellen van een maatregel heeft toegewezen, begint een andere taak van de Rechtspraak: toezicht houden op de uitvoerder, in dit geval de beschermingsbewindvoerder, de curator of de mentor. De toezichthoudend rechter houdt toezicht tot het einde van de maatregel. Daarom wordt hier een overzicht gegeven van alle lopende zaken waarin de rechter als toezichthouder fungeert.

Tabel 4 Lopende dossiers curatele, bewind en mentorschap

Lopende zaken CBM	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024	Eind 2025
Bewind meerderjarigen	273.000	269.000	265.000	265.000	265.000
Bewind minderjarigen	51.000	39.000	39.000	32.000	33.000
Curatele	21.000	21.000	20.000	20.000	20.000
Mentorschap	89.000	92.000	96.000	101.000	106.000
Totalen	434.000	420.000	421.000	418.000	424.000

²⁸ Mulderzaken gaan over lichte verkeersovertredingen en onverzekerd rijden. Procedures over verkeersboetes vallen niet allemaal onder Mulderzaken. Wanneer ze gefiscaliseerd zijn, zijn het belastingzaken.

In 2025 was er een lichte stijging van één procent bij de lopende CBM-zaken, waarbij opvalt dat het aantal mentorschappen jaarlijks stijgt. Er is nog geen uitgebreid onderzoek gedaan naar de oorzaken van deze toename. Het is niet onwaarschijnlijk dat de samenstelling van de bevolking met meer ouderen een oorzaak is van deze stijging.

Handelszaken

Het aantal kortgedingen en overige dagvaardingen nam in 2025 toe met vijf procent, terwijl het aantal verzoekschriften juist zeven procent daalde. Het aantal verzoekschriften aan de voorzieningenrechter bleef stabiel.

Insolventiezaken

Onder de handelszaken vallen ook de insolventies. Het aantal verzoekschriften voor faillissementen in het kader van de Wet homologatie onderhands akkoord (Whoa) en voor surseances daalde in 2025 vergeleken met 2024 met twaalf procent naar ongeveer 8.000. In het verlengde daarvan daalde ook het aantal uitgesproken faillissementen en surseances met twaalf procent tot circa 4.700. Het aantal lopende faillissementen steeg licht naar circa 10.300. Het aantal verzoekschriften schuldsaneringen daalde met acht procent naar ongeveer 4.200, terwijl het aantal uitgesproken schuldsaneringen stabiel bleef rond 2.500. Het aantal lopende schuldsaneringstrajecten daalde sterk met 50 procent tot circa 2.900.

Tabel 5 Lopende zaken insolventies 2021-2025

	eind 2021	eind 2022	eind 2023	eind 2024	eind 2025
Faillissement en surseance van betaling	9.000	7.900	8.500	9.800	10.300
Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)	10.700	7.400	6.100	5.900	2.900
Totaal	19.700	15.300	14.600	15.700	13.200

Familiezaken

Het totaal aantal familiezaken daalde in 2025 licht met twee procent. Aantekeningen gezamenlijk gezag namen fors af met 30 procent naar 6.100, een gevolg van een wetswijziging per 1 januari 2023 waarbij ongehuwde partners automatisch gezamenlijk gezag krijgen na erkenning van het kind. Het aantal zaken rond gezag en omgang nam af met zeven procent tot 12.200, net als het aantal omgangsregelingen, met twee procent tot 2.700. Daarentegen steeg het aantal procedures rond levensonderhoud met vijf procent tot circa 5.000 zaken met betrekking tot de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) en de Wet zorg en dwang met vier procent tot 33.700.

Strafzaken

Het totaal aantal strafzaken bleef in 2025 vrijwel gelijk aan 2024. Onder strafzaken vallen niet alleen de behandeling op zitting van de hoofdzaak, maar ook allerlei 'nevenproducten' zoals ontnemingsvorderingen en rekesten. Het aantal hoofdstrafzaken (de ter zitting gebrachte zaken) daalde met vier procent tot ongeveer 83.000. Het aantal ontnemingsvorderingen nam af met 24 procent tot 710 zaken. Het aantal bijzondere raadkamerzaken steeg met zes procent, net als de bijzondere EK/MK-zaken²⁹ die stegen met vijf procent.

Bestuursrechtelijke zaken

Het aantal bestuursrechtelijke zaken nam toe met vier procent. Er was een sterke stijging van het aantal sociale verzekeringszaken met 34 procent tot 11.400, vooral door 48 procent meer zaken over arbeidsongeschiktheid. Deze toename kwam door meer zaken die waren aangespannen door rechtzoekenden omdat een bestuursorgaan niet tijdig heeft besloten (het zogeheten 'niet tijdig beslissen'). Ook het aantal zaken omtrent de Omgevingswet steeg met 24 procent. Het aantal zaken rond de Wet kinderopvang en de Wet hersteloperatie toeslagen daalde respectievelijk met 21 procent en 20 procent, mede door minder 'niet tijdig beslissen'-zaken vergeleken met 2024.

²⁹ Bijzondere EK en MK-zaken (enkelvoudig en meervoudig) zijn zaken waarin een beslissing van de rechter wordt gevraagd over onder andere verlenging of beëindiging van terbeschikkingstelling (tbs), plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel), andere opgelegde maatregelen en vorderingen van het OM.

³⁰ De Dublinverordening is Europese regelgeving die bepaalt welk land verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielaanvraag.

Vreemdelingenzaken

De instroom van vreemdelingenzaken hangt sterk af van het aantal afdoeningen en de afdoeningwijze van asielpcedures door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De instroom steeg in 2025 sterk. Het aantal verlengde asielpcedures nam toe met 89 procent tot een kleine 27.000, het aantal korte asielpcedures met 23 procent tot circa 6.500 en het aantal reguliere zaken met acht procent tot ruim 24.000. Deze stijging van het aantal verlengde asielpcedures en reguliere zaken kwam vooral door meer 'niet tijdig beslissen'-zaken. Het aantal Dublinzaken³⁰ daalde met 35 procent tot 4.300 en bewaringszaken met vijf procent tot 7.100.

Belastingzaken

Het aantal ingekomen belastingzaken lagere overheden daalde fors met 29 procent tot ruim 25.000, vooral door een sterke daling van 39 procent bij Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-zaken. Het aantal overige belastingzaken lagere overheden steeg juist met tien procent. Het aantal rijksbelastingzaken daalde met 43 procent tot circa 5.900, met een forse afname van 67 procent van belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm)-zaken tot 860. De daling van het aantal WOZ- en bpm-zaken hangt mogelijk samen met de aanpassing van de proceskostenvergoeding per 1 januari 2024, waardoor het procederen voor 'no cure, no pay'-bureaus minder aantrekkelijk moest worden.

Gerechtshoven

Handelszaken

Het aantal dagvaardingen daalde in 2025 met zeven procent tot ongeveer 4.500, terwijl het aantal verzoekschriften toenam met acht procent tot 1.200.

Familiezaken

Het aantal ingekomen familiezaken steeg licht met drie procent. Bij zowel zaken betreffende curatele en scheidingen was een stijging te zien. Het aantal zaken rond gezag, omgang en ondertoezichtstelling bleef stabiel, terwijl het aantal zaken over levensonderhoud afnam.

Strafzaken

Het totaal aantal strafzaken nam licht af. Hieronder vallen niet alleen de behandeling van de hoofdzaak maar ook allerlei 'nevenproducten', zoals ontnemingsvorderingen en rekestten. In 2025 kwamen ongeveer 14.000 hoofdstrafzaken binnen, vergelijkbaar met het aantal in 2024.

Belastingzaken

Het aantal rijksbelastingzaken daalde in 2025 met twaalf procent tot circa 5.300, met afname van zowel bpm-zaken tot een kleine 3.000 zaken als overige rijksbelastingzaken naar ruim 2.300 zaken. Het aantal belastingzaken van lagere overheden steeg met vijf procent tot circa 3.200, waarbij het aantal WOZ-zaken met 2.600 stabiel bleef en het aantal overige zaken toenam tot 610.

Bijzondere colleges

Centrale Raad van Beroep

De CRvB oordeelt in hoger beroep over geschillen op het gebied van sociale verzekeringen, sociale voorzieningen en ambtenarenzaken. Ook oordeelt hij in eerste aanleg over enkele bijzondere wetten. In 2025 nam het aantal inkomende zaken verder af tot ongeveer 2.700.

College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb)

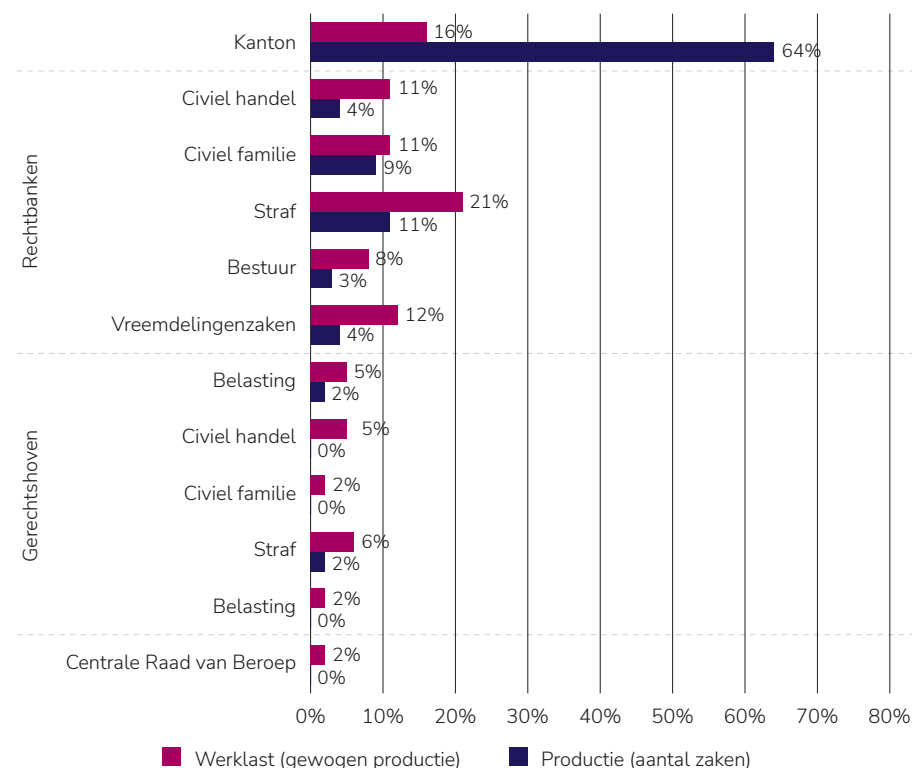
Het CBb valt buiten de reguliere financiering van de Rechtspraak en is de hoogste rechter op het gebied van economisch bestuursrecht en hoger beroep in specifieke wetten. In 2025 daalde het aantal inkomende zaken met tien procent tot circa 1.050, voornamelijk door een verdere daling van het aantal zaken betreffende Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL). Deze regeling gaf ondersteuning aan ondernemers met omzetverlies door de coronamaatregelen.

Afgehandelde zaken

De financiering van de Rechtspraak is voor een groot deel gebaseerd op het aantal afgehandelde zaken ('productie'). Toezicht op de afwikkeling van insolventies wordt door de lange doorlooptijden al bij instroom gefinancierd, wat de kleine verschillen tussen productie en afgehandelde zaken verklaart.

Figuur 4 toont de verdeling van de gefinancierde productie in de verschillende rechtsgebieden. Naast de absolute aantallen zaken is ook de verdeling van de werklast over de verschillende rechtsgebieden weergegeven. Werklast is een gewogen maat die rekening houdt met verschil in bewerkelijkheid (benodigde tijd) van verschillende zaken.

Figuur 4 Aandeel productie en werklast per rechtsgebied 2025

In 2025 bestond 64 procent van de productie uit kantonzaken. Dit zijn relatief lichte zaken en daarom is het aandeel in de werklast veel kleiner (zestien procent). Zaken bij gerechtshoven en de CRvB zijn relatief zware zaken. Ze vormen slechts drie procent van het aantal zaken, maar zestien procent van de werklast.

Het totaal aantal afgehandelde zaken bleef in 2025 vrijwel gelijk aan 2024. De sterkste groei van achttien procent zat bij vreemdelingenzaken, terwijl belastingzaken en zaken bij de CRvB relatief het sterkst daalden (Tabel 6). Bij belastingzaken komt dit voornamelijk door de buitengewone hoge uitstroom in 2024.

Tabel 6 Aantal afgehandelde zaken 2021-2025 (afgerond op tientallen)

		2021	2022	2023	2024	2025	Groei 2025
Rechtbanken	Kanton	877.250	851.170	875.250	909.820	923.870	2%
	Civiel handel	60.870	55.220	54.520	57.510	59.530	4%
	Civiel familie	181.100	174.710	147.860	129.770	128.880	-1%
	Straf	167.010	153.060	161.460	162.570	159.740	-2%
	Bestuur	32.900	33.920	37.630	39.670	40.960	3%
	Vreemdelingenzaken	27.810	27.770	39.660	49.360	58.450	18%
	Belasting	31.400	28.740	29.510	41.140	35.900	-13%
Gerechtshoven	Civiel handel	6.610	6.450	5.910	6.050	6.100	1%
	Civiel familie	5.270	5.070	4.470	4.010	3.810	-5%
	Straf	28.800	26.370	26.290	26.210	25.080	-4%
	Belasting	4.830	6.230	8.070	9.660	6.570	-32%
Bijzonder college	Centrale Raad van Beroep	5.600	5.070	4.380	3.730	3.210	-14%
Totaal		1.429.450	1.373.780	1.395.010	1.439.500	1.452.100	1%

Voor de start van ieder kalenderjaar wordt ingeschat hoeveel zaken de Rechtspraak gaat afhandelen en dat is vastgelegd als 'productieafspraken' met de staatssecretaris van JenV. Deze afspraken bepalen de omvang van het initiële budget van de Rechtspraak voor dat jaar. Deze afspraken zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op ramingen van het aantal zaken dat zal worden aangebracht. Deze ramingen worden samen met het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) op basis van prognosemodellen berekend. Na afloop van het boekjaar, dat gelijk is aan het kalenderjaar, vindt verrekening met het ministerie van JenV plaats van de werkelijke productie ten opzichte van de afspraken. De Rechtspraak krijgt aanvullende financiering als meer zaken zijn behandeld dan afgesproken. Worden er minder zaken behandeld dan afgesproken, dan moet in principe worden terugbetaald.

In Tabel 7 is weergegeven hoe de productie in aantal zaken in 2025 zich verhoudt tot de afspraken die hierover waren gemaakt.

In 2025 lag de productie ongeveer drie procent lager dan de afspraken. De productie bleef relatief het verst achter bij belastingzaken (achttien procent) en strafzaken (zestien procent) bij de gerechtshoven.

Alleen bij civiele handelszaken bij de gerechtshoven lag de productie iets boven de afspraken.

Tabel 7 Productie in aantal zaken in 2025 ten opzichte van de afspraken met de staatssecretaris (afgerond op tientallen)

		Begroting afspraken in aantallen	Productie in aantallen	Productie t.o.v. afspraken
Rechtbanken	Kanton	933.053	923.870	99%
	Civiel handel*	59.276	58.910	99%
	Civiel familie	134.384	128.880	96%
	Straf	173.250	159.740	92%
	Bestuur	44.795	40.960	91%
	Vreemdelingenzaken	60.312	58.450	97%
	Belasting	39.818	35.900	90%
Gerechtshoven	Civiel handel	5.916	6.100	103%
	Civiel familie	3.982	3.810	96%
	Straf	29.965	25.080	84%
	Belasting	7.964	6.570	82%
Bijzonder college	Centrale Raad van Beroep	3.354	3.210	96%
Totaal		1.496.068	1.451.480	97%

* De aantallen toezicht afwikkeling insolventies, onderdeel van civiel handel, hebben betrekking op de verwachte en gerealiseerde instroom.

RECHTSZAAK: VERDIENEN HUISARTSEN GENOEG?

Huisartsen vinden de tarieven van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) te laag. Volgens de NZa zijn de tarieven terecht gebaseerd op historisch kostprijsonderzoek en gemiddeld kostendekkend.

Lees ook de volledige uitspraak: ECLI:NL:CBB:2025:606

DE HUISARTSEN

De huisartsen vinden dat de tarieven voor 2023, 2024 en 2025 te laag waren om hun werkelijke kosten te dekken. Ze krijgen onvoldoende vergoed om hun praktijk goed te kunnen runnen en toekomstbestendig te houden. Vooral de huisvestingskosten zijn een probleem. Veel praktijken zijn te klein geworden door groei van het aantal patiënten en personeel. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) heeft te veel gebruikgemaakt van historische cijfers en onvoldoende rekening gehouden met veranderingen in de praktijk, zoals meer patiënten, meer personeel en het tekort aan spreekkamers. Het artsenvak is zwaarder en complexer geworden, onder meer door hun 'poortwachtersrol' en extra verantwoordelijkheden. Tot slot vinden ze dat hun lange werkweken niet eerlijk zijn meegeteld, waardoor een deel van hun inzet niet wordt vergoed. De huisartsen willen dat de NZa de tarieven herberekent en daarbij rekening houdt met de werkelijke kosten, huisvestingsinvesteringen en de juiste waardering van de functie van praktijkhoudende huisarts.

DE NEDERLANDSE ZORGAUTORITEIT (NZa)

De Nederlandse Zorgautoriteit heeft zich bij de berekening van de tarieven gehouden aan de beleidsregels en de wettelijke regels. Ze heeft een historisch kostprijsonderzoek onder 306 praktijken gebruikt om de kosten voor 2022 te bepalen en berekende daarmee de tarieven voor 2023, 2024 en 2025. Volgens de NZa is het toegestaan om historische kosten te gebruiken, zolang de uitkomst maar kostendekkend is. De NZa vindt dat de gemiddelde kosten van huisartsenpraktijken worden gedekt door de nieuwe tarieven. Huisvestingskosten zijn meegenomen via de werkelijke kosten die praktijken in 2022 hadden. Volgens de NZa worden toekomstige prijsstijgingen opgevangen via jaarlijkse indexering. Als een praktijk verhuist of uitbreidt, verwacht de NZa dat daar ook meer productie tegenover staat. Voor het inkomen van de praktijkhouder heeft de NZa organisatieadviesbureau Berenschot ingeschakeld dat de functie heeft gewaardeerd. Ook de manier waarop het norminkomen is verdeeld over praktijken, vindt de NZa verdedigbaar.

COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN (CBB)

De Nederlandse Zorgautoriteit heeft onvoldoende onderbouwd dat de tarieven kostendekkend zijn. Het gebruik van historische cijfers mag in principe, maar de manier waarop de NZa dat hier heeft gedaan, schiet op belangrijke punten tekort. Vooral bij de huisvesting gaat het mis. De tarieven zijn gebaseerd op kosten van vaak te kleine praktijken, zonder serieus te onderzoeken wat passende en toekomstbestendige huisvesting kost. De tarieven houden geen rekening met het feit dat veel praktijken te klein zijn en geïnvesteerd moet worden in grotere praktijkruimtes. De functiewaardering van praktijkhoudende huisartsen door Berenschot voldoet niet aan de fundamentele eis van transparantie en is ondeugdelijk. Het CBB vindt ook dat het onderzoeksbureau de aard en het belang van de 'poortwachtersfunctie' van de huisarts heeft miskend. Daarom vernietigt het college de besluiten van de NZa. De NZa moet binnen zes maanden nieuwe besluiten nemen over de tarieven voor 2023, 2024 en 2025.

Productiviteit en kosten

Tabel 8 toont de ontwikkeling van de gemiddelde personele bezetting en de werklast van het aantal afgehandelde zaken. In de bezettingscijfers, zoals gepresenteerd in paragraaf 7.2 Werken bij de Rechtspraak, is zichtbaar dat de personeelsomvang eind 2025 hoger was dan eind 2024. De capaciteitsuitbreiding is nodig voor het verlagen van de werkdruk, het kunnen werken volgens de professionele standaarden en om rekening te houden met het natuurlijke verloop (de vervangingsvraag) en verlofregelingen. De gemiddelde bezetting nam in 2025 ten opzichte van 2024 toe met 2,9 procent. Het gewogen zaakvolume³¹ (werklast) nam toe met 0,2 procent, waardoor de arbeidsproductiviteitsindicator als resultante in 2025 met 2,6 procent daalde.

Tabel 8 Index personele bezetting, gewogen zaakvolume en arbeidsproductiviteit 2021-2025 (2021 = 100)

	2021	2022	2023	2024	2025	groei 2025 (%)
Gemiddelde bezetting rechters en raadsheren	100	102	103	104	105	0,7%
Gemiddelde bezetting ondersteuning	100	102	105	109	113	3,6%
Gemiddelde bezetting totaal	100	102	104	108	111	2,9%
Gewogen zaakvolume	100	103	106	108	109	0,2%
Zaakvolume per arbeidsjaar: arbeidsproductiviteit	100	101	101	101	98	-2,6%

Tabel 9 toont de voortgang van de kostenontwikkeling, gecorrigeerd voor inflatie van lonen en prijzen bij de overheid. De personele en materiële kosten zijn gestegen met respectievelijk 1,2 procent en 2,8 procent. Dit tezamen resulteert in een stijging van 1,5 procent. In de jaarrekening bij dit jaarverslag (hoofdstuk 8) worden de ontwikkelingen in de kosten nader toegelicht.

De toename van kosten gecombineerd met het toegenomen zaakvolume (werklast) zorgt ervoor dat de kostenproductiviteit in 2025 is gedaald met 1,3 procent.

Tabel 9 Index reële kosten en zaakvolume per ingezette euro 2021-2025 (2021 = 100)

	2021	2022	2023	2024	2025	groei 2025 (%)
Personele kosten	100	100	102	105	106	1,2%
Overige (materiële) kosten	100	89	98	97	100	2,8%
Totale kosten	100	98	101	103	105	1,5%
Gewogen zaakvolume	100	103	106	108	109	0,2%
Zaakvolume per ingezette euro: kostenproductiviteit	100	106	104	105	104	-1,3%

31 Het gewogen zaakvolume wordt bepaald door het aantal afgehandelde zaken te vermenigvuldigen met het standaard aantal minuten dat elke drie jaar wordt bepaald voor verschillende zaakcategorieën. Veranderingen in zaakwaarte/aantal minuten binnen deze drie jaren worden niet meegewogen.

Werkvoorraden

Alle gerechten hebben een werkvoorraad. Dit zijn zaken die zijn binnengekomen maar nog niet zijn afgedaan. Eind 2025 was de voorraad onderhanden zaken 29.000 zaken (acht procent) hoger dan het jaar ervoor.

De toename van de voorraad wordt met name veroorzaakt door de Mulderzaken (lichte verkeersovertredingen). In 2024 werden ongeveer 14.000 Mulderzaken aanhangig gemaakt door het OM, die pas in 2025 werden geregistreerd in de processystemen van de Rechtspraak. Deze zaken waren daardoor niet opgenomen in de instroom en voorraad in het *Jaarverslag 2024*. Daardoor is de feitelijke voorraadtoename slechts ongeveer de helft van genoemde acht procent. In 2025 zijn daarnaast 9.000 Mulderzaken meer ingestroomd dan uitgestroomd. Hierbij spelen no cure, no pay-bureaus die procedures voeren om een proceskostenvergoeding te krijgen een rol.

Bij de gerechtshoven loopt de voorraad licht op. De uitstroom van belastingzaken is fors lager dan in 2024, terwijl de instroom van deze groep zaken slechts licht daalde. De voorraad van het CRvB is stabiel.

Verdere duiding van de ontwikkeling van de in- en uitstroom is te lezen in de paragraaf 'Inkomende en afgehandelde zaken'.

Tabel 10 Werkvoorraadontwikkeling 2025 (in duizenden)

	Werk- voorraad eind 2024	Instroom zaken 2025	Uitstroom zaken 2025	Technische aanpassing	Werk- voorraad eind 2025
Rechtbanken	330	1.422	1.407	14	357
Civiel recht	155	979	978	0	155
Bestuursrecht	88	141	135	0	93
Strafrecht	87	302	294	14	109
Gerechtshoven	37	43	42	0	39
Civiel recht	8	9	10	0	8
Bestuursrecht	9	9	7	0	11
Strafrecht	20	25	25	0	20
Bijzonder college	4	3	3	0	4
Bestuursrecht	4	3	3	0	4
Totaal	371	1.468	1.452	14	400

Kwaliteitsindicatoren

Doorlooptijden

De doorlooptijd van een zaak is de tijd die verstrijkt tussen het instromen en het uitstromen van een zaak bij een gerechtelijke instantie, uitgedrukt in dagen. De Rechtspraak heeft voor vrijwel alle soorten zaken (maximum) normen ontwikkeld voor doorlooptijden. Dit worden de standaarden genoemd. Tabel 11 toont het percentage zaken dat van 2022 tot 2025 is uitgestroomd binnen de genormeerde doorlooptijd.³² De tabel rapporteert over de totale doorlooptijd en de doorlooptijden per rechtsgebied, met nadere specificatie voor een tweetal zaakstroomgroepen onder bestuur.³³

³² Deze methodiek voor het vaststellen van doorlooptijden is vanaf het jaar 2022 beschikbaar.

³³ Voor de interne sturing worden tientallen zaakstromen onderscheiden. Ten behoeve van de leesbaarheid worden in dit jaarverslag de cijfers samengevoegd tot het niveau van rechtsgebied.

Tabel 11 Percentage zaken dat is uitgestroomd binnen de genormeerde doorlooptijd 2022-2025

		% Standaard gehaald in 2022	% Standaard gehaald in 2023	% Standaard gehaald in 2024	% Standaard gehaald in 2025
Totaal – alle zaken		53%	51%	55%	59%
waarvan bij rechtbanken		54%	52%	56%	60%
waarvan bij gerechtshoven		27%	27%	32%	26%
Per rechtsgebied					
Bestuur	Rechtbanken	23%	30%	33%	37%
	<i>waarvan belastingzaken</i>	14%	15%	15%	19%
	<i>waarvan vreemdelingenzaken</i>	47%	54%	56%	59%
	Gerechtshoven (belastingzaken)	24%	15%	41%	18%
	CBb	12%	9%	5%	9%
	CRvB	9%	4%	5%	3%
Familie- en jeugdrecht	Rechtbanken	67%	66%	67%	69%
	Gerechtshoven	37%	46%	46%	49%
Handel, inclusief kanton	Rechtbanken	76%	76%	75%	72%
	Gerechtshoven	27%	27%	31%	28%
Strafrecht	Rechtbanken	34%	37%	33%	33%
	Gerechtshoven	25%	26%	25%	23%
Toezicht (CBM en insolventies)	Rechtbanken	52%	47%	57%	64%

Voor het behalen van de doorlooptijdnormen is de Rechtspraak mede afhankelijk van andere procespartijen. Van 2022 tot en met 2025 steeg het percentage zaken dat binnen de standaarden werd afgerond licht naar 59 procent. Deze verbetering kwam vooral bij de rechtbanken voor. Bij de gerechtshoven waren over het geheel genomen de doorlooptijden in deze periode stabiel.

De mate waarin doorlooptijden worden gehaald, verschilt sterk per rechtsgebied en soort gerecht. Diverse factoren (zowel inhoudelijk als organisatorisch) zijn van invloed op de doorlooptijden: verschillende uitgangspunten qua werkvoorraad, nieuwe wetgeving of jurisprudentie, hogere instroom van zaken, keuzes in de prioritering van zaakstromen en toegenomen zaakzwaarte. Specifiek bij strafrecht had de ICT-storing bij het OM in 2025 effect op de doorlooptijden en de registratie daarvan. Het wegwerken van oudere voorraden kan daarnaast tijdelijk leiden tot langere doorlooptijden, maar zorgt op de lange termijn voor een jongere werkvoorraad.

Ook de aanwezigheid van voldoende rechterlijke capaciteit is een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van de doorlooptijdstandaarden. Hiermee kan immers worden voorkomen dat zaken langer dan gewenst in de werkvoorraad blijven zitten. Er was in 2025, evenals in de voorgaande jaren, sprake van een tekort aan rechterlijke capaciteit. Dit tekort betekent naar verwachting ook de komende jaren dat niet alle zaken binnen de genormeerde doorlooptijd zullen uitstromen.

Het rechtsgebied Toezicht bestaat uit insolventies en curatele, bewind en mentorschap (CBM). In 2025 stroomde 79 procent van de insolventiezaken binnen de doorlooptijd uit, vergelijkbaar met 2024. Bij CBM verbeterde dit van 56 procent in 2024 naar 65 procent in 2025, met name dankzij verdere digitalisering.

³⁴ De regeling Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) gaf van juni 2020 tot april 2022 financiële steun aan ondernemers met omzetverlies door de coronamaatregelen.

³⁵ Overtredingen (excl. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften-overtredingen), hoger beroep, ondermijning, executie, jeugd, ernstige zedenmisdrijven, ernstige verkeersmisdrijven en veelvoorkomende criminaliteit (VVC). Op dit moment ligt de focus op de zaakstromen ernstige zedenmisdrijven, VVC en jeugd.

³⁶ Een volledig overzicht van de realisatie op alle ketenbrede normen is opgenomen in de jaarlijkse factsheet strafrechtketenmonitor (een uitgave van de Directie Strafrechtketen van het ministerie van JenV), die tevens aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

Opvallend in 2025 is de daling van het percentage belastingzaken dat bij de gerechtshoven binnen de genormeerde doorlooptijd is afgedaan, na een stijging in 2024. De verbetering in 2024 hing samen met de afdoening van een specifiek cluster zaken binnen één gerecht. Met de afronding van dat cluster is het percentage weer vergelijkbaar met dat van vóór 2024.

Hoewel het ten opzichte van andere zaakstromen om relatief weinig zaken gaat, valt verder op dat bij de bijzondere colleges relatief de minste zaken uitstromen binnen de genormeerde doorlooptijd. Bij het CBb hangt dit samen met de grote aantallen ingestroomde TVL-zaken van de afgelopen jaren, die voorrang kregen op de reguliere zaken.³⁴ De laatste TVL-zaken zijn medio 2025 uitgestroomd. De verwachting is dat hierdoor in 2026 meer zaken binnen de genormeerde doorlooptijd kunnen uitstromen. Bij het CRvB wordt het relatief lage percentage zaken dat uitstroomt binnen de genormeerde doorlooptijd onder meer veroorzaakt door de toegenomen complexiteit van zaken en de actuele maatschappelijke vraag naar meer oog voor de menselijke maat.

Binnen de strafrechtketen is specifiek aandacht voor acht zaakstromen, waaronder jeugdzaken en zaken met betrekking tot ernstige zedenmisdrijven.³⁵ Voor een aantal van deze zaakstromen zijn daartoe, buiten de hierboven gerapporteerde interne standaarden van de Rechtspraak, ketenbreed streefnormen op doorlooptijden vastgesteld. De Rechtspraak spant zich net als de betrokken ketenpartners in om deze normen te behalen.

In tabel 12 staan de resultaten voor alle ketennormen op doorlooptijden die mede op de Rechtspraak van toepassing zijn.³⁶ Voor al deze normen geldt dat ze alleen samen met ketenpartners, zoals OM, politie, reclassering, Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie (NIFP) en Raad voor de Kinderbescherming, behaald kunnen worden.

Tabel 12 Percentage strafzaken binnen de ketennormen voor doorlooptijden 2022-2025

	norm	2022	2023	2024	2025
Ernstige verkeersmisdrijven					
1e zitting tot vonnis rechter percentage binnen 90 dagen	85%	82%	79%	83%	83%
Ernstige zedenmisdrijven					
1e zitting tot vonnis rechter percentage binnen 90 dagen	70% ²	70%	71%	71%	72%
Jeugd					
Besluit dagvaarden tot vonnis kinderrechter percentage binnen 120 dagen ¹	70% ²	-	-	52%	53%
Besluit dagvaarden tot vonnis meervoudige kamer percentage binnen 180 dagen ¹	70% ²	-	-	38%	28%
Hoger beroep³					
Alle hogerberoepszaken inzendtermijn percentage binnen vier maanden	100%	66%	75%	74%	68%
Art. 12-zaken ontvangst tot beslissing hof percentage binnen 180 dagen	90%	12%	15%	22%	14%

1) Herijkte norm per 21 maart 2024.

2) Dit betreft groeinnormen. De uiteindelijke streefnorm voor 2028 is 80 procent.

3) Beide normen zijn conform het landelijk strafprocesreglement. Het traject van artikel 12-zaken is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van OM en Rechtspraak. Het traject is opgedeeld in 90 dagen voor het OM en 90 dagen voor de Rechtspraak.

Meervoudige afdoening

In hoger beroep worden verreweg de meeste zaken meervoudig (door drie raadsheren) afgedaan. In eerste aanleg bij de rechtbanken is dat anders. Daar bepaalt de rechter of de zaak enkelvoudig (door één rechter) of meervoudig wordt afgedaan. Zaken die voor een meervoudige afhandeling in aanmerking komen, zijn complex, gaan over principiële rechtsvragen of brengen grote maatschappelijke onrust met zich mee.

Tabel 13 Percentage zaken afgedaan door de meervoudige kamer (MK)

		2021	2022	2023	2024	2025
Rechtbanken	Civiel handel	7%	6%	7%	7%	6%
	Civiel familie	1%	1%	1%	1%	1%
	Bestuur	10%	10%	10%	11%	10%
	Vreemdelingenzaken	2%	2%	1%	2%	2%
	Rijksbelasting	36%	50%	25%	19%	13%
	Straf	17%	17%	17%	16%	17%
Hoven	Belasting	84%	88%	92%	81%	75%
	Straf	74%	81%	78%	76%	78%

Voor de meeste rechtsgebieden is het percentage zaken dat wordt afgedaan door een meervoudige kamer door de tijd redelijk stabiel. Schommelingen kunnen worden veroorzaakt doordat de zaakmix per jaar wat varieert. Bij belastingzaken, zowel bij de rechtbanken als bij de gerechtshoven, is een grotere variatie door de tijd te zien. Dit hangt samen met bepaalde clusters zaken die in een bepaalde periode op een specifieke wijze worden afgedaan bij een specifiek gerecht. Zo had het relatief hoge aandeel meervoudige afdoening rijksbelasting bij rechtbanken in de voorgaande jaren te maken met grote clusters bpm-zaken en dividendzaken die meervoudig werden afgedaan.

Aantal gepubliceerde uitspraken

De Rechtspraak werkt actief aan haar ambitie om zoveel mogelijk uitspraken openbaar te maken. In 2025 publiceerde de Rechtspraak in totaal 71.300 uitspraken op rechtspraak.nl, waarmee het aantal gepubliceerde uitspraken op rechtspraak.nl opnieuw groeide.

Tabel 14 Aantal gepubliceerde uitspraken

	2021	2022	2023	2024	2025
Rechtbanken	30.200	36.200	45.600	50.650	58.650
Gerechtshoven	10.400	10.100	9.400	9.650	10.000
Bijzondere colleges	4.500	3.500	3.250	3.400	2.650
Totaal	45.100	49.800	58.250	63.700	71.300

De rechtbanken publiceerden in 2025 8.000 uitspraken meer dan in 2024. Deze groei geldt voor alle rechtsgebieden, met bestuurszaken als koploper. Ook de gerechtshoven publiceerden 350 uitspraken meer; vooral in civiele zaken en strafzaken. Bij de bijzondere colleges daalde het aantal gepubliceerde uitspraken. Dit was een gevolg van de afname van het aantal zaken dat bij de bijzondere colleges instroomde en werd behandeld.

Niet alle zaken die worden afgehandeld leveren een te publiceren uitspraak op. Dit heeft verschillende oorzaken. Bepaalde zaken worden administratief afgehandeld zonder dat een uitspraak volgt. Dat gebeurt bijvoorbeeld als de zaak wordt ingetrokken. Voor die afgehandelde zaken is er geen uitspraak en dus geen uitspraakdocument om te publiceren.

Voor andere zaaksoorten geldt dat met één uitspraakdocument meerdere zaken worden afgehandeld. Dat komt bijvoorbeeld voor bij clusters van belastingzaken en ter terechtzitting gevoegde strafzaken. In één uitspraakdocument geclusterde of gevoegde zaken tellen als één gepubliceerde uitspraak.

Percentages hoger beroep

De rechter staat boven de partijen in een rechtszaak en laat zich niet beïnvloeden door druk van buitenaf. Daar mogen partijen op vertrouwen. Dat neemt niet weg dat partijen in een rechtszaak tegen een uitspraak in beroep kunnen gaan om de zaak opnieuw te laten beoordelen. Het kan gaan om een herbeoordeling en aanvulling van feiten, van rechtsvragen en van motiveringen. Het hoger beroep

heeft, in het verlengde van deze controlefunctie en herkansingsfunctie, ook een belangrijke functie bij de rechtsontwikkeling en het bewaken en bevorderen van de rechtseenheid.

Vernietiging van een vonnis in hoger beroep betekent niet automatisch dat door de rechter in eerste aanleg onjuist heeft geoordeeld. Het oordeel van de hogerbereepsrechter kan bijvoorbeeld inhouden dat deze tot een andere beantwoording van een rechtsvraag is gekomen, waarover voordien nog geen duidelijkheid in de jurisprudentie bestond. Dit laatste is inherent aan de rechtsontwikkeling en rechtseenheidsfunctie van het hoger beroep (en cassatie bij de Hoge Raad). Verder kan aanvulling van feiten (in vergelijking met behandeling in eerste aanleg) een rol hebben gespeeld bij een afwijkende rechterlijke beslissing in hoger beroep.

Het overgrote deel van de uitspraken in hoger beroep houdt stand en wordt door het hogere rechtscollege bevestigd. Daartoe kunnen ook de uitspraken worden gerekend die weliswaar op formele gronden worden vernietigd, maar waarbij het oordeel van de rechter in eerste aanleg materieel wel overeenind is gebleven.

Bij de presentatie van de cijfers is gewerkt met gemiddelden van drie jaar om een voldoende aantal hogerbereepszaken per zaakgroep over te houden en om zoveel mogelijk toevallige uitkomsten of fluctuaties te vermijden. Een andere reden om gemiddelden van meerdere jaren te nemen, is dat daarmee het tijdsverschil tussen een afgedane zaak en de instroom in hoger beroep minder verstorend werkt. De doorlooptijd van zaken kan immers langer zijn dan een jaar. De meest rudimentaire vorm van een hogerbereepspercentage zou zijn door simpelweg de totale instroom bij de hoven te delen door de totale uitstroom bij de gerechten in eerste aanleg. Dat zou echter een ondeugdelijke indicator opleveren, omdat niet alle uitspraken in eerste aanleg appellabel zijn. De uitspraken waarvoor geen hoger beroep openstond, zijn daarom niet meegenomen in de berekening.

Tabel 15 Ontwikkeling hogerberoepspercentages

	2021 t/m 2023	2022 t/m 2024	2023 t/m 2025
Civiel recht ³⁷	11%	10%	10%
Bestuursrecht ³⁸	44%	43%	42%
Strafrecht	11%	11%	11%

De hogerberoepspercentages tonen een stabiel beeld. Een verklaring voor de hoge mate waarin men in het bestuursrecht in hoger beroep gaat, kan zijn dat er vrijwel altijd een bezwaarfase aan het proces is voorafgegaan. Dus blijven vooral zaken over waar bestuur en burger in een eerder stadium niet nader tot elkaar konden komen. Als de uitspraak in eerste aanleg ongunstig uitviel voor de burger, speelt daarnaast dat iemand die in hoger beroep gaat over het algemeen geen risico loopt op een voor hem ongunstiger uitspraak dan in eerste aanleg.

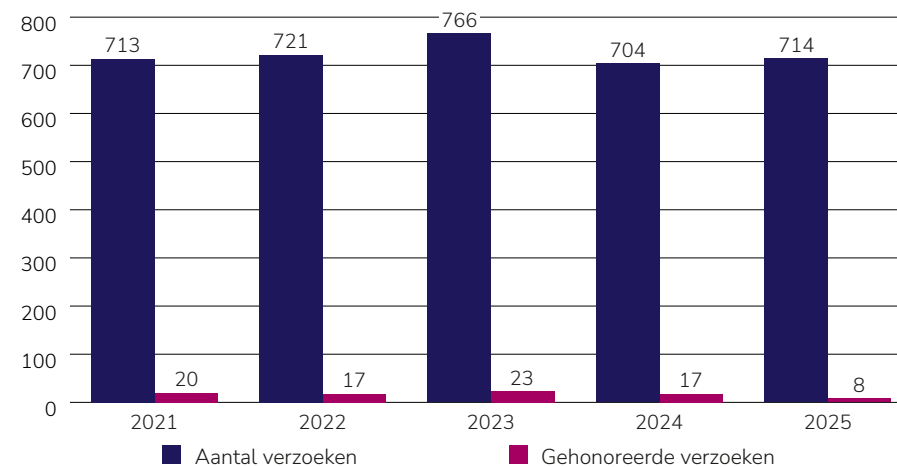
Wrakingsverzoeken en gehonoreerde wrakingsverzoeken

In Nederland heeft iedere burger recht op een onpartijdige rechter. Wie betrokken is in een rechtszaak en goede redenen heeft om te denken dat de rechter een zaak niet onpartijdig kan beoordelen, kan vragen deze rechter te laten vervangen door een andere. We noemen dat een verzoek tot wraking.

De afgelopen jaren varieert het aantal wrakingsverzoeken tussen de 704 en 766 verzoeken per jaar (zie figuur 5). In 2025 werden er 714 wrakingsverzoeken ingediend, waarvan 557 bij de rechtbanken, 125 bij de gerechtshoven, 23 bij de CRvB en 9 bij het CBb. Voor een uitsplitsing naar rechtsgebied en afdoeningswijze voor verzoeken uit 2025 zie tabel 16.

37 In de berekeningen van het hogerberoepspercentage civiel recht zijn de verstekvonnissen buiten beschouwing gelaten, omdat men daartegen vrijwel nooit in hoger beroep gaat. Ook los van de verstekvonnissen gaat men tegen de door de kantonrechter behandelde handelszaken relatief weinig in hoger beroep.

38 Het aantal Arob-zaken (Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen) waarbij de Raad van State het appelcollege is, is niet meegenomen in deze berekening. De instroomgegevens bij de Raad van State die benodigd zijn voor de teller, zijn op dit moment onbekend. Daarom zijn de corresponderende zaken ook uit de noemer gehaald. Vreemdelingenzaken zijn geen onderdeel van dit hogerberoepspercentage.

Figuur 5 Aantal wrakingsverzoeken en aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken

De wrakingskamer beoordeelt of een rechter terecht wordt gewraakt. Deze kamer honoreert een wraking als de rechter in de betreffende zaak partijdig is of als er sprake is van schijn van partijdigheid. Dat zegt overigens niets over het functioneren van deze rechter in andere zaken. Deze rechter kan dus gewoon andere zaken blijven behandelen.

Slechts een gering deel van de wrakingsverzoeken wordt daadwerkelijk gehonoreerd, de laatste vijf jaar gemiddeld tussen de één en drie procent per jaar. In 2025 werden acht wrakingsverzoeken toegewezen, zoals in figuur 5 en tabel 16 is te zien.

Tabel 16 Aantal wrakingsverzoeken 2025 met afdoeningswijze per rechtsgebied

	Strafrecht	Bestuursrecht	Civiel recht	Wrakings- kamer	Totaal
Toegewezen	2	0	6	0	8
Afgewezen	104	102	193	8	407
Niet ontvankelijk	29	46	100	16	191
Buiten behandeling	4	19	5	13	41
Berusting	5	4	10	0	19
Intrekking	7	15	19	7	48
Totaal ingediend	151	186	333	44	714

Klachten

Een kans om te leren en te verbeteren

Klachten geven de Rechtspraak waardevolle inzichten om te leren en verbeteren. Behandeling van klachten vormt een essentieel onderdeel van de kwaliteitszorg en helpt de Rechtspraak om respons uit de samenleving te ontvangen. Voor de gerechten heeft het klachtrecht een belangrijk leerdoel: door klachten serieus te nemen, zorgvuldig af te handelen en waar nodig verbeteringen door te voeren, wordt voorkomen dat dezelfde problemen opnieuw ontstaan.

Soms gaat een klacht over een eenmalige situatie. In dat geval wordt de klacht besproken met de betrokken medewerker om te bekijken of er sprake is van een fout en zo ja, hoe die in de toekomst kan worden vermeden. Klachten die vaker voorkomen, worden binnen teams besproken om herhaling te voorkomen. Ook incidentele klachten kunnen wijzen op bredere problemen, zoals personeels-tekorten of ineffectieve werkprocessen, die dan op grotere schaal kunnen worden aangepakt.

De Rechtspraak kent sinds 1 februari 2025 een nieuwe klachtenregeling. Alle gerechten, bijzondere colleges en landelijke diensten hanteren dezelfde klachtenregeling. Voorheen had elk gerecht zijn eigen klachtenprocedure. Op een aantal punten is de regeling gewijzigd. Zo is de nieuwe klachtenregeling in beter begrijpelijke taal geschreven. Daarnaast is een nieuwe bepaling opgenomen over het gebruik van kwetsend en grof taalgebruik. Klachten die zijn geschreven met grove of beledigende bewoordingen, hoeven niet in behandeling te worden genomen. Als een rechtbank, gerechtshof of bijzonder college zo'n klacht ontvangt, krijgt de indiener de kans om de klacht aan te passen. Van deze bepaling is in 2025 een aantal keer gebruikgemaakt.

Andere bepalingen zijn niet veranderd. Over een beslissing van een rechter kan nog steeds niet worden geklaagd. Wie het niet eens is met een uitspraak, kan in de meeste gevallen in hoger beroep. Dit is om te voorkomen dat de klachtenprocedure als verkapt rechtsmiddel wordt gebruikt. Ook kunnen geen klachten worden ingediend over procedurele beslissingen die de rechter tijdens of buiten een zitting neemt. Opvallend is dat juist de klachten over dit rechterlijke domein in 2025 met dertig procent flink zijn toegenomen ten opzichte van 2024. Er is nog geen verklaring voor de toename in deze categorie klachten.

Ingediende klachten 2025

In 2025 is het aantal klachten met ongeveer zeven procent gestegen ten opzichte van 2024, van 2.835 naar 3.058. Burgers zijn nog steeds kritisch ten opzichte van de overheid en volgens klachtbehandelaars zijn ze minder geduldig en sneller geneigd om een klacht in te dienen. Soms dient dezelfde klager meerdere klachten in over hetzelfde voorval. Terugkerende klagers zijn er altijd geweest en het contact met de gerechten vanuit deze groep lijkt toegenomen. Net als voorgaande jaren zijn de meeste klachten gerelateerd aan rechterlijke beslissingen. De cijfers zijn van alle rechtbanken, gerechtshoven, CRvB en CBb gezamenlijk.

Tabel 17 Ingediende klachten per onderwerp 2020-2025

Onderwerp	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bejegening	256	290	200	235	226	230
Rechterlijke beslissing	747	816	765	732	720	939
Tijdsduur procedures	305	321	324	346	411	391
Administratieve fout	418	568	343	506	495	504
Andere instantie	-	-	-	165	232	233
Bereikbaarheid	-	-	-	71	73	64
Overig	793	854	1.111	694	678	697
Totaal	2.519	2.849	2.743	2.749	2.835	3.058

Toelichting per categorie/onderwerp

Om inzicht te krijgen in waar de verbeterpunten liggen, verdelen we klachten onder in de volgende onderwerpen:

- Bejegening. Klachten over de manier waarop een medewerker of de rechter met de klager is omgegaan.
- Rechterlijke beslissing. Deze klachten gaan over de beslissing van de rechter en de motivering daarachter. Ook klachten over beslissingen in het kader van de procedure en over de gang van zaken (de orde) tijdens de zitting vallen hieronder.
- Tijdsduur procedure. Klachten over het te lang uitblijven van een zittingsdatum of de totale looptijd van een zaak. De rechtbank heeft hier overigens niet altijd volledige invloed op. Ook de wet en de proceshouding van de betrokken partijen spelen een rol.
- Administratieve fout. Klachten over de verwerking van gegevens, zoals een brief waarin een fout staat of die naar een verkeerd adres is gestuurd.

- Andere organisatie. Soms is een klacht niet voor de rechtbank, maar voor een andere organisatie bedoeld. In dat geval wordt de klacht doorgestuurd, of de klager wordt doorverwezen naar de juiste organisatie.
- Bereikbaarheid. Dit gaat over hoe goed de rechtbank bereikbaar is, bijvoorbeeld per telefoon. Ook het (te laat) beantwoorden van vragen valt hieronder.
- Overige. Klachten die niet in een van de bovenstaande categorieën passen.

Klachten zonder formele procedure

Sommige klachten worden niet 'inhoudelijk' behandeld, omdat het gerechtshof bestuur daarover formeel geen oordeel mag vellen. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een klacht gaat over de inhoud van een uitspraak. Een rechter is namelijk onafhankelijk en het bestuur mag die beslissing niet veranderen.

Maar in de praktijk krijgt deze groep klachten wel degelijk veel aandacht. De klager wordt vaak opgebeld om het verhaal achter de klacht te horen. Daarnaast worden de betreffende rechter en griffier altijd geïnformeerd over de klacht en de afdoening, zodat zij weten wat er speelt. En klachtenfunctionarissen lossen veel zaken op door te bemiddelen. Als de klager na een gesprek of uitleg tevreden is, hoeft de klacht niet meer officieel door het bestuur te worden beoordeeld.

De onderstaande tabellen laten zien hoe de Rechtspraak klachten heeft afgehandeld en of ze (on)gegrond waren in 2025.

Tabel 18 Inhoudelijk en niet inhoudelijk behandelde klachten

Wijze van afdoening	Aantal	Percentage van (niet) inhoudelijk behandelde klachten	Percentage van totaal
Niet inhoudelijk behandeld	1.669	100%	55%
Niet bevoegd	251	15%	8%
Niet ontvankelijk	844	50%	28%
Buiten behandeling gelaten	244	15%	8%
Informeel afdoening	330	20%	11%
Inhoudelijk behandeld	1.389	100%	45%
Ongegrond	646	47%	21%
Gegronde	489	35%	16%
Geen oordeel	197	14%	6%
Niet ontvankelijk	57	4%	2%
Totaal	3.058		100%

Tabel 19 Gegronde en ongegronde klachten

	Ongegrond (percentage van het inhoudelijk totaal)	Gegronde (percentage van het inhoudelijke totaal)
2025	47%	35%
2024	47%	37%
2023	42%	37%
2022	46%	38%
2021	48%	36%
2020	47%	36%

Mediations

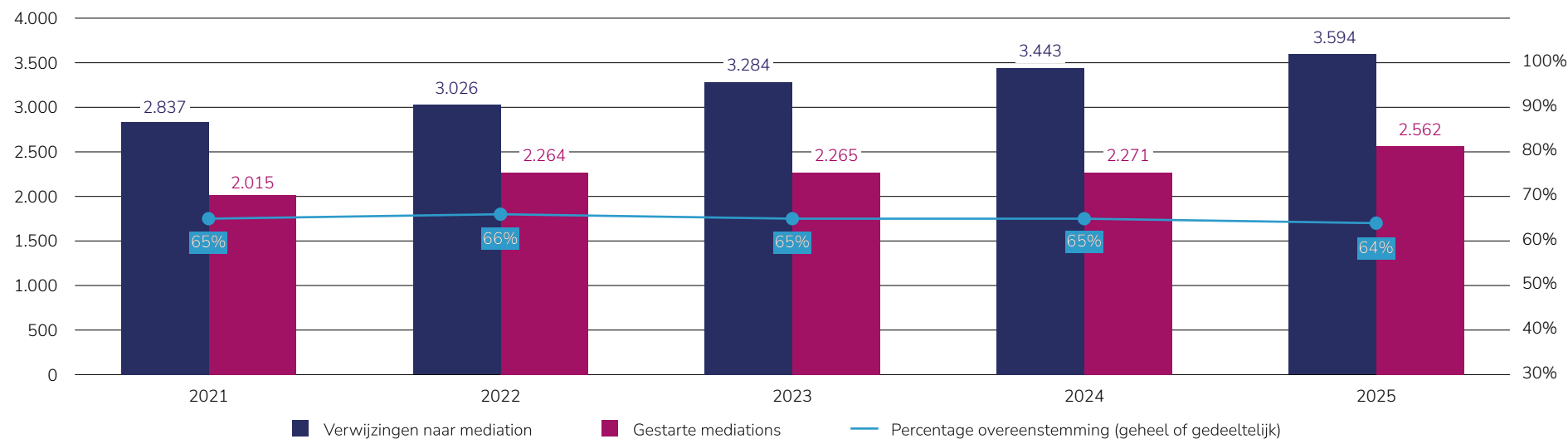
Al jaren is een opwaartse trend van het aantal mediations zichtbaar. Deze trend heeft zich ook in 2025 doorgezet, in het bijzonder in het bestuursrecht. Waar het aantal verwijzingen naar mediation in dit rechtsgebied verdubbelde van 49 in 2023 naar 101 in 2024, verdrievoudigde het aantal in 2025 naar 299. Van de afgeronde mediations in het bestuursrecht werd in 72 procent van de gevallen volledige of gedeeltelijke overeenstemming bereikt.

In het strafrecht werd het vaakst verwezen naar mediation (1.583 keer). Hier werden 911 mediations gestart, waarbij 84 procent van de mediations tot volledige of gedeeltelijke overeenstemming leidde. In het familie- en jeugdrecht startte in 2025 het grootste aantal mediations (1.146). Daar werd in 50 procent van de afgeronde mediations volledige of gedeeltelijke overeenstemming bereikt. Al met al leidde mediation in 2025 in 64 procent van de zaken tot overeenstemming tussen partijen. In 56 procent van alle zaken werd volledige overeenstemming bereikt.

Tabel 20 Mediations per rechtsgebied 2025

Totaal gerechten	Aantal verwijzingen	Gestarte mediations	Afgeronde mediations	Percentage volledige overeenstemming	Percentage overeenstemming met schadevergoeding (strafzaken)	Percentage gedeeltelijke overeenstemming	Percentage zonder overeenstemming
Bestuur	299	269	223	69%	0%	3%	28%
Civiel – familie en jeugd	1.414	1.146	963	37%	0%	13%	49%
Civiel – handel	215	173	136	39%	0%	6%	55%
Kanton	83	63	60	38%	0%	13%	48%
Straf	1.583	911	684	65%	17%	2%	16%
Totaal	3.594	2.562	2.066	50%	6%	8%	36%

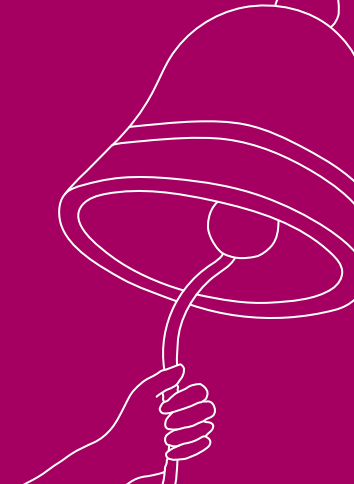
Figuur 6 Mediations 2021-2025

RECHTSZAAK: POLITIECHEF TERECHT ONTSLAGEN?

Een teamchef van de politie liet zich negatief uit in verschillende media over de politie en haar collega's. Volgens de korpschef hebben haar uitlatingen de arbeidsrelatie zo verstoord dat ontslag geboden was.

Lees ook de volledige uitspraak: ECLI:NL:CRVB:2025:179

DE TEAMCHEF

De teamchef vindt dat ze onterecht uit haar functie is ontheven en vervolgens is ontslagen. Volgens haar heeft ze misstanden binnen de politie, zoals discriminatie en intimidatie, terecht aan de kaak gesteld. Ze vindt dat dat moet kunnen en dat ze als klokkenluider juist bescherming verdient. Haar berichten op Instagram en optreden in de media vanaf mei 2019 waren bedoeld om aandacht te vragen voor echte problemen binnen de politieorganisatie. Ze vindt dat de korpschef overdreven zwaar heeft gereageerd en dat te snel is geconcludeerd dat sprake was van een onherstelbare vertrouwensbreuk. Volgens haar had mediation eerder en serieuzer ingezet moeten worden. Ook vindt ze dat haar vrijheid van meningsuiting is geschonden. Verder stelt de ontslagen teamchef dat de korpschef een groot aandeel heeft gehad in het ontstaan en voortbestaan van het conflict. Daarom vindt ze dat haar ontslag onterecht is en dat ze bij handhaving van het ontslag recht heeft op een hogere ontslagvergoeding.

DE KORPSCHEF

Het vertrouwen tussen de teamchef en haar collega's is ernstig en blijvend beschadigd. Volgens de korpschef is dat vooral gebeurd door de manier waarop de teamchef zich heeft uitgelaten op Instagram en televisie en in een interview in de krant. Ze heeft volgens de korpschef zware beschuldigingen geuit, deels zonder concrete onderbouwing, en daarmee onrust veroorzaakt binnen het team en de politieorganisatie. Als teamchef had ze volgens de korpschef een voorbeeldfunctie en moest ze zich bewust zijn van de gevolgen van haar woorden. Interne problemen hadden eerst intern besproken moeten worden. Er zijn volgens de korpschef verschillende pogingen gedaan om het vertrouwen te herstellen en om te kijken naar herplaatsing, maar die zijn mislukt. Omdat de arbeidsrelatie duurzaam verstoord was en herstel niet mogelijk bleek, was ontslag gerechtvaardigd. De korpschef vindt niet dat hij overwegend schuld heeft aan de situatie en ziet daarom geen reden voor een extra vergoeding.

DE CENTRALE RAAD VAN BEROEP

De Centrale Raad van Beroep is het eens met de rechtbank Den Haag, die in 2022 het ontslag van de teamchef in stand hield. Volgens de Raad was er een onherstelbare vertrouwensbreuk. Door de gebeurtenissen vanaf juni 2019, en vooral door de publieke uitlatingen van de teamchef, was voortzetting van haar werk in haar eenheid niet langer reëel. Herplaatsing bij een andere eenheid was niet mogelijk. De Raad benadrukt dat de teamchef belangrijke kwesties onder de aandacht heeft gebracht en dat een ambtenaar misstanden moet kunnen melden. Maar voor ambtenaren heeft de vrijheid van meningsuiting wel grenzen. Volgens de Raad heeft de teamchef die grenzen overschreden door zich ongepast en onnodig grievend publiekelijk uit te laten. Ook ziet de Raad geen bewijs dat ze is ontslagen vanwege het melden van misstanden als klokkenluider. Verder stond een eventuele beroepsziekte het ontslag niet in de weg. De Raad vindt dat beide partijen een aandeel hadden in het conflict, maar niet dat vooral de korpschef schuld draagt.

7.2 Werken bij de Rechtspraak

Werken bij de Rechtspraak betekent deel uitmaken van een professionele organisatie die zich richt op rechtvaardige, toegankelijke, tijdige en transparante rechtspraak en voortdurend inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen. Onze rechterlijke ambtenaren (rechters en raadsheren) en gerechtsambtenaren (leidinggevend, gerechtsjuristen, administratie en bedrijfsvoering) leveren hier samen een belangrijke bijdrage aan. Zij vormen het belangrijkste kapitaal van de organisatie. Daarom investeert de Rechtspraak in gemeenschappelijk hr-beleid. Herkenbaar Rechtspraakbreed hr-beleid draagt bij aan de kwaliteit en het imago van de Rechtspraak als (toekomstig) werkgever. Hierbij wordt gekeken wat nodig is per functiegroep.

Samenstelling personeelsbestand

De onderstaande grafieken en tabellen geven een overzicht van de samenstelling van het personeelsbestand. De koers die is ingezet om het personeelsbestand te versterken, heeft ook in 2025 effect gehad. Het aantal rechterlijke en gerechtsambtenaren blijft groeien. De uitbreiding van capaciteit is noodzakelijk om te voldoen aan professionele standaarden, de werkdruk te verlagen en de vervangingsvraag door natuurlijk verloop op te kunnen vangen.

Naast vergrijzing, toegenomen complexiteit van zaken en veranderende wetgeving speelt de inzetbaarheid van medewerkers een belangrijke rol bij de groeiende personeelsbehoefte. Verlofregelingen en overgangs- en verruimingsregelingen, zoals verlofsparen, beïnvloeden dit.

In 2025 zijn opnieuw gepensioneerd rechters van 70 jaar en ouder heringetreden als rechters-plaatsvervangers. Hierbij maken we een onderscheid tussen honorair rechters-plaatsvervangers en rechters-plaatsvervangers met een aanwijzing. In 2025 werkten 130 honorair rechters-plaatsvervangers van 70 jaar en ouder op oproepbasis, wat neerkomt op ongeveer 11 fte³⁹. Daarnaast waren er 70-plus rechters-plaatsvervangers met een aanwijzing, die samen goed waren voor circa 17 fte. In totaal werkten dus ongeveer 28 fte rechters-plaatsvervangers ouder dan 70 jaar binnen de Rechtspraak.

³⁹ Het effect van de inzet van honorair rechters-plaatsvervangers en raadsheren-plaatsvervangers lijkt op basis van interne gegevens beperkt. Er zijn ongeveer twaalf 70+ honorair rechters-plaatsvervangers en raadsheren-plaatsvervangers nodig om een fte te vullen. Gemiddeld werkt een 70+ honorair rechter-plaatsvervanger een zitting per maand.

Tabel 21 Aantal medewerkers en fte's Rechtspraak 2021-2025⁴⁰

	2021 aantal	2021 fte	2022 aantal	2022 fte	2023 aantal	2023 fte	2024 aantal	2024 fte	2025 aantal	2025 fte
Rechterlijke ambtenaren	2.609	2.416	2.636	2.451	2.661	2.477	2.706	2.505	2.715	2.510
% totaal	22%	22%	22%	22%	21%	22%	20%	21%	20%	21%
Gerechtsambtenaren direct	6.496	5.711	6.525	5.745	6.802	5.961	7.129	6.242	7.212	6.344
% totaal	54%	53%	53%	52%	54%	52%	54%	52%	53%	52%
Gerechtsambtenaren indirect	1.835	1.684	1.899	1.732	1.967	1.801	2.015	1.842	2.116	1.935
% totaal	15%	16%	16%	16%	15%	16%	15%	15%	16%	16%
Landelijke diensten	1.107	1.045	1.170	1.107	1.278	1.210	1.374	1.302	1.493	1.416
% totaal	9%	10%	10%	10%	10%	11%	10%	11%	11%	12%
Totaal aantal medewerkers	12.047	10.856	12.230	11.035	12.708	11.449	13.224	11.891	13.536	12.205

De landelijke diensten zijn: de Raad voor de rechtspraak en medewerkers Bureau Raad (Rvdr), het Studiecentrum Rechtspleging (SSR), Informatievoorzieningsorganisatie (IVO) Rechtspraak en het Landelijk Dienstencentrum Rechtspraak (LDCR).

In de onderstaande tabel worden de in- en uitstroomontwikkelingen weergegeven:

Tabel 22 In- en uitstroom RA en GA in aantallen 2021-2025*

	2021 Instroom	2021 Uitstroom	2022 Instroom	2022 Uitstroom	2023 Instroom	2023 Uitstroom	2024 Instroom	2024 Uitstroom	2025 Instroom	2025 Uitstroom
Rechterlijke ambtenaren	159	117	150	112	155	141	184	130	167	146
Gerechtsambtenaren	1.371	1.020	1.438	1.252	1.763	1.263	1.813	1.253	1.627	1.291

* Inclusief landelijke diensten Rvdr, SSR, IVO en LDCR.

⁴⁰ 'Gerechtsambtenaren direct' zijn betrokken bij de kernactiviteiten van de Rechtspraak en 'gerechtsambtenaren indirect' werken in ondersteunende (staf)functies.

Van Werk Naar Werk (VWNW)

Als gevolg van lokale reorganisaties, zoals de herinrichting van een stafdienst of de bedrijfsvoering, is in 2025 een beperkt aantal nieuwe VWNW-kandidaten ingestroomd. De Rechtspraak heeft de bestaande kandidaten zorgvuldig conform het Werk Naar Werk-beleid naar nieuw begeleid.

Tabel 23 Van Werk Naar Werk-kandidaten 2021-2025

Voortgang VWNW-kandidaten	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal op 1 januari	9	5	5	5	2
Instroom	3	9	6	0	3
Uitstroom	7	9	6	3	4
VWNW-kandidaten einde jaar	5	5	5	2	1

Rechters en raadsheren in opleiding (r(h)io's)

Zoals eerder vermeld, zet de Rechtspraak in op versterking van de capaciteit. Onderstaande tabel geeft weer hoeveel rechters en raadsheren momenteel in opleiding zijn.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen rechters en raadsheren in opleiding – r(h)io's – met beperkte werkervaring voordat zij in dienst komen (tussen minimaal twee en maximaal zes jaar werkervaring), en r(h)io's met zes of meer jaren werkervaring. De eerste categorie volgt een opleiding van vier jaar, de laatste categorie volgt een op maat gemaakte opleiding afhankelijk van de voorervaring, variërend van minder dan een jaar tot en met drie jaar.

Tabel 24 Rechters en raadsheren in opleiding in dienst eind jaar 2021-2025

	2021	2022	2023	2024	2025
R(h)io's met een opleiding t/m 3 jaar	181	202	198	209	210
R(h)io's met een opleiding van 4 jaar	65	63	58	50	48
Aantal r(h)io's in dienst einde jaar	246	265	256	259	258

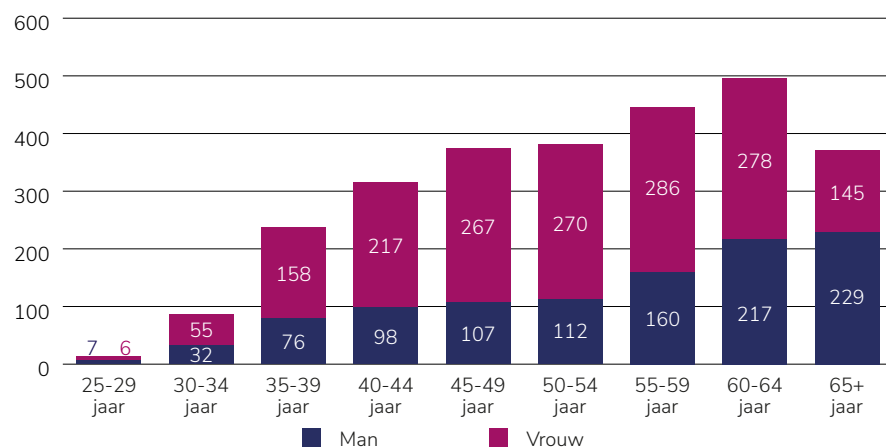
Diversiteit

In onderstaande grafieken en tabel staan gegevens over de leeftijdsopbouw, man-vrouwverhouding en de invulling van de Participatiewet binnen de Rechtspraak. De volgende zaken vallen op:

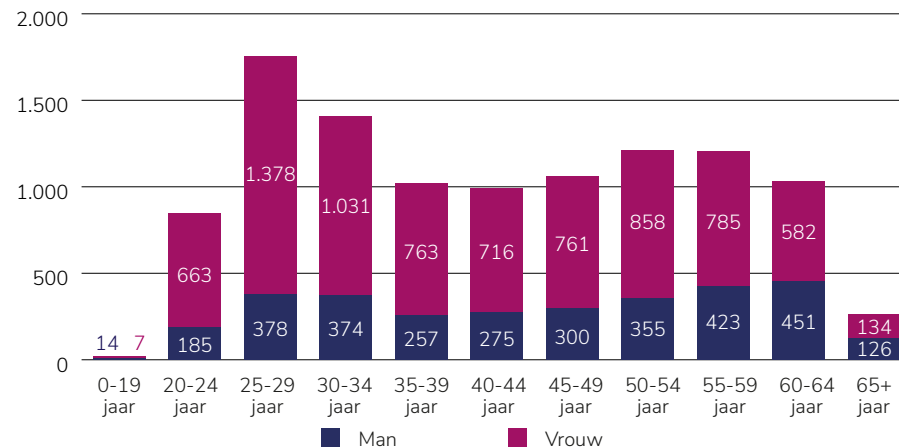
Leeftijdsopbouw en man-vrouwverhouding:

- Er zijn meer vrouwelijke (62 procent) dan mannelijke rechters (38 procent). Dit geldt voor alle functies en in vrijwel alle leeftijdscategorieën. Alleen in de leeftijdscategorie vanaf 65 jaar en ouder zijn mannen in de meerderheid.
- Gerechtsambtenaren zijn over het algemeen jonger dan rechterlijke ambtenaren. Ook onder gerechtsambtenaren zijn vrouwen oververtegenwoordigd (71 procent).

Figuur 7 Leeftijdopbouw rechterlijke ambtenaren 2025

Figuur 8 Leeftijdopbouw gerechtsambtenaren 2025

Tabel 25 Man-vrouwverhouding in functies als rechterlijk ambtenaar 2021-2025

Functies	2021 man	2021 vrouw	2021 totaal	2022 man	2022 vrouw	2022 totaal	2023 man	2023 vrouw	2023 totaal	2024 man	2024 vrouw	2024 totaal	2025 man	2025 vrouw	2025 totaal
Bestuurder	18	17	35	18	23	41	18	22	40	19	22	41	16	25	41
Team- of afdelingsvoorzitter	53	89	142	53	81	134	47	88	135	43	83	126	50	89	139
Raadsheer / senior raadsheer	256	292	548	262	305	567	279	310	589	277	321	598	275	310	585
Rechter / senior rechter (a)	601	989	1.590	581	994	1.575	580	1.012	1.592	603	1.029	1.632	602	1.043	1.645
Overige rechterlijke ambtenaren*	106	196	302	115	214	329	104	209	313	104	213	317	97	213	310
Totaal	1.034	1.583	2.617	1.029	1.617	2.646	1.028	1.641	2.669	1.046	1.668	2.714	1.040	1.680	2.720

* Overige rechterlijke ambtenaren betreft hoofdzakelijk rechterlijke ambtenaren in de volgende functies: (senior) gerechtsauditeur (tevens plaatsvervanger), rechter in opleiding.

Banenaafpraak voor mensen met een arbeidsbeperking

De Rechtspraak hecht grote waarde aan maatschappelijk verantwoord werkgeverschap en probeert in het kader van de Participatiewet mensen aan te stellen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In onderstaande tabel wordt weergegeven hoeveel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij de Rechtspraak werkten. Daaruit blijkt dat de Rechtspraak in 2025, in vergelijking met 2024, beter in staat was om aan het rijksbrede quotum te voldoen, maar dit nog niet heeft gerealiseerd. De Rechtspraak heeft in 2025 212 banen gerealiseerd voor mensen met een arbeidsbeperking. Dit is 47 procent van de opdracht.

Ziekteverzuim

Reductie van verzuim heeft aandacht binnen de Rechtspraak, maar dit heeft nog niet geleid tot minder verzuimpercentage. Er is via diverse projecten gestuurd op het verlagen van de werkdruk, verbetering van werkprocessen, versterking van leiderschap en een gezonde werkomgeving. Uit het medewerkersonderzoek van eind 2025 blijkt dat door inzet op deze thema's, samen met versterking van het personeelsbestand, medewerkers minder werkdruk ervaren dan bij voorgaande metingen. Ondanks deze positieve ontwikkeling is nog geen daling van het verzuimpercentage zichtbaar.

Tabel 26 Participatiewet 2021-2025

Aantal arbeidsbeperkten met een aanstelling of anderszins	Quotum 2021	Bezetting 2021	Behaald % t.o.v. quotum	Quotum 2022	Bezetting 2022	Behaald % t.o.v. quotum	Quotum 2023	Bezetting 2023	Behaald % t.o.v. quotum	Quotum 2024	Bezetting 2024	Behaald % t.o.v. quotum	Quotum 2025	Bezetting 2025	Behaald % t.o.v. quotum
fta's (1 fta = 25,5 uur)	380	145	38%	412	169	41%	430	160	37%	443	195	44%	450	212	47%

1 fte voor een arbeidsbeperkte medewerker wordt 1 fta genoemd en is 25,5 uur. Het gaat om de personen die geregistreerd zijn in het doelgroepenregister van het UWV.

Tabel 27 Ziekteverzuim 2021-2025

Functies	2021 man	2021 vrouw	2021 totaal	2022 man	2022 vrouw	2022 totaal	2023 man	2023 vrouw	2023 totaal	2024 man	2024 vrouw	2024 totaal	2025 man	2025 vrouw	2025 totaal
Gerechten*	4,4%	5,8%	5,3%	5,0%	6,9%	6,3%	5,0%	7,1%	6,4%	4,6%	7,2%	6,4%	5,1%	6,8%	6,3%
Landelijke diensten**	3,5%	5,4%	4,3%	3,5%	7,3%	5,2%	3,7%	7,2%	5,3%	4,2%	7,5%	5,7%	5,3%	6,8%	6,0%
Landelijk	4,2%	5,7%	5,2%	4,8%	7,0%	6,2%	4,8%	7,1%	6,3%	4,5%	7,2%	6,3%	5,1%	6,8%	6,3%

* Bij de gerechten gaat het om de rechterlijke ambtenaren (RA) en de gerechtsambtenaren (GA).

** Bij de landelijke diensten gaat het om het personeel bij de Rvdr, SSR, IVO en LDCR.

Integriteit

Integriteit is een van de kernwaarden van de Rechtspraak. De Rechtspraak neemt dit serieus en heeft in 2025 helaas onderstaande disciplinaire maatregelen moeten nemen.

Tabel 28 Disciplinaire maatregelen 2021-2025

Disciplinaire maatregelen	2021	2022	2023	2024	2025
Disciplinaire maatregel rechters en raadsheren waarvan:	0	0	3	1	1
Schriftelijke berisping i.v.m. de verwaarlozing van de waardigheid van het ambt, ambtsbezigheden of ambtsplichten	0	0	3	0	1
Ontslag op eigen verzoek, al dan niet op aandringen van het bestuur, i.v.m. een gecombineerde integriteitskwestie in de werk- en privésfeer	0	0	0	1	0
Disciplinaire maatregel rechters- en raadsheren plaatsvervangers waarvan:	1	0	0	0	0
Schriftelijke berisping i.v.m. de verwaarlozing van de waardigheid van het ambt, ambtsbezigheden of ambtsplichten	1	0	0	0	0
Ontslag op eigen verzoek, al dan niet op aandringen van het bestuur, i.v.m. een werkgerelateerde integriteitskwestie	0	0	0	0	0
Ontslag na handelen of nalaten waardoor ernstig nadeel is toegebracht aan de goede gang van zaken bij de rechtspraak of het in haar te stellen vertrouwen	0	0	0	0	0
Disciplinaire maatregel rechters- en raadsheren in opleiding waarvan:	0	0	0	0	0
Schriftelijke berisping i.v.m. de verwaarlozing van de waardigheid van het ambt, ambtsbezigheden of ambtsplichten	0	0	0	0	0
Disciplinaire maatregel gerechtsambtenaren waarvan:	8	13	12	10	26
Voorwaardelijke schriftelijke berisping	0	0	0	0	0
Schriftelijke berisping	4	8	6	1	10
Overplaatsing	0	1	0	2	6
Schorsing met inhouding van bezoldiging	0	0	0	0	0
Schorsing	0	0	0	0	0
Voorwaardelijk strafontslag	0	0	0	0	0
Beëindiging dienstverband	4	4	6	3	9
Financiële afdoening	0	0	0	1	0
Vermindering IKB-uren	0	0	0	1	1

Bezoldiging bestuurders

De Raad voor de rechtspraak kiest voor transparantie ten aanzien van de bezoldiging van bestuurders door middel van het hieronder opgenomen overzicht. De bezoldiging is gebaseerd op de bezoldigingsbegrippen van de Wet normering topinkomens (WNT). Als bestuurders zijn gedefinieerd: de leden van de Raad, de leden van de gerechtsbesturen, de voorzitter van het College van Bestuur SSR, de directeuren van de landelijke diensten (IVO en het LDCR) en de directeur van het bureau van de Raad. Het beleid van de Raad is om geen bezoldigingen boven de WNT-norm toe te kennen (2025: 246.000 euro).

Tabel 29 Bezoldiging bestuurders

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Naam	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgeversdeel van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Bezoldiging	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar	Datum einde dienstverband in het boekjaar	Omvang dienstverband	Dienstbetrekking	Persoonlijke norm	Ontslagvergoeding	Motivering overschrijding
Raad voor de rechtspraak	Voorzitter	dhr. mr. H.C. Naves	235.009	-	23.279	258.289	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	*1
Raad voor de rechtspraak	Lid / Voorzitter gerechtsbestuur	dhr. mr. R.C.C. van Leest	144.938	68	15.493	160.500	01-05-2025	31-12-2025	1,11	Ja	164.901	n.v.t.	n.v.t.
Raad voor de rechtspraak	Lid	dhr. mr. P.W.E.C. Pulles	14.959	-	615	15.574	01-01-2025	28-02-2025	1,00	Ja	39.090	n.v.t.	n.v.t.
Raad voor de rechtspraak	Lid	mw. mr. A.A.E. Dorsman	209.014	-	23.181	232.195	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Raad voor de rechtspraak	Lid	dhr. A.J.M. Kerkvliet RE RA	194.857	198	23.248	218.303	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Raad voor de rechtspraak	Lid	mw. drs. C. Euving MPA	205.113	-	23.285	228.398	01-01-2025	31-12-2025	1,11	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
College van Beroep voor het bedrijfsleven	Voorzitter gerechtsbestuur	dhr. mr. drs. T.G.M. Simons	233.069	52	23.229	256.349	01-01-2025	31-12-2025	1,11	Ja	246.000	n.v.t.	*2
College van Beroep voor het bedrijfsleven	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. M. Schoneveld	182.579	164	23.091	205.834	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
College van Beroep voor het bedrijfsleven	Niet-rechterlijk bestuurslid	mw. A.M.H. Hendriks MBA	144.444	-	23.031	167.475	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Centrale Raad van Beroep	Voorzitter gerechtsbestuur	dhr. mr. T. Avedissian	220.358	-	23.216	243.573	01-01-2025	31-12-2025	1,11	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Naam	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgeversdeel van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Bezoldiging	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar	Datum einde dienstverband in het boekjaar	Omvang dienstverband	Dienstbetrekking	Persoonlijke norm	Ontslagvergoeding	Motivering overschrijding
Centrale Raad van Beroep	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. drs. J.C. Boeree	191.292	-	23.091	214.383	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Centrale Raad van Beroep	Niet-rechterlijk bestuurslid	mw. drs. E. Storm	-	-	-	174.854	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Nee	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Amsterdam	Voorzitter gerechtshofbestuur	mw.mr. E de Greeve	197.177	-	23.149	220.326	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Amsterdam	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. R.A. Boon	182.845	20	23.091	205.956	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Amsterdam	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. drs. I van de Velde	125.959	-	20.473	146.432	01-01-2025	31-12-2025	0,89	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	Voorzitter gerechtshofbestuur	dhr. mr. E. Bongers	203.407	1.648	23.172	228.227	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. S Kropman	180.401	316	23.091	203.807	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	Niet-rechterlijk bestuurslid	mw. mr. H Rappa-Velt	162.911	3.255	23.120	189.285	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Den Haag	Voorzitter gerechtshofbestuur	mw. mr. M.W. Koek	209.340	-	23.182	232.522	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Den Haag	Rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. dr. V Mul	183.115	35	23.091	206.242	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof Den Haag	Niet-rechterlijk bestuurslid	mw. drs. G.H.A. Bouchlas MPA	127.870	98	23.032	151.000	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof 's-Hertogenbosch	Voorzitter gerechtshofbestuur	dhr. mr. G. Tangenberg	206.661	57	23.171	229.889	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof 's-Hertogenbosch	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. E.A.M. Scheij	183.115	-	23.091	206.206	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Gerechtshof 's-Hertogenbosch	Niet-rechterlijk bestuurslid	mw. mr. E.M.M. Cardinaal	144.615	173	23.043	167.832	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Amsterdam	Voorzitter gerechtshofbestuur	dhr. mr. H.J.H. van Meegen	199.014	-	23.149	222.163	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Amsterdam	Rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. drs. S.F. van Merwijk	183.807	-	23.091	206.898	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Naam	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgeversdeel van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Bezoldiging	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar	Datum einde dienstverband in het boekjaar	Omvang dienstverband	Dienstbetrekking	Persoonlijke norm	Ontslagvergoeding	Motivering overschrijding
Rechtbank Amsterdam	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. drs. E.J.H.S. Flipse	78.696	-	12.966	91.662	01-01-2025	01-10-2025	1,06	Ja	184.500	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Den Haag	Voorzitter gerechtshof	mw. mr. R.G. de Lange – Tegelaar	207.334	-	23.149	230.483	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Den Haag	Rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. J. Visser	202.110	-	23.121	225.231	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Den Haag	Niet-rechterlijk bestuurslid	mw. mr. M.V. Baas – van Vloten	155.778	-	23.111	178.889	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Limburg	Voorzitter gerechtshof	mw. mr. M.M. Bijker – Veen	191.783	0	23.124	214.907	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Limburg	Rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. F.H. Machiels	193.886	211	23.116	217.213	01-01-2025	31-12-2025	1,11	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Limburg	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. drs. R.J.A. Lichtenberg	142.022	-	23.032	165.054	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Gelderland	Rechterlijk bestuurslid/ voorzitter gerechtshof	mw. mr. S.H. Bokx – Boom	184.066	-	23.059	207.125	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Gelderland	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. drs. E. Jonasse	159.194	-	23.032	182.226	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Midden-Nederland	Voorzitter gerechtshof	mw. mr. P.E.M. Messer – Dinnissen	194.208	39	23.124	217.371	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Midden-Nederland	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. A.M. Verhoef	174.197	56	23.059	197.312	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Midden-Nederland	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. drs. I.C. Tijsseling	142.022	-	23.032	165.054	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Noord-Holland	Voorzitter gerechtshof	dhr. mr. drs. J.W. Moors	191.785	-	23.124	214.909	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Noord-Holland	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. A.C. Schroten	174.497	-	23.059	197.556	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Noord-Holland	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. drs. T.P. Voskuil	154.428	-	23.096	177.524	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Naam	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgeversdeel van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Bezoldiging	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar	Datum einde dienstverband in het boekjaar	Omvang dienstverband	Dienstbetrekking	Persoonlijke norm	Ontslagvergoeding	Motivering overschrijding
Rechtbank Noord-Nederland	Voorzitter gerechtshof	mw. mr. A.F. Gerding	188.932	1.084	23.114	213.130	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Noord-Nederland	Rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. P. Molema	182.073	65	23.087	205.225	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Noord-Nederland	Niet-rechterlijk bestuurslid	mw. mr. M.P. de Wilde	157.773	-	23.108	180.880	01-01-2025	31-12-2025	1,11	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Oost-Brabant	Voorzitter gerechtshof	mw. mr. S. Sicking – Sluis	191.005	-	23.124	214.130	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Oost-Brabant	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. W.J. Vierveijzer	173.338	67	23.059	196.464	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Oost-Brabant	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. dr. ir. R.E. Grift	21.017	-	3.060	24.078	01-01-2025	08-04-2025	1,00	Ja	65.555	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Oost-Brabant	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. mr. A.S.W. Yu	62.927	-	10.261	73.188	01-05-2025	31-12-2025	1,00	Ja	164.901	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Overijssel	Voorzitter gerechtshof	dhr. mr. A.R. van der Winkel MPM	215.393	1.363	23.243	239.999	01-01-2025	31-12-2025	1,11	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Overijssel	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. M.M. Lorist	177.086	888	22.265	200.239	13-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	237.890	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Overijssel	Niet-rechterlijk bestuurslid	mw. drs. I.J.G. Vogelzangs	157.802	1.890	23.080	182.773	01-01-2025	31-12-2025	1,11	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Rotterdam	Voorzitter gerechtshof	mw. mr. J. Mendlik	208.318	-	23.182	231.500	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Rotterdam	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. J.J. Willemsen	193.018	-	23.121	216.139	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Rotterdam	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. drs. P. de Boer	153.497	-	23.068	176.565	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Zeeland-West-Brabant	Voorzitter gerechtshof	dhr. mr. J.B. van den Beld	205.954	-	23.145	229.100	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Zeeland-West-Brabant	Rechterlijk bestuurslid	mw. mr. T. van de Poll	190.286	79	23.087	213.452	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Rechtbank Zeeland-West-Brabant	Niet-rechterlijk bestuurslid	dhr. drs. W. Wijbrands	141.775	20	23.032	164.827	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Naam	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgeversdeel van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Bezoldiging	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar	Datum einde dienstverband in het boekjaar	Omvang dienstverband	Dienstbetrekking	Persoonlijke norm	Ontslagvergoeding	Motivering overschrijding
Studiecentrum Rechtspleging	Voorzitter collge	mw. mr. drs. M.J. Blaisse	202.572	-	23.157	225.728	01-01-2025	31-12-2025	1,06	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
LDCR	Directeur	mw. mr. L. van der Sloot – van der Zwaard	162.041	4.242	23.102	189.385	01-01-2025	31-12-2025	1,11	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
Bureau Raad voor de rechtspraak	Directeur	dhr. drs. O.F.J. Welling	154.640	4.242	23.085	181.967	01-01-2025	31-12-2025	1,00	Ja	246.000	n.v.t.	n.v.t.
IVO Rechtspraak	Directeur / CIO	dhr. mr. drs. J.W. Duijzer	53.818	-	6.672	60.490	01-01-2025	30-06-2025	1,11	Ja	121.315	n.v.t.	n.v.t.
IVO Rechtspraak	Directeur / CIO	dhr. drs. H. Broers	80.626	2.171	11.586	94.383	01-07-2025	31-12-2025	1,06	Ja	123.337	n.v.t.	n.v.t.

1) De bezoldiging overschrijdt het algemene WNT-drempelbedrag met €12.289. Deze overschrijding is het gevolg van een combinatie van een eenmalige uitkering op basis van de cao rechterlijke macht en de uitbetaling van IKB-uren. De uitbetaling van de IKB-uren is in overeenstemming met de geldende arbeidsvoorwaarden. Het betreft incidentele uitbetalingen en geen structurele bezoldigingscomponenten.

2) De bezoldiging overschrijdt het algemene WNT-drempelbedrag met €10.349. Deze overschrijding is het gevolg van een combinatie van een aanpassing van de cao rechterlijke macht inzake Individueel Keuze Budget (IKB) en de uitbetaling van IKB-uren. Daarnaast heeft de voorzitter een vergoeding ontvangen voor incidentele werkzaamheden voor de SSR, het opleidingsinstituut van de Rechterlijke Macht. Beide zijn in overeenstemming met de geldende arbeidsvoorwaarden. Het betreft incidentele uitbetalingen en geen structurele bezoldigingscomponenten.

7.3 Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen in financieel perspectief

2025 was het laatste jaar in de prijsperiode 2023–2025. De prijsafspraken tussen de Rechtspraak en de toenmalige minister voor Rechtsbescherming zijn aan het parlement aangeboden en derhalve openbaar.⁴¹

De baten in 2025 waren ongeveer 1,6 miljard euro en lagen ongeveer 107 miljoen euro hoger dan voorafgaand aan het jaar begroot. Hiervan is bijna 74 miljoen euro ter compensatie van de loon- en prijsontwikkeling. De Rechtspraak ontvangt deze compensatie standaard lopende het jaar van het ministerie van JenV. Daarnaast is eenmalig 13,6 miljoen euro extra ontvangen voor familie- en jeugdrechtspraak en het reduceren van werkdruk door institutionele vernieuwing, als gevolg van afspraken in het regeerprogramma van het kabinet-Schoof. Ook ontving de Rechtspraak ongeveer tien miljoen euro extra naar aanleiding van per saldo hogere productieafspraken met het ministerie van JenV als gevolg van hogere ramingen vanuit het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ) en de Meerjaren Productie Prognose (MPP).

Daarnaast levert de Rechtspraak een bijdrage aan de uitvoering van het programma Duurzaam Digitaal Stelsel in het kader van het bredere programma Digitalisering Strafrechtketen (PDSK). Hiervoor ontving de Rechtspraak bijna 2,7 miljoen euro. Als vervolg bijdrage voor het lopende project voor Recht kreeg de Rechtspraak 1,6 miljoen euro extra. Voor het overige gaat het om een saldo van relatief kleine bedragen, onder andere voor invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. De totale lasten van de Rechtspraak waren ongeveer 99 miljoen euro hoger dan begroot. Dit komt grotendeels door gestegen lonen en prijzen, waarvoor dus compensatie is ontvangen.

De Rechtspraak heeft over 2025 een miniem positief resultaat geboekt van ongeveer 1,5 miljoen euro op een totale bijdrage van 1,6 miljard euro. Dit resultaat

is inclusief een storting van ongeveer 32,2 miljoen euro op de egalisatierekening als gevolg van de gerealiseerde minderproductie. Dit betekent dat er minder zaken zijn afgedaan dan geprognosticeerd en afgesproken met het ministerie van JenV.

Zoals opgenomen in het Besluit financiering rechtspraak 2005 (Bfr 2005) worden verschillen tussen de overeengekomen en gerealiseerde productie verrekend met deze egalisatierekening. Het bedrag aan minderproductie is berekend op basis van de totaal gerealiseerde productieaantallen, de productieafspraken met het ministerie van JenV, de geldende productgroepprijzen, inclusief de ontvangen loon- prijsbijstelling 2025, en het in het Bfr 2005 opgenomen afrekenpercentage van 70 procent van de geldende prijzen.

De minderproductie is opgebouwd uit het saldo van de verschillende productgroepen. Bijna over de hele linie is min of meer sprake van minderproductie ten opzichte van de productieafspraken met het ministerie van JenV. De reden voor het minderwerk is over het algemeen dat de instroom aan zaken achterbleef bij de prognoses uit het PMJ en de daarop gebaseerde productieafspraken. Zo stroomden bij de rechtbanken aanzienlijk minder belasting- en bestuurszaken in dan verwacht, respectievelijk 21,9 en 7,6 procent. Bij de gerechtshoven bleef vooral de instroom aan familiezaken achter (9,8 procent). Grootste uitzondering hierop waren de Vreemdelingenkamerzaken (VK-zaken), waar de instroom juist ruim veertien procent boven de afspraak lag.

Qua financieel volume is de helft van de minderproductie (16 miljoen euro) gerealiseerd binnen de productgroepen strafrecht bij de rechtbanken en gerechtshoven. Dit heeft te maken met een overeengekomen alternatieve werkwijze binnen dit rechtsgebied. Het gevolg hiervan is dat meer zaken door het OM worden afgedaan. Hierdoor stegen echter wel de gemiddelde zaakzwaarte en daarmee de gemiddelde werklast en kosten per zaak. Dit komt omdat door genoemde werkwijze alleen de relatief zwaardere zaken bij de Rechtspraak instroomden; de lichte zaken werden immers door het OM afgedaan.

⁴¹ Kamerstukken 36 200-VI, nr. 5.

De afspraak in het prijsakkoord tussen het ministerie van JenV en de Rechtspraak is om dit te financieren door een hogere productieafspraken te maken voor de productgroepen straf (zowel in eerste als tweede aanleg) in samenhang met een zogeheten hardheidsclausule op basis van artikel 21 van het Bfr 2005. Een hardheidsclausule houdt in dat bij minderproductie niet in de egalisatierekening hoeft te worden gestort. Aangezien de Rechtspraak over 2025 ook zonder deze hardheidsclausule een positief financieringsresultaat heeft behaald, doet de Raad over 2025 geen beroep op deze bij prijsafspraken overeengekomen hardheidsclausule. Zie voor de realisatiecijfers per productgroep paragraaf [Kostenspecificatie, productgroepprijs en minutentarieven](#) alsmede de toelichting op egalisatierekening hoofdstuk 8 jaarrekening.

Als gevolg van bovengenoemd resultaat en toevoeging aan de egalisatierekening, had de Rechtspraak eind 2025 een eigen vermogen van 15,8 miljoen euro en kende de egalisatierekening ultimo 2025 een stand van 59,9 miljoen euro. Het saldo op deze rekening is bedoeld om eventuele meerproductie ten opzichte van de productieafspraken de komende jaren te financieren.

Verwachtingen

In 2026 is de nieuwe prijsperiode 2026-2028 gestart. In 2025 zijn hiervoor met het ministerie van JenV nieuwe afspraken gemaakt over prijzen en bijdragen.⁴² De uitkomst is dat de Rechtspraak in 2026 ongeveer 31 miljoen euro extra bijdrage ontvangt en in latere jaren ongeveer 50 miljoen euro structureel per jaar (bij gelijkblijvende aantallen zaken). Dit is exclusief compensatie voor stijgende lonen en prijzen die ieder jaar in de suppletoire begroting door het ministerie van JenV aan de bijdrage voor de Rechtspraak wordt toegevoegd. De extra middelen uit de prijsafspraken zijn bedoeld als compensatie voor gestegen behandel tijden, zoals gemeten in het tijdbestedingsonderzoek, en voor structurele versterking van de Rechtspraak. Dit betreft vooral het familie- en jeugdrecht en institutionele vernieuwing om de werkdruk tegen te gaan. Daarnaast zijn deze extra middelen bestemd om de gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving en versterking van de beveiliging op te vangen.

⁴² Kamerstukken 36 600-VI, nr. 162.

⁴³ Zie budgettaire tabel en bijlage bij coalitieakkoord Aan de slag (2026-2030).

In het coalitieakkoord van het kabinet-Jetten (januari 2026) zijn niet direct extra middelen voor de Rechtspraak voorzien. Wel worden voorstellen gedaan voor nieuwe wet- en regelgeving die onherroepelijk financiële consequenties zullen hebben voor de Rechtspraak. Veel voorstellen dienen nog nader te worden uitgewerkt, waarna de Rechtspraak in een wetgevingsadvies ingaat op de werklastconsequenties. Om ordentelijke uitvoering van deze wetten mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat de rijksoverheid de geraamde bedragen aan de Rechtspraak beschikbaar stelt. Ook kunnen keteneffecten optreden van de door het kabinet voorgenomen investeringen in politie en de verdere strafrechtketen. Dit zou eventueel tot knelpunten kunnen leiden. Wel is de Rechtspraak samen met onder andere politie, Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en OM uitgezonderd van de efficiencytaakstelling op de rijksoverheid.⁴³

Aangezien de bijdrage voor de Rechtspraak voor ongeveer 55 procent afhankelijk is van het aantal zaken, zijn de ramingen voor de aantallen (berekend met het PMJ en de MPP) van belang voor de hoogte van de te besteden middelen. Voor 2026 en verder kent het PMJ (alle rechtszaken behalve Vreemdelingenkamerzaken) per saldo geen grote financiële verschillen in vergelijking met 2025. Ten aanzien van het MPP geldt dat er vanaf 2027 forse onzekerheden zijn. Dit komt om te beginnen omdat halverwege 2026 het EU-Asiel- en migratiepact van kracht wordt. Daarnaast hebben de nationale wetsvoorstellen op het gebied van migratie en asiel (invoering van het tweestatusstelsel en de Asielnoodmaatregelenwet) een grote overlap met de introductie van het EU-Asiel- en migratiepact in Nederland. Deze wetswijzigingen hebben grote consequenties voor de aantallen en de werklast bij de Rechtspraak.

In de begroting voor 2026 van het ministerie van JenV en Asiel en Migratie wordt rekening gehouden met een sterke daling van het aantal Vreemdelingenkamerzaken vanaf 2027. Reden hiervoor is de aanname van het voormalige kabinet-Schoof dat de asieliinstroom vanaf 2027 sterk zal dalen als gevolg van het EU-Asiel- en migratiepact en de nationale wetgeving. Het kabinet-Jetten heeft in zijn coalitieakkoord extra middelen vrijgemaakt voor de asielbegroting. Het is

nog onduidelijk in welke mate de aantallen Vreemdelingenkamerzaken en de daarbij behorende bijdrage voor de Rechtspraak voldoende worden aangepast.

Ten aanzien van de vaste bijdrage (onafhankelijk van productie) is de inschatting dat gedurende de komende prijsperiode het overeengekomen peil voldoende is om de kosten te dekken. Dit neemt niet weg dat op bepaalde gebieden (waaronder het versterken van de weerbaarheid tegen hybride dreigingen) de Rechtspraak activiteiten moet ondernemen die nog geen financiële dekking hebben.

Huisvestingsprojecten worden steeds later opgeleverd dan gewenst. Dit komt onder meer door de huidige krapte bij het Rijksvastgoedbedrijf en in de bouwsector. Vanuit allerlei overheidsorganisaties, waaronder het ministerie van Defensie en de DJI, wordt een steeds groter beroep gedaan op de beschikbare capaciteit. Netcongestie is daarbij een actueel vraagstuk geworden voor nieuwbouw en renovatie van gerechtsgebouwen. Daarmee schuiven kosten bij een gelijkblijvende langetermijnopgave niet alleen naar latere jaren, maar pakken ze ook hoger uit vanwege prijsstijgingen die hoger zijn dan de reguliere prijscompensatie die de Rechtspraak van het ministerie van JenV ontvangt. De totale huisvestingskosten van de Rechtspraak stijgen naar huidige inzichten fors richting de jaren 2030 en verder. In die periode komen naar verwachting grote nieuwbouw- en renovatieprojecten gereed waarop eerdergenoemde kostenopdrijvende effecten van invloed zijn.

Verder ondervindt de Rechtspraak net als andere organisaties de consequenties van de instabiele geopolitieke situatie op de economie en financiën, denk aan de stijgende energieprijzen. De bijdrage aan de Rechtspraak wordt automatisch via een rijksbreed geldende systematiek gecompenseerd voor loon- en prijsstijgingen. Waar dit onvoldoende dreigt te zijn, bijvoorbeeld rondom huisvesting, wordt dit zoveel mogelijk intern opgelost met maatregelen en treedt de Raad hierover in gesprek met het ministerie. In relatie tot de totale bijdrage aan de Rechtspraak heeft dit daarom nu nog geen of slechts een geringe invloed op het financiële resultaat.

Datalekken

In 2025 zijn in totaal 549 datalekken gemeld bij externe toezichthouders. Het betreft 82 bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP); 10 bij de AP en de procureur-generaal bij de Hoge Raad (PG-HR); en 457 bij de PG-HR. In 2024 was het totaal gemelde datalekken 243. De stijging wordt toegeschreven aan verbeterde 'privacy governance' en meer kennis en capaciteit binnen gerechten en diensten, waardoor datalekken sneller worden gesignaleerd en beter gemeld. Dit betekent niet per se dat er meer datalekken zijn, maar vooral dat de meldingscultuur is versterkt.

Wet open overheid

Sinds 2022 is de Wet open overheid (Woo) van toepassing op de Raad, inclusief de landelijke diensten, en op het College van afgevaardigden. Dit college adviseert de Raad gevraagd en ongevraagd. De gerechten vallen buiten het toepassingsbereik van de Woo. Desondanks ontvangen de Raad en de gerechten regelmatig informatieverzoeken die zijn gebaseerd op de Woo en betrekking hebben op lopende of afgeronde gerechtelijke procedures en op bestuurlijke taken van de gerechten. Dergelijke verzoeken worden niet in behandeling genomen, omdat hiervoor een wettelijke grondslag ontbreekt.

In 2025 heeft de Raad in totaal 43 Woo-verzoeken ontvangen. Naar aanleiding van deze verzoeken heeft de Raad 35 besluiten genomen. In enkele gevallen is een gezamenlijk besluit genomen over meerdere verzoeken. Daarnaast heeft de Raad vier besluiten genomen op verzoeken uit 2024. De gemiddelde beslistermijn voor in 2025 genomen besluiten bedroeg 36,5 dagen. De Woo kent een maximale beslistermijn van 42 dagen. De Raad heeft 67 procent van de verzoeken binnen deze wettelijke termijn afgehandeld (75,6 procent in 2024).

Daarnaast werden 24 informatieverzoeken ingediend die niet vielen onder de Woo. Deze zijn bij wijze van dienstverlening wel beantwoord, bijvoorbeeld door gegevens uit databases te verstrekken of te verwijzen naar toegankelijke informatiebronnen.

In 2025 ontving de Raad negen bezwaarschriften. Bij de afhandeling van deze bezwaarschriften laat de Raad zich adviseren door een bezwaaradviescommissie. Acht van de bezwaarschriften zijn inmiddels afgerond. Alle acht bezwaarschriften zijn ongegrond verklaard.

Medezeggenschap

De centrale ondernemingsraad (cor) is op het terrein van de medezeggenschap de gesprekspartner van de Raad. In 2025 hebben de cor en de Raad negen keer met elkaar overlegd.

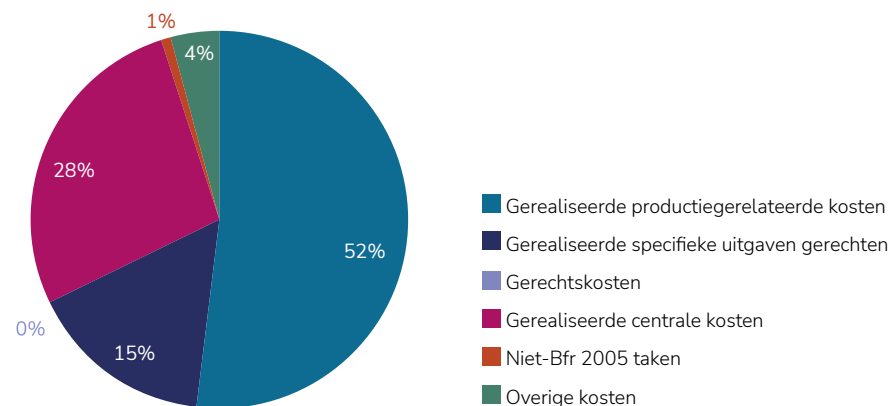
De Raad heeft vijf instemmingsverzoeken en vijf adviesaanvragen aan de cor voorgelegd. De instemmingsverzoeken gingen onder andere over de beveiligingsnorm Wvvggz en Wzd-thuisbezoeken en opvolging evaluatie selectie r(h)io's. De adviesaanvragen gingen onder andere over Digitale Toegang (gebundelde adviesaanvraag) en RechtspraakGPT.

Naast instemmingsverzoeken en adviesaanvragen, informeert de Raad de cor over verschillende onderwerpen en ontwikkelingen. Bijvoorbeeld over de stappen die Rechtspraakbreed zijn en worden gezet in het kader van duurzaamheid. Maar ook over allerhande hrm-onderwerpen, zoals het meldlandschap integriteit en sociale veiligheid. Sinds 2025 informeert de Raad de cor ook op meer reguliere basis over aanbestedingstrajecten van de Rechtspraak.

Kostenspecificatie, productgroepprijs en minutentarieven

Naast de weergave van de financiële gegevens van de Rechtspraak in 2025 in de jaarrekening, wordt een kostenspecificatie gegeven waarbij de kosten worden opgesplitst naar kosten ten behoeve van gerechten voor het primaire proces, de overhead en huisvestinggerelateerde kosten en de overige uitgaven. Daarnaast wordt onderscheiden wat de vaste kosten zijn geweest voor onder andere IT, huisvesting en opleidingen. De primaire proceskosten kunnen door vergelijking met aantallen afgehandelde zaken worden omgerekend naar zogeheten gerealiseerde productgroepprijzen en gerealiseerde minutentarieven. De minutentarieven worden opgesplitst in tarieven voor rechterlijke ambtenaren en juridische ondersteuners. De meeste gerealiseerde productgroepprijzen lagen in 2025 boven de afgesproken prijzen. De in- en uitstroom was in de meeste rechtsgebieden lager dan geraamd, wat bij gelijkblijvende kosten zorgt voor hogere gerealiseerde prijzen. Bij de rechtsgebieden belasting en bestuur-vreemdelingenkamer, waar de in- en uitstroom juist hoger was, is het effect omgekeerd.

Figuur 10 Relatieve aandelen van de kostenpost

Tabel 30 Kostenspecificatie 2025 (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde productiegerelateerde kosten	803.113
Gerealiseerde specifieke uitgaven gerechten	237.354
Gerechtskosten	2.268
Gerealiseerde centrale kosten	433.809
Huisvestingskosten gerechten	119.816
ICT	195.534
Opleidingen	21.084
LDCR	20.138
Bureau Raad	26.382
Overig	50.856
Overige kosten	56.855
Megazaken	28.092
Bijzondere kamers	16.397
CBb	12.365
Niet-Bfr 2005 taken	22.173
Tuchtrecht	4.673
Commissies van Toezicht	8.089
Niet-wettelijke taken	7.487
Kosten ten laste van bijdragen derden (Niet-bijzondere kamers of tuchtrecht)	48.045

Tabel 31 Gerealiseerde productgroepprijs versus afgesproken prijs 2025 (euro)

		Gerealiseerd	Afgesproken	Vershil	2025	2024
Rechtbanken	Handel	1.778,90	1.489,45	-289,46	-19,43%	-18,02%
	Familie	798,07	503,80	-294,26	-58,41%	-54,92%
	Bestuur (excl. vreemdelingenkamer)	1.467,95	1.912,64	444,69	23,25%	20,03%
	Strafrecht	1.116,84	1.065,30	-51,54	-4,84%	-0,78%
	Kanton	138,70	141,17	2,48	1,75%	1,56%
	Bestuur vreemdelingenkamer	791,46	1.408,97	617,51	43,83%	40,70%
	Belasting	765,14	1.108,15	343,01	30,95%	43,67%
Gerechtshoven	Handel	6.794,92	5.425,78	-1.369,13	-25,23%	-25,53%
	Familie	5.042,98	4.043,08	-999,90	-24,73%	-17,94%
	Straf	2.444,24	1.756,52	-687,72	-39,15%	-35,57%
	Belasting	2.030,43	2.846,45	816,02	28,67%	51,28%
Bijzondere colleges	Centrale Raad van Beroep	6.143,46	3.720,53	-2.422,94	-65,12%	-53,55%

Tabel 32 Gerealiseerde minuentarieven 2025

		minuentarief (euro) RA	minuentarief (euro) JO
Rechtbanken	Handel	1,23	1,70
	Familie	1,52	2,27
	Bestuur (excl. vreemdelingenkamer)	1,13	1,41
	Strafrecht	1,24	1,69
	Kanton	1,80	1,90
	Bestuur vreemdelingenkamer	0,71	0,96
	Belasting	2,16	2,03
Gerechtshoven	Handel	1,67	2,53
	Familie	2,34	2,69
	Straf	2,07	2,00
	Belasting	1,34	2,06
Bijzondere colleges	Centrale Raad van Beroep	4,04	1,30

7.4 Risico's en beheersmaatregelen

Risicobereidheid

De samenleving verandert snel en stelt de Rechtspraak voortdurend voor nieuwe uitdagingen. In de missie en visie is verwoord waar de Rechtspraak op de langere termijn voor staat en aan werkt.⁴⁴

De Rechtspraak zet zich volop in voor de verwezenlijking van haar missie en visie. Tot voor kort werden in het jaarplan en het jaarverslag mogelijke risico's en beheersmaatregelen rechtstreeks aan de visie van de Rechtspraak gekoppeld. In het jaarplan 2026 en ook in dit jaarverslag wordt voor de inventarisatie van organisatiebrede risico's en bijbehorende maatregelen meer aansluiting gezocht bij de werkwijze zoals de Rechtspraak die intern voor individuele gerechten en landelijke diensten hanteert. Dit gebeurt aan de hand van een integrale risicokaart, ingedeeld naar de categorieën strategie en maatschappij, primair proces en bedrijfsvoering, informatiebeveiliging en veiligheid en beveiliging. Daarnaast is een duiding toegevoegd van restrisico's die resteren na toepassing van de, in het overzicht genoemde, beheersmaatregelen.

De risicobereidheid van de Rechtspraak kan als (risico)neutraal worden getypeerd. De Rechtspraak is bereid risico's te lopen als de kans op risico's beperkt is en genoodzaakt om risico's te nemen als de middelen om die risico's te beheersen niet beschikbaar zijn. Met ketenpartners wordt regelmatig afgestemd over risico's.

Voorgedane risico's in 2025

Een deel van de vooraf geïdentificeerde risico's heeft zich in 2025 helaas voorgedaan.⁴⁵ Daarnaast deden zich ook nieuwe risico's voor:

- In 2025 was de rechterlijke capaciteit niet voldoende om alle zaken binnen de beoogde doorlooptijden af te doen. Werken met professionele standaarden zorgt in de praktijk voor druk op het werkproces. Werken conform die kwaliteitsstandaarden vraagt om meer tijd, en die ontbreekt regelmatig. In 2020 is de Rechtspraak begonnen met het werven van meer rechters in opleiding. Voor een aantal soorten functies, bijvoorbeeld binnen de bedrijfsvoering, blijft het moeilijk om aan voldoende geschikt personeel te komen.
- De netto inzetbaarheid van rechters en gerechtsjuristen is afgenomen, onder meer als gevolg van het (verruimde) aanbod aan verlofregelingen dat voortvloeit uit de cao Rijk en Rechterlijke Macht. Dit wordt onderstreept door een steeds verder toenemende financiële verplichting aan personeel volgens openstaande verlofsaldi in de jaarrekening van de Rechtspraak. De afname in personele capaciteit als gevolg van de regeling Individueel Keuzebudget (IKB) is niet volledig gefinancierd. De Rechtspraak heeft dit in 2025 opnieuw bij de staatssecretaris van JenV onder de aandacht gebracht.
- Bij een individueel gerecht is een fraudegeval aan het licht gebracht, waarbij een medewerker in de bedrijfsvoering over een langere periode onrechtmatig middelen aan de Rechtspraak heeft onttrokken. De Rechtspraak heeft onderzoek gedaan naar de (mogelijke) organisatiebrede gevolgen van dit fraudegeval, intern op het fraudegeval gereflecteerd en maatregelen genomen om de administratieve processen en interne beheersing te verbeteren.
- Over 2025 was Rechtspraakbreed nog altijd sprake van een relatief hoog ziekteverzuim. Binnen de Rechtspraak is aandacht voor de mentale gezondheid van het personeel en in de bestuurlijke overleggen tussen de Raad en de gerechten staat het ziekteverzuim op de agenda.

⁴⁴ De missie: De Rechtspraak beschermt rechten en vrijheden, komt op voor de democratische rechtsstaat, zorgt voor een goede toepassing van het recht en voor beslissingen door onafhankelijke, onpartijdige, integere en deskundige rechters. De visie: De Rechtspraak is rechtvaardig, toegankelijk, tijdig en transparant en speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen.

⁴⁵ Zie [Jaarplan Rechtspraak 2025 | Rechtspraak](#)

- Net als in het *Jaarverslag 2024* moet de Raad constateren dat niets is veranderd aan de (zeer) korte reactietermijnen op wets- en beleidsvoorstellen van de regering. Dit brengt onder meer risico's voor de uitvoerbaarheid met zich mee.
- De Belastingdienst heeft opnieuw een naheffing opgelegd in verband met de fiscale bovenmatigheid van bepaalde uit de cao Rechterlijke Macht voortvloeiende vergoedingen van rechterlijke ambtenaren.
- Diverse oorzaken, waaronder stikstofproblematiek, netcongestie en oplopende spanning tussen capaciteit en werkvoorraad bij het Rijksvastgoedbedrijf, hebben tot verdere vertraging in de realisatie van nieuwbouw, renovatie en groot onderhoud bij gerechtsgebouwen geleid. Fors oplopende kosten van nieuwbouw en renovatie van een aantal gerechtsgebouwen zullen op termijn leiden tot aanzienlijk hogere structurele huisvestingskosten die voor de Rechtspraak slechts in beperkte mate beïnvloed kunnen worden.

Categorie: strategie & maatschappij

Risico	Beheersmaatregel(en)	Restrisico
Onvoldoende rechtsbescherming bieden door het afdoen van minder zaken, het ontbreken van een instrumentarium voor maatwerk of beperkte middelen.	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijke prioriteit leggen bij rechtvaardige rechtspraak en van daaruit activiteiten ontplooiën gericht op het bieden van voldoende rechtsbescherming, maatwerk en gelijke behandeling. 	Laag
Als gevolg van de behandeling van zaken waarbij het overheidsoptreden door de samenleving kritisch wordt gevolgd, kan de onafhankelijkheid van de Rechtspraak onder druk komen te staan doordat de Rechtspraak vaker door de burger als onderdeel van het systeem van de uitvoerende macht wordt gezien.	<ul style="list-style-type: none"> • In- en extern de kernwaarden van de Rechtspraak uitdragen. • Gesignaleerde problemen in de uitvoering van wetgeving aanpakken en bespreekbaar maken in gesprekken tussen staatsmachten. • Reflecteren, intervisie en het hanteren van professionele standaarden. 	Midden
Niet kunnen voldoen aan de ambities van de Rechtspraak, vastgelegd in afspraken met het ministerie van JenV, en zoals beschreven in jaarplan en begroting (digitalisering, verduurzaming, achterstanden, doorlooptijden).	<ul style="list-style-type: none"> • Via overleg en rapportageafspraken het ministerie van JenV op de hoogte houden, tijdig signaleren en waar mogelijk bijsturen. 	Laag
Niet kunnen voldoen aan de verwachtingen van partijen, derden of de maatschappij.	<ul style="list-style-type: none"> • Periodiek uitvoeren van een reputatieonderzoek. • Bij individuele rechtszaken tijdig communiceren over diverse aspecten van de zaak in kwestie. • Uitvoeren van een klantonderzoeken en thema-onderzoeken. • Uitspraken motiveren in klare taal. 	Laag
Veranderde voorkeur voor de Rechtspraak als werkgever, waardoor mensen de Rechtspraak niet meer als werkgever in overweging nemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Verder uitvoeren arbeidsmarktbeleid en communicatie; uitvoeren employer branding strategie. • Verdere implementatie loopbaanbeleid voor gerechtsjuristen. • Vergroten van de aandacht voor diversiteit en inclusie. • Continueren traineeprogramma. 	Midden

Categorie: primair proces & bedrijfsvoering

Risico	Beheersmaatregel(en)	Restrisico
Integriteitsschendingen	<ul style="list-style-type: none"> De gedragscode Rechtspraak intern bij medewerkers blijvend onder de aandacht brengen. Uitvoeren en ontwikkelen integriteitsbeleid: benoemen vertrouwenspersonen, aandacht in opleidingen en rapporteren in jaarverslag over integriteitsschendingen. Aansluiting van de Rechtspraak bij rijksbrede integriteitscommissie. Gerechtsbesturen houden het register nevenfuncties actueel. 	Laag
Risico op frauduleuze handelingen.	<ul style="list-style-type: none"> Adequate kaderstelling en handhaving. Maatregelen op het terrein van integriteit, informatiebeveiliging, functiescheiding en interne controle. 	Laag
Toenemend ziekteverzuim leidt tot minder beschikbare capaciteit en door hogere werkdruk bij de andere collega's tot langere doorlooptijden of toename achterstanden.	<ul style="list-style-type: none"> De Raad vraagt in bestuurlijke overleggen met de gerechtsbesturen expliciet om blijvende aandacht voor de ontwikkeling van het ziekteverzuim. Het periodieke medewerkerswaarderingsonderzoek laat op operationeel niveau zien welke onderwerpen waar het meest spelen. Op basis daarvan worden gerichte acties ondernomen. Laagdrempelig aanbieden van een mentale gezondheidstest voor medewerkers. 	Midden
Risico opbrengsten: minder instroom en het niet tijdig kunnen aanpassen van de organisatie aan de dalende instroom.	<ul style="list-style-type: none"> Volgen ontwikkeling zaakinstroom en personeelsplanning per gerecht. Steeds meer gebruiken van mogelijkheden voor het schuiven van zaken over gerechtsgrenzen heen. 	Midden
Stijgende kosten voor instandhouding, renovatie en nieuwbouw van gerechtsgebouwen die niet/onvoldoende gecompenseerd worden door de jaarlijkse prijscompensatie vanuit het ministerie van JenV.	<ul style="list-style-type: none"> Opstellen van strategisch huisvestingsplan voor de Rechtspraak inclusief financiële meerjarige doorkijk. Continu ter sprake brengen problematiek richting ministerie van JenV. Strakke sturing op binnen budget blijven van lopende projecten. Prioritering van projecten meer baseren op budgettaire (on)mogelijkheden. 	Hoog
Werkvoorraden leiden tot toename van het aantal zaken waardoor termijnen worden overschreden die door de Rechtspraak gecompenseerd moeten worden.	<ul style="list-style-type: none"> Het landelijk programma Tijdige rechtspraak wordt gewaarborgd in de staande organisatie met als structureel doel doorlooptijden terug te brengen en werkvoorraden weg te werken. 	Laag
Als gevolg van een onvolledige of onjuiste registratie van zaakgegevens bestaat het risico dat een te hoge of te lage financiering wordt verkregen.	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren van periodieke verbandscontroles op de zaak aantallen. 	Laag

Risico	Beheersmaatregel(en)	Restrisico
Juridische claims van burgers en bedrijven met financiële consequenties.	<ul style="list-style-type: none"> Beoordelen van ingediende juridische claims door het team juridische zaken van de landelijke dienst Bureau Raad en door de landsadvocaat en het treffen van een voorziening. 	Laag
Financiële onrechtmatigheid, bijvoorbeeld inkoop en declaraties, naleving fiscale regels.	<ul style="list-style-type: none"> Doorontwikkelen van een landelijk gecoördineerde IC-structuur en interne bedrijfsvoeringsregels, bijvoorbeeld met betrekking tot functiescheiding. Opzet en uitvoering Tax Control Framework. 	Midden
Invoering van nieuwe wet- en regelgeving met gevolgen voor rechtspraak(processen), zonder voldoende voorbereidingstijd of financiering.	<ul style="list-style-type: none"> Bij de advisering over wetgeving expliciet aandacht besteden aan werklastgevolgen alsook implementatievraagstukken. Kritisch volgen van werklasteffecten van grotere wetswijzigingen. 	Midden

Categorie: informatiebeveiliging

Risico	Beheersmaatregel(en)	Restrisico
Risico's in de cybersecurity, bijvoorbeeld op het gebied van General IT Controls, Information Security Management en datalekken.	<ul style="list-style-type: none"> De Rechtspraak past de Baseline Informatiebeveiliging Overheid toe. Het Security Operations Center bij landelijke dienst IVO bekijkt continu dreigingen. Samenwerking met (keten)partners. 	Midden
IT-storingen (langdurig, meer dan vier uur), storingen in de ICT die de continuïteit van de bedrijfsvoering (incl. primaire proces) en informatievoorziening raken.	<ul style="list-style-type: none"> Afspraken over basisdienstverlening (inclusief continuïteit, betrouwbaarheid, beschikbaarheid en beveiliging) met landelijke dienst IVO. 	Midden
Onvoldoende voortgang vernieuwing primaire processystemen en ondersteunende systemen	<ul style="list-style-type: none"> Agile werken Adequate sturing via de IV-governance van de Rechtspraak. 	Laag
Niet voldoen aan privacy compliance (bijvoorbeeld AVG/WJSG).	<ul style="list-style-type: none"> Een plan van aanpak voor het versterken van het privacymanagement bij gerechten en landelijke diensten wordt uitgevoerd. Verdere implementatie van een systeem (Solvinx) voor het maken en beheren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's). Opstellen van een planning voor het aanpassen van de primaire processystemen. 	Midden
Afhankelijkheid compliance externe partijen, in het bijzonder P-Direkt (salaris en hr-administratie) en Leonardo (financiële administratie).	<ul style="list-style-type: none"> Laten opstellen en bewaken van de totstandkoming van een beheersverslag door betreffende organisaties met bevindingen van de Auditdienst Rijk. Kritisch volgen van overige ontwikkelingen bij de betreffende organisaties. 	Laag
Het absorptievermogen van de Rechtspraak kan onvoldoende zijn om (benodigde) vernieuwing op het terrein van informatievoorziening te kunnen realiseren.	<ul style="list-style-type: none"> In de planning van vernieuwing rekening houden met het absorptievermogen van de gerechten. De kwaliteit van de implementatieplannen en de uitvoering daarvan bewaken. 	Midden

Categorie: veiligheid & beveiliging

Risico	Beheersmaatregel(en)	Restrisico
Toenemend dreigingsniveau richting medewerkers en gebouwen van de Rechtspraak.	<ul style="list-style-type: none">• Er zijn maatregelen geformuleerd voor een passend beveiligings- en weerbaarheidsniveau ten aanzien van personen, gebouwen en bezoekers van gebouwen.• Regelmatig uitvoeren van risico-en dreigingsanalyses.• Versterken veiligheidsorganisatie met een landelijk expertiseteam security.• Opstellen en hanteren uniforme beveiligingsnormen voor Wvvgz- en Wzd- thuisbezoeken.	Laag
Afhankelijkheid van derden bij beveiliging	<ul style="list-style-type: none">• Periodiek overleggen en afspraken maken met relevante partnerorganisaties.	Laag

RECHTSZAAK: MAG ZIEKENHUIS BEHANDELING STAKEN?

Ouders eisen in een kort geding dat de beademing van hun zwaar zieke dochtertje wordt voortgezet. Het ziekenhuis wil stoppen omdat behandeling medisch zinloos is en het lijden van het meisje verlengt.

Lees ook de volledige uitspraak: ECLI:NL:RBLIM:2025:6034

DE OUDERS

De ouders van een driejarig meisje dat lijdt aan een zeer zeldzame en ernstige ziekte, vinden dat het Academisch Ziekenhuis Maastricht de kunstmatige beademing van hun dochter niet mag staken. De beademing is niet zinloos. Hun dochtertje geeft tekenen van leven en levensvreugde en van ondraaglijk of uitzichtloos lijden is geen sprake. De medische kennis omtrent haar zeldzame ziektebeeld is beperkt en daardoor staat onvoldoende vast dat verbetering van haar gezondheidstoestand uitgesloten is. De medische wetenschap ontwikkelt zich en toekomstige curatieve behandelingen, zoals genterapie, kunnen niet worden uitgesloten. Stopzetting van de behandeling zou het meisje de mogelijkheid ontnemen om daarvan te profiteren. Daarnaast brengt hun islamitische geloofsovertuiging mee dat medische behandeling niet mag worden gestaakt zolang het hart van het meisje klopt. Zij wensen niet de beslissing te nemen die tot haar overlijden leidt en vinden dat haar leven moet worden beschermd.

HET ACADEMISCH ZIEKENHUIS MAASTRICHT

De kunstmatige beademing is zinloos. Volgens het ziekenhuis lijdt het meisje aan een zeldzame, progressieve en ongeneeslijke aandoening, zeer waarschijnlijk samenhangend met een homozygote RCC1-mutatie, waarvoor geen behandeling beschikbaar is. Zo'n mutatie heeft ernstige gevolgen voor de celdeling en de stabiliteit van de celkern. Op basis van het klinisch beloop, de verrichte genetische diagnostiek, multidisciplinaire overleggen en second opinions van andere ziekenhuizen en het advies van de Commissie Medisch-Ethische Aangelegenheden bestaat geen uitzicht op noemenswaardig herstel. Het meisje zal nooit zelfstandig kunnen ademen, slikken, spreken en voortbewegen. Ze zal volledig afhankelijk blijven van intensieve medische ondersteuning en loopt bovendien bij volgende infecties een aanzienlijk risico op verdere neurologische achteruitgang. Daarnaast lijdt het meisje onder de huidige behandeling. Volgens het AZM verlengt voortzetting van de behandeling uitsluitend het lijden en is er geen enkele medische rechtvaardiging om daarmee door te gaan.

DE RECHTBANK LIMBURG

De beslissing om een behandeling te staken, is een medisch-professioneel oordeel, dat slechts marginaal door de rechter kan worden getoetst. Alleen als de door artsen genomen beslissing in redelijkheid niet genomen had mogen worden, is er plaats voor rechterlijk ingrijpen. Daarvan is geen sprake. Het is zeer aannemelijk dat de gezondheidstoestand van het meisje niet verbetert, en dat verdere achteruitgang waarschijnlijk is. Daarbij is van belang wat de artsen, andere ziekenhuizen en de Commissie Medisch-Ethische Aangelegenheden adviseren en wat aan wetenschappelijke gegevens beschikbaar is. Op basis van meetgegevens en waarnemingen van artsen en verpleegkundigen is het aannemelijk dat het meisje lijdt. Hoop op medische ontwikkelingen is onvoldoende reden om een thans medisch zinloze behandeling voort te zetten. De door de ouders ingeroepen grondrechten (recht op leven, recht op familieleven en recht op vrijheid van godsdienst) leiden niet tot een ander oordeel. Het AZM heeft per saldo zorgvuldig gehandeld en mag van de voorzieningenrechter besluiten de behandeling te staken.

Het ziekenhuis staakte een half jaar na de uitspraak van de Limburgse voorzieningenrechter de beademing.

8

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2025

Geconsolideerde balans per 31 december 2025

(na resultaatbestemming in duizenden euro's)

Ref	Activa		31 december 2025	31 december 2024
[1]	Materiële vaste activa	Gebouwen	704	991
		Installaties en inventarissen	20.892	22.648
		Overige materiële vaste activa	22.285	21.705
			43.881	45.344
[2]	Financiële vaste activa	Vordering ministerie van Justitie en Veiligheid inzake vakantiegelden	21.059	21.059
[3]	Vlottende activa	Vorderingen	40.120	34.251
[4]		Liquide middelen	92.006	81.196
			132.126	115.446
	Totaal activa		197.066	181.849

Ref	Passiva		31 december 2025	31 december 2024
[5]	Eigen vermogen		15.834	14.289
[6]	Egalisatierekening		59.893	27.657
[7]	Voorzieningen		7.809	3.882
[8]	Langlopende schulden	Leningen bij ministerie van Financiën	36.871	36.007
[9]	Kortlopende schulden	Crediteuren	18.046	18.069
		Vooruitontvangen bedragen	723	3.887
		Leningen bij ministerie van Financiën (kortlopend deel < 1 jaar)	20.603	19.563
		Overlopende passiva	37.121	58.181
		Te betalen belastingen	166	314
			76.659	100.014
	Totaal passiva		197.066	181.849

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2025

(in duizenden euro's)

Ref		Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
Opbrengsten				
[10A]	Bijdrage kerndepartement ministerie van Justitie en Veiligheid	1.579.135	1.565.955	1.475.863
[10B]	Overige bijdrage van ministerie van Justitie en Veiligheid	45.307	30.860	30.860
[11]	Overige bedrijfsopbrengsten	12.956	13.786	12.786
[12]	Bijdrage meer/minder werk	-32.236	-	-9.814
Totaal opbrengsten		1.605.162	1.610.601	1.509.695
Kosten				
[13]	Personele kosten	1.280.467	1.270.192	1.192.502
[14]	Materiële kosten	299.485	317.548	281.393
[15]	Afschrijvingskosten	22.138	19.657	19.657
[16]	Gerechtskosten	2.268	3.204	2.756
Totaal bedrijfslasten		1.604.358	1.610.601	1.496.308
Subtotaal opbrengsten minus bedrijfslasten		804	-	13.387
[17]	Rentebaten (lasten)	741	-	902
Resultaat		1.545	-	14.289

Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2025

(in duizenden euro's)

Ref		2025	2024
	Kasstroom uit operationele activiteiten		
	Resultaat	1.545	14.289
	Aanzuivering eigen vermogen	-	-
	Aanpassingen voor:		
[1]	Afschrijvingen op materiële vaste activa	22.138	19.827
[7]	Dotatie en vrijval voorzieningen	6.814	2.940
	Verandering in werkkapitaal		
[3]	Mutatie vorderingen	-5.870	-2.152
[9]	Mutatie kortlopende schulden (excl. kortlopend deel leningen)	-24.397	7.573
[7]	Onttrekking voorzieningen	-2.886	-2.584
[6]	Mutatie egalisatierekening	32.236	9.793
	Kasstroom uit operationele activiteiten	29.580	49.685
	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
[1]	Investerings materiële vaste activa	-21.472	-21.879
[1]	Desinvesteringen materiële vaste activa	797	4
	Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-20.675	-21.875
	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
[8]	Aflossingen leningen	-22.146	-17.130
	Aangegane leningen	24.051	34.807
	Kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.905	17.677
	Mutatie liquide middelen	10.810	45.487

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

(in duizenden euro's)	2025	2024
Stand per 1 januari	81.196	35.709
Mutatie boekjaar	10.810	45.487
Stand per 31 december	92.006	81.196

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

Algemene toelichting

Activiteiten

De Rechtspraak is een organisatie waar in zeventien gerechten, de Raad voor de rechtspraak en drie landelijke diensten in 2025 is gewerkt aan ongeveer 1,5 miljoen rechterlijke, juridische en toezicht handelingen van hoge kwaliteit. Aan de basis van het werk van de Rechtspraak staan de kernwaarden: onafhankelijkheid, onpartijdigheid, integriteit en professionaliteit. Naast deze kernwaarden betekent kwaliteit ook snelle, toegankelijke en deskundige rechtspraak.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van de Rechtspraak opgenomen, samen met haar publiekrechtelijke entiteiten waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Onderlinge transacties, vorderingen en schulden tussen de publiekrechtelijke entiteiten worden geëlimineerd. De waarderingsgrondslagen van alle in de consolidatie betrokken entiteiten zijn gelijk. De entiteiten zijn voor 100 procent opgenomen in de consolidatie. De in de consolidatie betrokken publiekrechtelijke entiteiten zijn:

Rechtbanken	Vestigingsplaats
Rechtbank Amsterdam	Amsterdam
Rechtbank Den Haag	Den Haag
Rechtbank Gelderland	Arnhem
Rechtbank Limburg	Maastricht
Rechtbank Midden-Nederland	Utrecht
Rechtbank Noord-Holland	Haarlem
Rechtbank Noord-Nederland	Groningen
Rechtbank Oost-Brabant	's-Hertogenbosch
Rechtbank Overijssel	Zwolle
Rechtbank Rotterdam	Rotterdam
Rechtbank Zeeland-West-Brabant	Breda

Gerechtshoven	Vestigingsplaats
Gerechtshof Amsterdam	Amsterdam
Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	Arnhem
Gerechtshof 's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch
Gerechtshof Den Haag	Den Haag

Bijzondere colleges	Vestigingsplaats
Centrale Raad van Beroep (CRvB)	Utrecht
College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb)	Den Haag

Overige entiteiten	Vestigingsplaats
Raad voor de rechtspraak	Den Haag
Informatievoorzieningsorganisatie (IVO) Rechtspraak	Utrecht
Studiecentrum Rechtspleging (SSR) ¹	Utrecht
Landelijk Dienstencentrum voor de Rechtspraak (LDCR)	Utrecht

¹ Voor het vermogensdeel wat toe te rekenen valt aan het OM wordt een schuld- of vorderingpositie opgenomen.

Algemene grondslagen

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening 2025 (hierna: de jaarrekening) is door de Raad voor de rechtspraak (de Raad) opgemaakt en vastgesteld op 15 april 2026. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Zoals opgenomen in de Wet op de rechterlijke organisatie, artikel 104, wordt in de jaarrekening verantwoording afgelegd over het financiële beheer door de Raad en de gerechten gezamenlijk over het voorafgaande begrotingsjaar. De Raad dient deze verantwoording in als onderdeel van het jaarverslag bij de minister van Justitie en Veiligheid (JenV). De minister zendt het jaarverslag onverwijld aan beide kamers van de Staten-Generaal.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit financiering rechtspraak 2005 (Bfr 2005), artikel 14 van de Regeling agentschappen 2024 en de bepalingen 4 tot en met 9 van de geldende Regeling rijksbegrotingsvoorschriften (Rbv), paragraaf inzake Agentschappen. Hierin wordt, voor zover in Bfr 2005 en de regeling niet anders bepaald, aangesloten bij de grondslagen voor de verslaggeving, neergelegd in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en uitgewerkt in de door de Raad voor de jaarverslaggeving uitgegeven Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ). De volgende afwijkingen van RJ ontstaan vanuit de Regeling agentschappen, de genoemde bepalingen van de Rbv en het Bfr 2005:

- Het eigen vermogen is gepresenteerd conform Bfr 2005, artikel 17 en 18.
- De egalisatierekening is gevormd conform Bfr 2005 artikel 19 en 20.

- De opbrengstverantwoording van de bijdrage van het ministerie van Justitie en Veiligheid is in aansluiting op Bfr 2005 artikel 9 tot en met 16.
- Geen opname van voorzieningen in het kader van jubileumuitkeringen (deze wordt onder niet in de balans opgenomen verplichtingen toegelicht) en arbeidsongeschiktheid in aansluiting op de Rbv, paragraaf Agentschappen, bepaling 7.
- Geen activering van immateriële vaste activa in aansluiting op Bfr 2005 artikel 17 nota van toelichting.
- Geen activering van panden, ook niet bij financial lease, in aansluiting op de Rbv, paragraaf Agentschappen, bepaling 9.

Voor enkele grondslagen wordt conform nadere afspraken, zoals bevestigd in de brief met kenmerk 7315186 van het ministerie van JenV gedateerd 26 maart 2026 afgeweken van deze wettelijke bepalingen en richtlijnen:

- Het niet op de balans opnemen van een reservering voor de verplichting in het kader van vakantiedagen. Deze wordt onder niet in de balans opgenomen verplichtingen toegelicht.
- De jaarrekening zoals opgenomen in het jaarverslag Rechtspraak, zoals genoemd in de Wet op de rechterlijke organisatie, is vormgegeven middels een geconsolideerde jaarrekening Rechtspraak, zonder enkelvoudige jaarrekening concernbedrijf Rechtspraak.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Ter vergelijking opgenomen cijfers

In de jaarrekening wordt de realisatie 2025 vergeleken met de realisatie 2024 en de begroting 2025, die in kamerstuk 36 600 VI is vastgesteld door de minister van JenV. De gehanteerde grondslagen van waardering zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Oordelen, schattingen en onzekerheden

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de Rechtspraak zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen en de niet in de balans opgenomen verplichtingen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 Burgerlijk Wetboek vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bij de onzekerheden behorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten en de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Operationele leasing

De Rechtspraak heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn niet bij de Rechtspraak liggen. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend bij het nemen van financiële of operationele beslissingen. Leden van de Raad en de gerechtsbesturen worden eveneens beschouwd als verbonden partijen van de Rechtspraak. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden primaire financiële instrumenten zoals vorderingen en schulden verstaan. Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

In overeenstemming met het Bfr 2005 worden immateriële vaste activa niet geactiveerd.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Afschrijvingen op materiële vaste activa worden berekend volgens een vast percentage van de verkrijgingsprijs op basis van de geschatte toekomstige gebruiksduur van de betreffende materiële vaste activa. Afschrijvingen vinden plaats tot restwaarde. Voor zover niet anders is vermeld, is de restwaarde op nihil gesteld. Op materiële vaste activa in bestelling wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Groot onderhoud op materiele vaste activa wordt uitgevoerd door het Rijksvastgoedbedrijf en wordt verrekend in de huurlasten. Onderhoud (dit betreft geen groot onderhoud), voor zover voor rekening van de Rechtspraak, wordt als kosten ten laste van het resultaat gebracht.

Financiële vaste activa

Vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag op de vervaldatum en

verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De Rechtspraak beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief. De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst. Als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en die nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroom genererende eenheid. Vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 2,5 procent (2024: 0,0 procent). De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs, wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingsverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de staat van baten en lasten verwerkt.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs minus benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kasgeld en een rekening-courant met het ministerie van Financiën en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De Rechtspraak maakt gebruik van producten die het ministerie van Financiën aanbiedt. Dagelijks wordt door middel van saldogereguleerend aan het einde van de dag het saldo op de betaalrekening teruggebracht tot nul.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen, zijnde de contante waarde bij de materiële tijdswaarde van de verwachte uitgaven die noodzakelijk zijn, tenzij anders vermeld. Er zijn geen mutaties voor oprenting en disconteringsvoet opgenomen, aangezien deze

per saldo nihil bedragen. In overeenstemming met de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften, paragraaf inzake Agentschappen, bepaling 7 is het voorzieningenbeleid volgens comply or explain als volgt:

Voorzieningen worden gevormd voor:

- (boven-)wettelijke werkloosheidsregeling;
- reorganisaties;
- juridische claims.

Voorzieningen worden niet gevormd voor:

- jubileumuitkeringen (de omvang hiervan wordt in de niet in de balans opgenomen verplichtingen toegelicht);
- arbeidsongeschiktheid.

Vanuit doelmatigheidsoverwegingen worden hiervoor geen voorzieningen gevormd in aansluiting op de Rbv, paragraaf Agentschappen, bepaling 7.

Reorganisatievoorziening

De voorziening reorganisatiekosten is gevormd waarbij op balansdatum een gedetailleerd plan is geformaliseerd en de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd. De voorziening bestaat uit de directe kosten van de faciliteiten uit het Van Werk Naar Werk-beleid van de reorganisatie.

Indien voor reorganisaties waarvoor per balansdatum een plan is geformaliseerd, maar waarvoor pas na balansdatum hetzij de gerechtvaardigde verwachting is gewekt richting betrokkenen dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd, hetzij is gestart met de implementatie van het reorganisatieplan, zal hierover informatie worden opgenomen onder de gebeurtenissen na balansdatum.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn leningen bij het ministerie van Financiën, via het zogenoemde schatkistbankieren. Deze langlopende schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde, verminderd met (in geval van een financiële verplichting die niet tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. De overige kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Winst of verlies worden in de staat van baten en lasten opgenomen zodra de verplichtingen niet langer op de balans worden opgenomen, alsmede via het amortisatieproces.

Belastingen

Dit betreft de te betalen omzetbelasting (btw), die wordt opgenomen onder de kortlopende verplichtingen. Dit betreft het saldo van de over de verslagperiode verschuldigde btw, verminderd met eventueel terug te vorderen voorbelasting. De verplichting wordt tegen nominale waarde opgenomen.

Leasing

Overeenkomstig de uitgangspunten van het rijkshuisvestingsstelsel activeert de Rijksvastgoedbedrijf alle panden die onderdeel zijn van dit stelsel, ook indien het Burgerlijk Wetboek Boek 2 Titel 9 vereist – zoals bij financial lease – dat een pand geactiveerd wordt bij de organisatie dat het pand in gebruik heeft (Rbv, paragraaf Agentschappen, bepaling 9). Specifiek voor het specialitiesonderdeel van het rijkshuisvestingsstelsel geldt dat eventuele winsten en verliezen voor rekening van de gebruiker van het pand zijn. Panden waarin recht wordt gesproken gelden als specialities. Wegens praktische redenen wordt er geen splitsing gemaakt tussen lease en non-leasecomponenten.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengsten en de kosten over het jaar.

Opbrengstverantwoording

De ontvangen bijdrage in het kader van de productie wordt verantwoord in het verslagjaar waarin de productie wordt gerealiseerd. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten. Overige bijdragen en overige bedrijfsopbrengsten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers, respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenregeling

De werknemers van de Rechtspraak vallen onder de pensioenregeling van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). De Rechtspraak heeft de pensioenregeling verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De Rechtspraak heeft voor deze pensioenregeling geen andere wettelijke of feitelijke verplichting indien zich een tekort voordoet bij het ABP. Wanneer echter de premiebetaling niet meer kostendekkend is, kan dit bij de Rechtspraak leiden tot ofwel een aanpassing van de premie dan wel een versoering van de pensioenregeling. Van een pensioenvoorziening richting ABP is geen sprake.

De belangrijkste kenmerken van deze regeling zijn:

- de beleidsdekkingsgraad per jaareinde 2025 is 118,3 procent;
- de actuele dekkingsgraad per jaareinde 2025 is 123,5 procent;
- deze kwalificeert als een middelloonregeling;
- indexatie is voorwaardelijk, tegen consumentenprijsindex.

Indien de beleidsdekkingsgraad van ABP zich bevindt onder de vereiste beleidsdekkingsgraad van 126 procent, dient het ABP (jaarlijks) een herstelplan in te dienen bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). Hierin is beschreven hoe het ABP de financiële situatie probeert te herstellen in een periode van tien jaar. Indien het pensioenfonds verwacht dat het niet lukt om binnen tien jaar de minimaal vereiste beleidsdekkingsgraad van 126 procent te halen of als de beleidsdekkingsgraad langer dan zes jaareindes lager is dan 104,2 procent en ligt de actuele dekkingsgraad op het laatste meetmoment ook onder 104,2 procent, dan moeten de pensioenen worden verlaagd. Een eventuele verlaging mag over een aantal jaren gespreid worden.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingen op de materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikname afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verkrijgingsprijs en vinden plaats volgens de lineaire methode.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Rentelasten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen, waarin de opbrengsten zijn gedeerd dan wel waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Grondslagen voor het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De indirecte methode houdt in dat het gerapporteerde resultaat wordt aangepast voor:

- posten van de staat van baten en lasten die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in dezelfde periode;
- mutaties in voorzieningen, overlopende posten, debiteuren en crediteuren;
- posten van de staat van baten en lasten waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorend tot de operationele activiteiten.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit kasgeld en de rekening-courant met het ministerie van Financiën.

De kasstroom uit financieringsactiviteiten bestaat hoofdzakelijk uit de leningen bij het ministerie van Financiën.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Activa

[1] Materiële vaste activa

(in duizenden euro's)	Gebouwen	Installaties en inventarissen	Overige	Totaal
Aanschafwaarde einde periode	6.376	126.557	179.240	312.173
Cumulatieve afschrijvingen	-5.053	-101.245	-162.578	-268.876
Boekwaarde 31 december 2023	1.323	25.311	16.663	43.297
Mutaties gedurende periode				
Investerings	7	3.748	18.122	21.879
Desinvesteringen	-	-762	-1.133	-1.895
Afschrijvingen	-339	-6.411	-13.077	-19.827
Duurzame waardeverminderingen	-	-	-	-
Afschrijvingen desinvesteringen	-	761	1.130	1.891
Totaal mutaties	-332	-2.664	5.042	2.048
Aanschafwaarde einde periode	6.383	129.543	196.230	332.159
Cumulatieve afschrijvingen	-5.392	-106.895	-174.525	-286.813
Boekwaarde 31 december 2024	991	22.648	21.705	45.344
Mutaties gedurende periode				
Investerings	-	4.287	17.185	21.472
Desinvesteringen	-	-474	-1.192	-1.666
Afschrijvingen	-287	-5.946	-15.905	-22.138
Duurzame waardeverminderingen	-	-	-	-
Afschrijvingen desinvesteringen	-	377	492	869
Totaal mutaties	-287	-1.760	580	-1.463
Aanschafwaarde einde periode	6.382	133.356	212.223	351.962
Cumulatieve afschrijvingen	-5.679	-112.464	-189.938	-308.081
Boekwaarde 31 december 2025	704	20.892	22.285	43.881

De overige materiële vaste activa betreffen voornamelijk hardware en aangekochte software. Zelfontwikkelde software wordt, zoals overeengekomen in het Bfr 2005, niet geactiveerd. Kunst is niet geactiveerd onder de materiële vaste activa maar is als niet in de balans opgenomen activa verantwoord.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn in onderstaande tabel opgenomen:

		Afschrijvingspercentage
Gebouwen	Verbouwingen	10%
Installaties en inventarissen	Installaties	10%
	Meubilair	10-20%
	Kantoor machines	20%
	Stoffering	12,5%
	Audiovisuele middelen	12,5-20%
	Overige	20%
Overige materiële vaste activa	Hardware	33,33%
	Software	33,33%
	Overig (geen ICT-activa)	10-20%

Financiële vaste activa

[2] Vordering ministerie Justitie en Veiligheid inzake vakantiegelden

(in duizenden euro's)	31-12-2025	31-12-2024
Vordering inzake vakantiegelden	21.059	21.059

De vordering op het ministerie van JenV inzake de financiering van de te betalen vakantiegelden is ontstaan bij het inwerking treden van het baten-lastenstelsel per 1 januari 2005. Met het ministerie van JenV is geen aflossingsschema overeengekomen, wel zijn er afspraken gemaakt over voorwaardelijke aflossingen op het moment dat de Rechtspraak een geldtekort heeft. Er wordt door de Rechtspraak geen rente berekend. Elk jaar wordt het saldo van de resterende vordering door het ministerie van JenV bevestigd.

Vlottende activa

[3] Vorderingen

(in duizenden euro's)	31-12-2025	31-12-2024
Debiteuren	4.279	7.956
Vorderingen op ministerie van Justitie en Veiligheid	3.664	3.877
Nog te ontvangen bedragen	1.785	2.625
Vooruitbetaalde bedragen	15.710	14.702
Overige	14.682	5.091
Overlopende activa	32.177	22.418
Totaal	40.120	34.251

Alle vlottende vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde ervan. Er is geen voorziening voor oninbaarheid getroffen in 2025 (2024: nihil).

De vordering op het ministerie van JenV bestaat hoofdzakelijk uit een vordering uit hoofde van het Netherlands Commercial Court ten bedrage van 3,7 miljoen euro (2024: 3,5 miljoen euro).

[4] Liquide Middelen

(in duizenden euro's)	31-12-2025	31-12-2024
Rekening-courant ministerie van Financiën	92.006	81.196
Totaal	92.006	81.196

Het saldo liquide middelen staat vrij ter beschikking van de Rechtspraak.

Passiva

[5] Eigen vermogen

Het verloop van de exploitatiereserve is als volgt:

(in duizenden euro's)	2025	2024
Stand 1 januari	14.289	-
Bestemming resultaat	1.545	14.289
Aanzuivering eigen vermogen	-	-
Stand 31 december eigen vermogen	15.834	14.289

Naast de specifieke afspraken over de bestemming van het resultaat, zoals verder toegelicht onder de overige gegevens, zijn er ook afspraken gemaakt over de samenstelling en de maximale omvang van het vermogen dat duurzaam aan de Rechtspraak is verbonden. Het totaal van de exploitatiereserve en het onverdeeld resultaat van de rechtspraak bedraagt ten hoogste 5 procent van de gemiddelde jaarlijkse baten van de rechtspraak, berekend over de laatste drie jaar. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Besluit financiering Rechtspraak 2005.

Het resultaat over 2025 is 1,5 miljoen euro positief.

[6] Egalisatierekening

Het verloop van de egalisatierekening is als volgt:

(in duizenden euro's)	2025	2024
Stand 1 januari	27.657	17.865
Onttrekking	-	-22
Vrijval egalisatierekening	-	-
Opbrengst/bijdrage meer/minderwerk	32.236	9.814
Stand 31 december	59.893	27.657

Op basis van de gerealiseerde productieaantallen ten opzichte van de afgesproken bijdrage- en productieafspraken en de geldende afrekenprijzen, inclusief loon- en prijsbijstelling 2025, heeft de Rechtspraak een gesaldeerd meer-minderwerk van 32,2 miljoen euro gerealiseerd, en wordt dit bedrag met goedkeuring van de staatssecretaris aan de egalisatierekening toegevoegd. Bij de bepaling van de toevoeging aan de egalisatierekening is rekening gehouden met de specifieke afspraken, zoals opgenomen onder de toelichting Eigen vermogen [5].

Berekening meer- en minderwerk 2025

							- is onttrekken
	Rechtsgebied	Productie in aantallen	Afspraak aantal	Aantal verschil	Prijs 2025 (in euro's)	70% verschil x prijs (in duizenden euro's)	
Rechtbanken	Handel	58.910	59.276	-366	1.489	-381	
	Familie	128.884	134.384	-5.500	504	-1.940	
	Bestuur	40.962	44.795	-3.833	1.913	-5.132	
	Straf	159.744	173.250	-13.506	1.065	-10.072	
	Kanton	923.874	933.053	-9.179	141	-907	
	Vreemdelingenkamer	58.447	60.312	-1.865	1.409	-1.840	
	Belasting	35.896	39.818	-3.922	1.108	-3.042	
Gerechtshoven	Handel	6.099	5.916	183	5.426	695	
	Familie	3.813	3.982	-169	4.043	-478	
	Straf	25.084	29.965	-4.881	1.757	-6.001	
	Belasting	6.572	7.964	-1.392	2.846	-2.773	
Bijzonder college	Centrale Raad van Beroep	3.213	3.354	-141	3.721	-366	
Eindtotaal		1.451.498	1.496.068	-44.570		-32.236	

Berekening meer- en minderwerk 2024

							- is onttrekken
	Rechtsgebied	Productie in aantallen	Afspraak aantal	Aantal verschil	Prijs 2024 (in euro's)	70% verschil x prijs (in duizenden euro's)	
Rechtbanken	Handel	58.781	54.884	3.897	1.415	3.860	
	Familie	129.774	151.241	-21.467	479	-7.193	
	Bestuur	39.666	40.096	-430	1.817	-547	
	Straf	162.568	167.327	-4.759	1.014	-3.377	
	Kanton	909.822	962.662	-52.840	134	-4.961	
	Vreemdelingenkamer	49.361	49.850	-489	1.392	-476	
	Belasting	41.139	31.508	9.631	1.053	7.098	
Gerechtshoven	Handel	6.054	5.961	93	5.155	336	
	Familie	4.008	4.153	-145	3.841	-390	
	Straf	26.205	31.593	-5.388	1.670	-6.300	
	Belasting	9.659	8.246	1.412	2.704	2.675	
Bijzonder college	Centrale Raad van Beroep	3.733	3.951	-218	3.535	-539	
Eindtotaal		1.440.770	1.511.472	-70.702		-9.814	
Toekenning hardheidsclausule op grond van artikel 21 Bfr 2005 voor de rechtsgebieden straf en kanton bij de rechtbanken; de rechtsgebieden familie, straf, belasting bij de gerechtshoven en het bijzondere college, de Centrale Raad van Beroep						19.841	

[7] Voorzieningen

De balanspost voorzieningen betreft de volgende voorzieningen:

(in duizenden euro's)	31-12-2025	31-12-2024
Voorziening BwWW en WW-gelden	3.355	3.235
Reorganisatievoorziening	4.304	397
Voorziening claims	150	250
Totaal	7.809	3.882

Voorziening BwWW en WW-gelden

De voorziening BwWW en WW verloopt als volgt:

(in duizenden euro's)	2025	2024
Stand per 1 januari	3.235	2.762
Onttrekkingen	-2.772	-2.354
Vrijval	-477	-481
Dotaties	3.370	3.308
Stand per 31 december	3.355	3.235

De toekomstige verplichtingen uit hoofde van bovenwettelijke werkloosheidsuitkering (BwWW) en de werkloosheidsuitkeringen (WW) zijn in deze voorziening opgenomen in aansluiting op de wettelijke regelingen hieromtrent. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde en in de voorziening is rekening gehouden met de geschatte einddatum van de uitkering. Van de voorziening is een bedrag van 0,9 miljoen euro als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken.

Reorganisatievoorziening

De reorganisatievoorziening verloopt als volgt:

(in duizenden euro's)	2025	2024
Stand per 1 januari	397	664
Onttrekkingen	-114	-142
Vrijval	-122	-153
Dotaties	4.143	28
Stand per 31 december	4.304	397

De reorganisatievoorziening is gevormd ter dekking van de geschatte kosten van reorganisaties binnen de Rechtspraak. In de voorziening zijn onder meer de geschatte kosten opgenomen voor loondoorbetaling, begeleidingskosten en juridische kosten zoals opgenomen in het Van Werk Naar Werk (VWNW)-beleid. Van de voorziening is een bedrag van 2,5 miljoen euro als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken.

Voorziening claims

De voorziening claims verloopt als volgt:

(in duizenden euro's)	2025	2024
Stand per 1 januari	250	100
Onttrekkingen	-	-88
Vrijval	-100	-12
Dotaties	-	250
Stand per 31 december	150	250

De voorziening is getroffen voor claims waar een verwachte uitstroom van liquide middelen is. Van de voorziening is een bedrag van nihil als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken.

Langlopende schulden

[8] Leningen bij het ministerie van Financiën

Specificatie Leningen (in duizenden euro's)	2025	2024
Stand lang en kort per 1 januari	55.570	37.893
Aflossing gedurende het jaar	-22.146	-17.130
Leningen aangegaan	24.050	34.807
Stand lang en kort per 31 december	57.474	55.570
Kortlopend deel volgend boekjaar	-20.603	-19.563
Stand lang per 31 december	36.871	36.007

De leningen zijn aangegaan ter financiering van de materiële vaste activa. De rente inzake de leningen varieert, afhankelijk van de looptijd van de lening, tussen 0,0 procent en 3,33 procent.

Specificatie langlopend deel van de leningen (in duizenden euro's)	
Deel van de lening dat afgelost wordt in 2027	16.135
Deel van de lening dat afgelost wordt in 2028-2032	19.044
Deel van de lening dat afgelost wordt na 2032	1.692
Totaal	36.871

Langlopende schulden met een resterende looptijd van minder dan een jaar, zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

[9] Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopend karakter ervan. Er zijn in vergelijking ultimo 2025 met ultimo 2024 geen noemenswaardige veranderingen.

(in duizenden euro's)	31-12-2025	31-12-2024
Crediteuren	18.046	18.069
Vooruit ontvangen bedragen	723	3.887
Leningen bij het ministerie van Financiën (kortlopend deel < 1 jaar)	20.603	19.563
Te betalen belastingen	166	314
<i>Nog te betalen rentekosten</i>	<i>21</i>	<i>1</i>
<i>Te verrekenen met ministerie JenV</i>	<i>4.136</i>	<i>10.678</i>
<i>Nog te betalen bedragen</i>	<i>15.114</i>	<i>45.028</i>
<i>Overige overlopende passiva</i>	<i>17.850</i>	<i>2.474</i>
Overlopende passiva	37.121	58.181
Totaal	76.659	100.014

De met het ministerie van JenV te verrekenen 4,1 miljoen euro (2024: 10,7 miljoen euro) betreft verrekeningen die in het komende jaar worden afgerekend.

De te betalen belastingen van 0,2 miljoen euro betreft omzetbelasting (btw) over het vierde kwartaal van 2025.

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

Kredietrisico

De Rechtspraak handelt enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen. Bovendien bewaakt de Rechtspraak voortdurend haar vorderingen en hanteert een aanmaningsprocedure.

Liquiditeitsrisico

De Rechtspraak neemt deel aan schatkistbankieren, zoals vastgesteld voor baten-lastenstelsel organisaties vanuit het ministerie van Financiën, waardoor er nihil risico is omtrent liquiditeit.

Renterisico en prijsrisico

De Rechtspraak loopt een beperkt renterisico over de rentedragende langlopende schulden en kent geen prijsrisico.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen activa

Kunst

De historische aanschafwaarde van de aanwezige kunst ultimo 2025 is circa 1,56 miljoen euro (ultimo 2024: circa 1,56 miljoen euro).

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Personele verplichtingen

De verplichtingen aan personeel uit hoofde van openstaande verlofsaldi ultimo 2025 bedragen 147,5 miljoen euro (ultimo 2024: 123,0 miljoen euro). Bij deze verplichtingen is rekening gehouden met een opslag voor sociale lasten en pensioenpremies. In 2025 is het aantal uitstaande verlofuren gestegen, voornamelijk door een stijging in het aantal medewerkers en een stijging van het toegekend saldo van met name het IKB-spaarverlof.

De verplichtingen aan personeel uit hoofde van toekomstige jubileumuitkeringen (bij 12,5 jaar, 25 jaar, 40 jaar en 50 jaar dienstverband) ultimo 2025 tegen contante waarde bedragen 19,0 miljoen euro (2024: 31,5 miljoen euro). Er is een opslag voor IKB of vakantiegeld/eindejaarsuitkering toegepast. Hierbij is rekening gehouden met de blijfkans (rechterlijke ambtenaren: 97 procent, was in 2024: 97 procent, en gerechtsambtenaren: 90 procent, was in 2024: 92 procent), loonstijging 0 procent, was in 2024: 2,5 procent, pensioenleeftijd en disconteringsrente 3 procent, was in 2024: 2,5 procent. In de berekening is een splitsing gemaakt tussen ambtenaren die vallen onder de cao Rechterlijke Macht, respectievelijk de cao Rijk, in verband met afwijkende blijfkans.

Huurverplichtingen

De jaarlijkse verplichtingen met betrekking tot door de Rechtspraak gehuurde panden bedragen ultimo 2025 133,0 miljoen euro (ultimo 2024: 118,6 miljoen euro). Dit betreft een bruto verplichting. Doordat een deel van deze panden door andere Rijkdiensten is gebruikt, staan hier ook vergoedingen tegenover, ter waarde van 15,9 miljoen euro (ultimo 2024: circa 15,7 miljoen euro). Deze bedragen zijn op basis van inschattingen ten tijde van het opstellen van de jaarrekening. De werkelijke kosten 2025 bedroegen 128,0 miljoen euro (2024: 115,5 miljoen euro). De werkelijke onderhuuropbrengsten bedroegen 15,6 miljoen euro (2024: 15,7 miljoen euro).

De hogere toekomstige huurverplichtingen (afgezet tegenover de werkelijke kosten 2025) worden veroorzaakt door:

- toename apparaatskosten Rijksvastgoedbedrijf vanuit rijksbrede besluitvorming;
- noodzakelijke investeringen instandhouding gebouwen.

De reguliere huurcontracten met het Rijksvastgoedbedrijf kunnen tussentijds worden opgezegd met een opzegtermijn van één jaar. Binnen deze jaarlijkse verplichtingen hebben specifiek de huurovereenkomsten voor de publiek-privaatrechtelijke samenwerkingen van rechtbank Zeeland-West-Brabant en rechtbank Amsterdam een jaarlijkse verplichting van 31,6 miljoen euro (inclusief exploitatiekosten) en hebben zij een looptijd tot respectievelijk 2049 en 2051.

Facilitaire en ICT verplichtingen

Ultimo 2025 bedragen de facilitaire verplichtingen voor 2026 circa 44,0 miljoen euro (2025: circa 42,7 miljoen euro) en hebben betrekking op kosten voor onder andere beveiliging, catering en schoonmaak. Ten aanzien van de meerjarige verplichtingen neemt de Rechtspraak alleen het jaarbedrag 2026 op. Een meerjarig overzicht is niet uitvoerbaar.

Ultimo 2025 bedragen de verplichtingen in relatie tot ICT-contracten voor 2026 circa 49,2 miljoen euro (2025: 42,4 miljoen euro). Voor de periode 2027 tot en met 2031 bedraagt deze verplichting in totaal 52,0 miljoen euro en na 2031 is dat 0,2 miljoen.

Juridische claims

De verplichtingen met betrekking tot de juridische claims, anders dan degene die op de balans zijn opgenomen, zullen naar inschatting niet leiden tot significante verplichtingen.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

[10A] Bijdrage kerndepartement ministerie van Justitie en Veiligheid

Dit betreft de totale bijdrage zoals die door de minister van JenV is verstrekt.

Opbouw budgettair kader Rechtspraak (in duizenden euro's)	2025	2024
Stand Miljoenennota	1.465.102	1.364.075
Transitorische posten	6.913	-3.578
Mutaties voorjaarsnota	100.853	108.875
Mutaties najaarsnota/ Slotwet	6.758	7.029
Subtotaal	1.579.627	1.476.401
Verrekening griffierechten NCC	-297	-156
Verrekening bijdrage gerechtskosten	-195	-382
Totaal beschikbaar	1.579.135	1.475.863

Over 2025 is in de bijdragebrieven (kenmerk 7062195 en 7138918) een bijdrage van 1,58 miljard euro opgenomen. Hierin is tevens een ontvangst opgenomen van 0,3 miljoen euro voor de openstaande vordering op het ministerie van JenV voor het Netherlands Commercial Court, alsmede de verrekening van de nog te betalen gerechtskosten over 2025 van 0,2 miljoen euro.

De mutaties in de voorjaarsnota en najaarsnota/slotwet, zoals opgenomen in de bijdragebrieven, hebben betrekking op aanvullende bijdragen die worden verstrekt aan de Rechtspraak. Dit betreft hoofdzakelijk loon- en prijscompensatie conform Rijksbrede afspraken.

In de bijdrage van het ministerie van JenV is een bijdrage in de gerechtskosten begrepen die in 2025 2,3 miljoen euro (2024: 2,8 miljoen euro) bedraagt. Deze bijdrage is gelijk aan de gemaakte gerechtskosten [16]. De gerealiseerde gerechtskosten worden volledig vergoed.

[10B] Overige bijdrage van ministerie van Justitie en Veiligheid

Overige bijdrage (in duizenden euro's)	2025	2024
Bijdrage OM gerechten	12.569	12.816
Bijdrage OM SSR	12.916	11.842
Bijdrage OM huisvesting	15.656	-
Bijdragen JenV-diensten IVO (hoofdzakelijk OM)	2.953	4.430
Bijdrage JenV Netherlands Commercial Court	493	476
Bijdrage mediation in strafzaken	657	695
Bijdrage JenV Projecten	63	601
Totaal	45.307	30.860

De overige bijdrage van het ministerie van JenV bestaat uit bijdragen van andere onderdelen van het ministerie. De bijdragen van het Openbaar Ministerie betreffen hoofdzakelijk inhuizing en gezamenlijke faciliteiten.

Met ingang van 2025 worden de OM-huisvestingsbijdragen afzonderlijk gepresenteerd, in plaats van gesaldeerd met de huisvestingskosten [14], om het inzicht in de gemaakte kosten en ontvangen bijdragen te vergroten (2024: 12,7 miljoen euro).

[11] Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten (in duizenden euro's)	2025	2024
Parketpolitie rechtbank Amsterdam	7.411	7.256
Huuropbrengsten/ diensten aan derden	2.989	3.306
Accountantskamer	1.248	1.066
Bijdragen SSR	733	686
Medisch tuchtrecht	119	127
Resultaten activa	7	147
Overig	449	198
Totaal	12.956	12.786

[12] Bijdrage meer-of minderwerk

Dit betreft het saldo van meer- en minderwerk van productie zoals dat door de Rechtspraak is gerealiseerd ten opzichte van de met de minister van JenV gemaakte afspraken bij het vaststellen van de begroting. Deze wordt afgerekend tegen 70 procent van de afgesproken tarieven. Voor 2025 heeft de Rechtspraak met de staatssecretaris de afrekening met de egalisatierekening per saldo vastgesteld op 32,2 miljoen euro minderwerk (2024: 9,8 miljoen euro minderwerk). Zie de specificatie van het meer- of minderwerk onder de toelichting van de egalisatierekening.

[13] Personele kosten

Personele kosten (in duizenden euro's)	2025	2024
Salarissen	942.291	880.628
Sociale lasten	113.556	106.174
Pensioenpremies	132.302	119.542
Honoraria, zittings- en vacatiegelden	3.822	3.579
Niet-regulier personeel, inhuur en detachering	50.731	55.065
Reis- en verblijfkosten	18.547	17.731
Opleidingen en cursussen	12.218	11.492
Overige personele kosten	7.000	-1.709
Totaal	1.280.467	1.192.502

Personeelsomvang

De personele kosten zijn te relateren aan het aantal werknemers bij de Rechtspraak. Hierover geeft de tabel 'Aantal medewerkers en fte's in 2021-2025' in het jaarverslag nadere informatie. Ultimo 2025 waren er 12.205 fte (2024: 11.891 fte) in dienst bij de gerechten en de landelijke diensten. Op basis van deze ultimo cijfers is het gemiddeld aantal medewerkers over 2025 11.969 fte (2024: 11.467 fte). Hiervan waren vijf werknemers werkzaam buiten Nederland (2024: elf werknemers).

De personele kosten zijn in 2025 ten opzichte van 2024 toegenomen hoofdzakelijk door:

- cao-stijging cao rijk en cao rechterlijke macht (minimaal 2,0 procent lonen en gerelateerde premies);
- fte-stijging.

Bezoldiging bestuurders

De voorzitter en de vier leden van de Raad worden bezoldigd op basis van artikel 86 van de Wet op de rechterlijke organisatie juncto artikel 1 en 2 van het Besluit rechtspositie leden gerechtsbesturen en Raad voor de rechtspraak juncto artikel 7 en bijlage 3 van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren. De totale bezoldiging 2025 van de voorzitter en de leden van de Raad is 1.113.259 euro (2024: 1.093.688 euro).

Wet normering topinkomens (WNT)

Deze WNT-verantwoording heeft betrekking op alle organen van de Rechtspraak die in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen. Een totaaloverzicht van alle organen met hun vestigingsplaats is opgenomen in de algemene toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten onder het kopje 'consolidatie'.

De WNT is van toepassing op de Rechtspraak. Het voor de Rechtspraak toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 246.000 euro, het algemeen bezoldigingsmaximum. Met de wetgever is afgestemd dat alle onderdelen van de Rechtspraak onder de WNT vallen, maar dat de Rechtspraak geen functionarissen kent die kwalificeren als 'topfunctionaris' in de zin van de WNT.

Overige functionarissen

In 2025 zijn er twee overschrijdingen van het drempelbedrag onder de overige functionarissen. Deze worden hieronder toegelicht. Conform de verantwoordings-eisen zoals benoemd in de Wet normering topinkomens worden de vergelijkende cijfers van het voorgaande jaren ook opgenomen.

Gegevens 2025 bedragen x € 1	Lid Raad
Functiegegevens	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	235.009
Beloningen betaalbaar op termijn	23.279
Totale bezoldiging	258.289
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	246.000
Verplichte motivering van de overschrijding van het individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	De bezoldiging overschrijdt het algemene WNT-drempelbedrag met 12.289 euro. Deze overschrijding is het gevolg van een combinatie van een eenmalige uitkering op basis van de cao rechterlijke macht en de uitbetaling van IKB-uren. De uitbetaling van de IKB-uren is in overeenstemming met de geldende arbeidsvoorwaarden. Het betreft incidentele uitbetalingen en geen structurele bezoldigingscomponenten.

Gegevens 2024 bedragen x € 1	Lid Raad
Functiegegevens	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	212.853
Beloningen betaalbaar op termijn	23.458
Totale bezoldiging	236.311
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	233.000
Verplichte motivering van de overschrijding van het individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	De bezoldiging overschrijdt het algemene WNT-drempelbedrag met 3.311 euro. Deze overschrijding is het gevolg van een combinatie van een aanpassing van de cao rechterlijke macht inzake Individueel Keuzebudget (IKB) en de uitbetaling van IKB-uren. Beide zijn in overeenstemming met de geldende arbeidsvoorwaarden. Het betreft incidentele uitbetalingen en geen structurele bezoldigingscomponenten.

Gegevens 2025 bedragen x € 1	Lid gerechtsbestuur CBb
Functiegegevens	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	233.120
Beloningen betaalbaar op termijn	23.229
Totale bezoldiging	256.349
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	246.000
Verplichte motivering van de overschrijding van het individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	De bezoldiging overschrijdt het algemene WNT-drempelbedrag met 10.349 euro. Deze overschrijding is het gevolg van een combinatie van een aanpassing van de cao rechterlijke macht inzake Individueel Keuze Budget (IKB) en de uitbetaling van IKB-uren. Daarnaast heeft de betrokkene een vergoeding ontvangen voor incidentele werkzaamheden voor SSR, het opleidingsinstituut van de Rechterlijke Macht. Beide zijn in overeenstemming met de geldende arbeidsvoorwaarden. Het betreft incidentele uitbetalingen en geen structurele bezoldigingscomponenten.

Gegevens 2024	Lid gerechtsbestuur CBb
Niet van toepassing.	

[14] Materiële kosten

Materiële kosten (in duizenden euro's)	2025	2024
Huisvestingskosten	128.650	108.325
Exploitatiekosten	170.835	173.068
Totaal	299.485	281.393

Specificatie exploitatiekosten (in duizenden euro's)	2025	2024
Huisvestinggerelateerde kosten	49.408	51.384
Bureaunkosten	14.258	14.323
Kosten documentatie en publicatie	3.709	8.829
Kosten pers- en publieksvoorlichting	789	1.378
Overige betalingen aan personeel	4.662	4.662
Kosten externe inhuur deskundigen/adviseurs	14.308	18.426
Kosten in- en uitbesteding	7.783	7.923
Verstreckte subsidies en overige bijdragen	-45	-41
Kosten tolken en vertalers	45	34
Onderhoudskosten	48.909	43.852
Overige exploitatiekosten	27.009	22.299
Totaal	170.835	173.068

Accountants honoraria

Onder de exploitatiekosten zijn de accountants honoraria opgenomen. Onderstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de Rechtspraak en bij de in de consolidatie betrokken organen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta). Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2025, ongeacht of de

werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. De volgende bedragen zijn ten laste van het resultaat gebracht:

Accountants honoraria (in duizenden euro's)	2025	2024
Controle van de jaarrekening	633	798
Andere controlewerkzaamheden	-	-
Fiscale advisering	-	-
Andere niet-controlediensten	-	2
Totaal	633	800

[15] Afschrijvingskosten

Afschrijvingen (in duizenden euro's)	2025	2024
Totaal afschrijvingen	22.138	19.827
+/- correcties	-	-
Afschrijvingskosten	22.138	19.827

[16] Gerechtskosten

Onder gerechtskosten worden verstaan de kosten die het gerecht maakt gedurende of als gevolg van de behandeling van een aan de rechter voorgelegde zaak. Deze gerealiseerde kosten worden volledig vergoed door het ministerie van JenV.

[17] Rentebaten/lasten

Het betreft hier de rentelasten/baten als gevolg van de door het ministerie van Financiën verstrekte leningen ten behoeve van de aanschaf van materiële vaste activa alsmede de rekening courant met het ministerie van Financiën.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die verwerking in de jaarrekening vereisen of die, voor het verschaffen van het vereiste inzicht, in de toelichting moeten worden vermeld.

Ondertekening van de jaarrekening

Den Haag, 17 april 2026

Voorzitter Raad voor de rechtspraak,

w.g. H.C. Naves

Lid Raad voor de rechtspraak,

w.g. A.J.M. Kerkvliet

Raad voor de rechtspraak
Den Haag

9

OVERIGE GEGEVENS

9.1 Resultaatbestemming

In het Besluit financiering rechtspraak 2005 (Bfr 2005) zijn specifieke afspraken met betrekking tot de financiële verantwoording opgenomen. In deze afspraken is voor de bestemming van het exploitatiesaldo geregeld, in artikel 17 lid 5 en 6, dat het exploitatieresultaat van de Rechtspraak wordt toegevoegd aan of in mindering gebracht op de exploitatiereserve van de Rechtspraak. In het uitzonderlijke geval dat dit leidt tot een negatief vermogen wordt dit aangezuiverd door Onze Minister en vindt overleg plaats over te nemen maatregelen als bedoeld in artikel 21.

9.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad voor de rechtspraak

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de in het jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening 2025 van de Rechtspraak te Den Haag gecontroleerd. In de geconsolideerde jaarrekening van de Rechtspraak betrokken publiekrechtelijke entiteiten zijn bepaald bij en krachtens artikel 104 van de Wet op de rechterlijke organisatie en toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening. De verantwoording inzake de Wet normering topinkomens (hierna WNT-verantwoording) van de Rechtspraak is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

Naar ons oordeel:

- geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Rechtspraak per 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met de vereisten voor de geconsolideerde jaarrekening bij en krachtens artikel 104 van de Wet op de rechterlijke organisatie en de Wet normering topinkomens
- zijn de in deze geconsolideerde jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2025 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in paragraaf 2.1.2 'Verslaggevingskader jaarrekening' van het Accountantsprotocol Raad voor de rechtspraak 2025 gedateerd 17 maart 2026.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde balans per 31 december 2025
- de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2025
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2025 en het Accountantsprotocol Raad voor de rechtspraak 2025 gedateerd 17 maart 2026 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van de Rechtspraak zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van het doel en de basis voor de financiële verslaggeving en beperking in gebruik

Wij vestigen de aandacht op paragraaf algemene grondslagen in de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten waarin het doel en de basis voor de financiële verslaggeving is uiteengezet. In de geconsolideerde jaarrekening wordt rekening en verantwoording afgelegd aan de Minister van Veiligheid en Justitie van het financiële beheer van de Raad en de gerechtten gezamenlijk over 2025. De Minister zendt het verslag onverwijld aan de beide kamers der Staten-Generaal.

De basis voor de financiële verslaggeving volgt uit de vereisten voor de geconsolideerde jaarrekening bij en krachtens artikel 104 van de Wet op de rechterlijke organisatie en de Wet normering topinkomens, nader uitgewerkt in de brief met kenmerk 7315186 van het ministerie van Veiligheid en Justitie gedateerd 26 maart 2026, waarmee door de Minister ook artikel 14 van de Regeling agentschappen 2024 van toepassing is verklaard op de geconsolideerde jaarrekening.

Hierdoor is de geconsolideerde jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Rechtspraak, de Minister van Veiligheid en Justitie en beide kamers der Staten-Generaal en dient niet te worden gebruikt door anderen of voor een ander doel. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de geconsolideerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de geconsolideerde jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de geconsolideerde jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol Raad voor de rechtspraak 2025 gedateerd 17 maart 2026 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de geconsolideerde jaarrekening.

De Raad voor de rechtspraak is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Raad voor de rechtspraak voor de geconsolideerde jaarrekening

De Raad voor de rechtspraak is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met de vereisten voor de geconsolideerde jaarrekening bij en krachtens artikel 104 van de Wet op de rechterlijke organisatie en de Wet normering topinkomens. De Raad voor de rechtspraak is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de geconsolideerde jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in paragraaf 2.1.2 'Verslaggevingskader jaarrekening' van het Accountantsprotocol Raad voor de rechtspraak 2025 gedateerd 17 maart 2026.

In dit kader is de Raad voor de rechtspraak verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de Raad noodzakelijk acht om het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening moet de Raad voor de rechtspraak afwegen of de Rechtspraak in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Raad voor de rechtspraak de geconsolideerde jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling. De Raad voor de rechtspraak moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Rechtspraak haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de geconsolideerde jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT, het Accountantsprotocol Raad voor de rechtspraak 2025 gedateerd 17 maart 2026, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de geconsolideerde jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
- Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het

opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Rechtspraak.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Raad voor de rechtspraak en de toelichtingen die daarover in de geconsolideerde jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de Raad voor de rechtspraak gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Rechtspraak haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Rechtspraak haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze geconsolideerde jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de Rechtspraak om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsonderdelen binnen de Rechtspraak als basis voor het vormen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op, de beoordeling en evaluatie van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de Rechtspraak zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Communicatie

Wij communiceren met de Raad van de rechtspraak onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 20 april 2026

EY Accountants B.V.

drs. M. Verschoor RA

Dit jaarverslag is een uitgave van de Rechtspraak (april 2026)